

Jan Padych

Z pravěkých ság – Nesmrtelný

Román z konce doby bronzové

Copyright (c) Jan Padych, 2000

Knižně bylo vydáno nakladatelstvím ALPRES Frýdek-Místek v roce 2000. (ISBN 80-7218-384-0)

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část knihy není dovoleno užít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat bez písemného souhlasu autora, s výjimkou krátkých citací nebo odkazů, které tvoří součást kritického zhodnocení.

Jako e-kniha bylo bezplatně poskytnuto registrovaným uživatelům serveru WWW.PADYCHBOOKS.COM (server autorského portfolia Jana Padycha).

1.

Nápory větru ostře zaškubaly mladým listům právě obrozené dubiny, jako by je hodlaly orvat a vrátit nazpět krutou vládu zimy, která opravdu skončila teprve před několika málo dny. Kalanis krčí svá jinošská záda v hustém křoví. Zavětril, něco zaslechl. Jakési zapraskání! Tam po větru. Člověk? Zvíře? Raději se ještě přikrčil a sedl si na bobek. Tady v úkrytu je bezpečný před každým lovcem hlav či jedlíkem lidského masa, který by se tudy mohl náhodou ubírat za trofejí. Není to dávno, co v sousední osadě chytili takového bojovníka na vražedné a lupičské výpravě. Však mu také udělali, co sám zamýšlel. Jeho lebka teď visí pod střechem obydlí tamějšího kanise.

Hoch vyčkává. Je stále ve střehu. Nic se však neozývá, nic takového, co by ukazovalo na člověka, přikrádajícího se s nepřátelským, či přímo vražedným úmyslem.

Vítr opět zarve. Pár jeho obětí, zelenavých lístků, se snáší k zemi. Hned potom klid. Naprosté ticho májového lesa, které nijak není rušeno svým obvyklým pokřikem ptáků, tichounkým svistem hadů či ještěrek a pukáním brouků v zubech drobné zvěře. Kalanis poznává, že se nemusí obávat. Nikdo tu není.

Vystupuje z křovin, klade nohu v měkkém opánku na vyšlapanou stezku, hned nato se na ní ocitá celý, ve zmuchlané šedivé haleně sahající do půlky stejně pomačkaných šedivých nohavic. Vlasy ještě nemá ostříhané, což už na první pohled působí zvláště, neboť ve věku dovršených sedmnácti let už nikdo nenosí znaky pouhého chlapce jako právě on. Však právě tato okolnost ho trápí a hodně zaměstnává jeho myšlení. Kromě toho se nijak nemůže smířit s tím, že už brzy ztratí svoji sestru Bělku. Tak se mu po ní stýská, že nedbá na hrozné nebezpečí, které mu hrozí pro jeho doslova neslýchanou opovážlivost. Vydal se za ní, aby ji uviděl, a jde za ní tam, kam nesmí vstoupit žádný muž, dokonce ani chlapec, pokud nehodlá dát v sázku svůj život.

Už to není daleko. Ono místo se nachází na jednom z vrchů, jež z dálky připomínají mohyly pohřbených obrů, kteří kdysi dávno obývali tuto krajinu a snad jsou pod těmito vrchy skutečně pohřbeni. Je to hned ten další kopec, uvažuje mladík, tam jsou chaty starých žen, které připravují dívky na okamžik, kdy se z nich stanou ženy. A úplně jinde, mezi osadami Dysen a Rohozec, pak starci připravují hochy k životu mužů. Kalanis tam ani letos nebyl pozván, ačkoliv jeho chvíle měla už dávno přijít. Svůj oštěp a vzorky, jež si muži otiskují na kůži, když jdou do boje nebo na lov, už obdrželi i hoši o několik let mladší.

Stezka zatáčí do svahu. Vtom jeho pohled utkvěl na třepotajícím se proužku červeného hadříku,

uvázaném na jedné z komíhájících se větévek. Bohové! zabouřilo to v něm kdesi uvnitř. Už nesmí jít dál. Po stezce nesmí, to se ví. Podél ní však může, avšak jedině tak, aby ho nespatriła žádná z žen. Obvinily by ho ze zločinu proti měsíční krvi.

Zalezl do křoví. Odtud toho není moc vidět. To rozhodně ne. Jenom spousta větví, třesoucích svou zelení, lesní tráva, hýbající se místy tak, jako by po ní tančila kola ženských duchů, barevné flíčky květů a hnědočerné skvrny hlíny a stromové kory.

Bude to tam nahoře! odhadl. Přímo nahoře. Podobně na samém temeni vrchu má svůj posvátný háj s chatrčí i vědma sevla Knyraška, u níž pobýval snad stejně dlouho, jako v osadě Gorin u své matky a svého otce, který je v osadě kanisem, tedy prvním mužem. Tam nahoře ji uvidí - svoji milou sestřičku, která je právě v péči stařen. Musí to být kdesi tam nahoře. Běluška, drobná dívinka s pohledem, který už sám o sobě hladí. Když si své dlouhé černé vlásy šikovně načese, opatří čelenkou, a všelijak pestře si je opentlí a zavěsí si do nich spony a záušnice, na celém světě nemůže být nic nádhernějšího. Na to by Kalanis klidně přísahal.

Opravdu se nespletl. Je to tady. Sotva se nahoře stoupání zmírnilo a stráň se téměř vyrovnala, ukázaly se neklamné stopy. Dokonce i znamení prokletí, a to natolik nápadné, že je nikdo nemůže minout, ledaže by byl úplně slepý. Znamení a zároveň varování pro ty, kteří neuposlechli předchozí výstrahu. Mohli ji také nedopatřením přehlédnout, ale ani to by nikoho neomlouvalo a nezbavilo by ho to těžké viny. Vedle červených hadříků se na větvích třepotaly i drobné lidské kůstky, přivázané ke komíhájícím se větvím nitěmi.

Najednou zaváhal. Mám, nemám? Hodnou chvíli zvažoval, ačkoliv předtím byl rozhodnut nedbat varování měsíční krve a jít za Běluškou. Přání a touha uvidět sestřičku však byly mocnější než strach. Snad kdyby nevyrostal v rodině kanise a kdyby ho nevychovávala vědma, u níž už jako malý slyšel všelijaké svaté věci, dostal by strach a bál by se těžkého provinění. Sice chvíli zaváhal, ale byl odhodlaný jít za svým cílem.

Nedaleko za varovnou hranicí mu stačilo poodhrnout příkře spadající větev přestárlého dubu a ukázala se mu travnatá mýtina s malou osadou. Chatrče byly napůl zapuštěné v zemi, proutěné stěny pokrývala směs bláta, všelijaké řezanky a jiného pojiva, na střechách ležela vrstva slámy. Nikde však neviděl žádný plot, žádnou ohradu. Osada byla obkroužena jenom jakýmsi pomyslným příkopem, jenom brázdou, vyrytou hákem na orání plužin. Nad osadou čněl do značné výšky májový strom, bříza s téměř sloupnutým kmenem a větvemi, ponechanými jenom poblíž samotného vršku. Na větvích a větvíčkách, které zůstaly zachovány, vlály a třepotaly se dlouhé mašle a cáry látek. Všechno bylo opět červené, což jenom potvrzovalo, že jde o zvláštní místo. Zároveň to mělo působit jako poslední varování, kdyby přece jenom některý muž nedbal předchozích znamení. Jak si Kalanis všiml, posvátný strom byl zapuštěn do země těsně vedle dlouhého domu, táhnoucího se téměř středem osady. Říká se, že v této osadě se ani muž nesmí nazývat nožem, nýbrž třeba čepelí, neboť na tomto posvátném místě se všechno musí vyslovovat jenom v ženském rodě. Kdyby ho tu některá z bab, strážkyň starých pořádků, třeba jenom spatřila, může se domýšlet, co by asi následovalo. Ty staré čarodějnice by ho ještě zaživa rozškubaly, aby si ho mohly upéct a sníst. Toho všeho si je dobře vědom. Přesto chce Bělku vidět. Alespoň kousíček z ní... Zatím neviděl ani jednu z bab, ani jednu ze zasvěcovaných dívek. Zato se mu zdá, že v chatách je dost živo. Čmoud, který stoupá z děr a škár ve zčernalých střechách, se nad chatami převaluje v chuchvalcích, které se vždy naráz rozptylují při náporech jarního větru. Zcela neklamně to svědčí o tom, že každá chata má svůj oheň, u kterého vždy někdo musí být, pokud nemá vzniknout požár. Těch je beztak stále dost, a každou chvíli přichází zpráva z některé ze sesterských či bratrských osad, že někdo uhořel nebo se zadusil v kouři požáru.

Chtělo by to nepozorovaně se dostat do Bělčiny chaty. Ale jak? Nikdo ho tu nesmí poznat, byl by to jeho konec.

Najednou dostal nápad. Náhlý a jedinečný, jako by přilétl od samotného boha Vševěda nebo jako by mu ho někdo tajemný a neviditelný zašeptal. Odplížil se do bezpečné vzdálenosti za výstražnou hranici s hadříky a lidskými kůstkami. Vybral si místo u vykotlaného dubu, svlékl halenu i nohavice a po chvilce zaváhání šly dolů i opánky. Udělal z toho malou hromádku, zakryl ji větvemi a naškubanou trávou. Ponechal si jenom svůj opasek z hovězí kůže a ostrý bronzový nůž s téměř esovitě zakřivenou čepelí, zdobenou kolečky, křížky, puntíky a vlnovkami. Nožem nařezal větvíčky a ohebné šlahouny trav. Začal se maskovat. Napřed hlavu, potom nahé tělo, nakonec holé ruce a nohy. Dokonale se ovázal a za ovazy nastrkal větvíčky, listnaté stonky, květnaté stvoly a trávy. Pokud dobře hádal, každý by ho teď musel

považovat za ducha, pána lesů. I kdyby ho některá z bab spatřila, žádná ho nepozná a on pak uteče, vezme si ukryté oblečení a nic hrozného se mu nestane. Ještě odpoledne se stihne vrátit do osady Gorin. A pak? Nic... Nikdo nemůže vědět, kdy odešel ze svatého pole, kde umýval nádoby, ve kterých si jeho otec, kanis gorinského rodu, umývá ruce pokaždé, než je vztáhne vzhůru ke Vševědoucímu, který po dlouhé zimě opět začíná na nebi poněkud mocněji ukazovat svoji sílu.

Dobře zamaskován se Kalanis opět připlížil k osadě. Právě se tam něco děje. Jakýsi podivný ruch. Vleže toho moc nevidí, proto se napřímil, ale opatrně se přitom kryl širokým kmenem starého dubu. V osadě je čilý ruch. Poplach? Nevypadá to tak. Dívky, zahalené do červených plášťů z hrubých hader, které jim sahají až dolů po kotníky a zakrývají téměř celou hlavu, kráčejí dokola. Všechny mají košík, ve kterém si něco nesou, něco ne příliš těžkého.

Ač se hodně snažil, přece jenom nerozeznal Bělku, kvůli které sem přišel. Vyhlédl si proto mocnou větev, vylezl na ni a hned se vyšplhal ještě výš.

Shora už vidí docela dobře. Dokonce poznal Bělku, ačkoliv je zahalená jako ostatní dívky. Vždyť přece zná její pohyby, lehké a pružné jako srnčí. Takže ji vidí! Škoda, že ona nevidí jeho, že o něm vůbec neví.

Náhly nápor mrazivého větru pročísl listí a zamrazil ho na těle. Pomyslel si, že s tím lehkým oděním to trochu přehnal. Ještě není čas na podobné žerty, vždyť zima ustoupila teprve nedávno a je tomu několik málo dní, co ze zdejších osad letos poprvé vyhnali dobytek na pastvu. Nicméně však Kalanis musí dokonat, co si umínil. A nejenom to. Ještě víc. Také ona se musí dozvědět, že tu byl její bratříček. Že kvůli ní ohrozil svůj život.

Kruh děvčat se zastavil, najednou, jako na znamení. Z dlouhého domu vyhlíží zcuchaná vrásčitá hlava, která na dívky vyjekla něco, čemu Kalanis neporozuměl. Děvčata se rozcházejí. Bělka si to zamířila do jedné z chat poblíž dlouhého domu. Její chata tedy sice není nijak daleko od Kalanisova úkrytu, ale skoro všem na očích. A navíc do téže chaty vchází další dívka, o něco vyšší, vedle drobné Bělky působící dost vytáhle. Pohledná může být, avšak hezká a příjemná jako Běluška jistě není. Kdyby v některé z příbuzných osad taková dívka byla, Kalanis by o ní musel vědět. Na druhé straně by ho však i ta druhá dívka měla znát. Takže co když ho zrovna ona pozná i v tom přestrojení? Co pak? Na okamžik zaváhal, pořádně znervózněl. Hned se však zase uklidnil, neboť se ubezpečil, že jeho přestrojení je dokonalé. V něm ho nepozná ani ten, kdo ho vídává každodenně. Je však mrzuté, že se před nikým kromě Bělky nemůže odmaskovat.

Vyčkal, až se v osadě všechno uklidní, opatrně a tiše sjel ze stromu do vysoké trávy, přikrčil se a začal se plížit k nejbližším chatkám. Přitom naslouchal a pozorně větřil, aby mu neušlo jediné živé hnutí. Ani tam vpředu v osadě, ani za ním v lese. Přikrádal se jako ten, kdo se vydal na lov hlavy nebo skalpu do cizího nepřátelského území, anebo jako ten, kdo prahne po lidském mase.

Z které si nedaleké chaty vyšel táhlý dívčí zpěv. Kalanis nerozumí žádnému slovu písně, neboť dívka používá tajný jazyk žen, zřejmě se mu naučila právě tady, při svém zasvěcování do života dospělých.

Zahalená dívčí postava, která se náhle ukázala u dlouhého domu, zašla za roh, aniž spatřila plízcího se vetřelce. Kalanis se připlížil na okraj osady. Vysoká tráva zde končí, dále už je jen udusaná hlína s řídkce čnějícími trsy trávy a drny.

Kalanis se zvedl, ale jen tolik, aby se lépe rozhlédl.

Nezdálo se mu, že by hrozilo nebezpečí.

Tři delší skoky a už se přikrčil pod nejbližší střechu s dolů přečnávajícími trsy trávy a tiše přimknul své zmrzlé tělo k chladné zdi s drsným, popraskaným a odprýskaným mazanicovým povrchem. Setrval tam pár okamžiků, než se lehkými skoky odvážil vniknout pod okraj střechy vedlejšího obydlí.

Podarilo se mu bez potíží dostat až k Bělčině chatě. Mrazivý nápor větru ho přiměl, že se přikrčil. Dlaněmi si otíral paže, ramena, břicho a nohy, aby se alespoň takto zahřál.

Vyhlédl zpoza rohu. Na prostranství před dlouhým domem prázdno. Nic se nehýbalo, jen trsy ušlapané trávy povlávaly ve větru.

Teď je ta pravá chvíle!

Pár dlouhých tichých skoků a už je před chatou. Ještě se ohlédl: nikde nikdo! Strčil do dveří sbitých z latí a vpadl dovnitř. Přítímím probleskoval ohýnek, u něho dřepěly dvě holky. Ta menší, schoulená, to je Bělka! Poznává ji.

Děvčata zírají. Maškara lesního ducha je vyděsila.

Obě naráz šíleně zajechly a pištěly, jako by je řezal a trhal zaživa.

S tímhle Kalanis nepočítal...

Vyrazil ven. Před chatou se zamyslel, kam se dát na úprk. Odevšad někdo přibíhal. Vyrážely z dlouhého domu, z jednotlivých chat, najednou jich tu bylo hrozně moc. Samé dívky a ženy, zdaleka ne už tak zahalené jako předtím, když kráčely v kruhu.

Uteče jim, což o to. Avšak musí ještě zanechat znamení, takovou zprávu pro Bělku, aby poznala, že tu byl.

Před ním se rozprostírala vrstva prachu se šlápotami obutých i bosých nohou. Vkročil tam, obtiskl do prachu bosou nohu, vedle pak hned i svoji dlaň s roztaženými prsty. To odjakživa znamenalo: Byl jsem to já! Místo je to příhodné, Bělka obtisky spatří, sotva vyjde z chaty. Ona jeho znamení pozná...

Něco se mihlo kolem jeho hlavy, zasvištělo to a zadrnčelo, jak se to vetklo do okraje střechy. Šíp!

Znovu něco letí! Oštěp s úzkým bronzovým hrotem odrýpl kus omítky z Bělčiny chaty. Kalanis měl chuť jej vzít, avšak hned si uvědomil, že se tu nesmí dotknout žádného předmětu a už vůbec odtud nic nesmí odnést.

Řev děvčat a žen zesílil, zřejmě se vzpamatovaly a hodlají vetřelce chytit a potrestat. Na něho však nemají, ačkoliv je dosud jenom chlapcem s nestřiženými vlasy.

Skočil do uličky mezi chaty. Naproti němu se postavila dívka v košili až na paty a s rozpuštěnými vlasy, které jí vlály i podél boků, jak jí vítr dul do zad. Dívka, kterou znal podle vidění, po něm napřáhla ruku se zakřiveným nožem a hbitě vykročila dopředu, aby vnořila nůž do jeho těla. Najednou jako by se nemohla hýbat. Celá ztrnula, ruka s nožem zůstala trčet ve vzduchu. Všiml si, že se mu dívá na pravou paži těsně pod ramenem. Zrovna tam, kde má od narození vytetováno znamení, tři kruhy v jednom větším.

Hbitě odrazil její napřaženou ruku, odražený nůž zazvonil o stěnu chaty a spadl na udusanou hlínu mezi drny. Protože mu dívka překážela v útěku, prudce ji odstrčil, takže narazila hlavou na okraj střechy a upadla.

Kalanis přeskočil její natažené nohy a rychlým během s občasnými dlouhými skoky upaloval k nejbližším stromům a keřům. Před ním se do hlíny zaryl další oštěp, pár šípů minulo jeho hlavu i záda a zapadlo mezi lesní stromy o chvíli dříve, než mezi ně vběhl.

Ještě na okraji lesa, v dobrém úkrytu za širokým kmenem hladkého buku, se ohlédl za pronásledovatelkami a v duchu děkoval bohům za to, že v osadě nejsou žádní psi, kteří by ho snadno vyslídili.

Z osady za ním nikdo neběžel. Mezi obydlími se však houfovaly ženy a dívky, překřikovaly se a zřejmě se o něčem přely. Z té dálky jim Kalanis nerozuměl, zato jasně viděl, že dívka, kterou srazil mezi chatami, všem vypráví o jeho znamení a přitom si ukazuje na pravou paži těsně pod ramenem.

Bohové! vyděsil se. Takže veškerá ta lesní maškara mu nebyla vůbec nic platná. Ta holka poznala jeho znamení, o kterém on neví nic víc než to, že mu kdysi dávno zachránilo život, když ho v lese přepadli podivní chlupatí muži. A ke všemu ještě udělal další chybu. Zanechal své otisky. Chodidlo a dlaň. Co by mohly chtít víc, aby poznaly, kdo se opovážil...

Co se s ním stane? Možná by raději neměl čekat, až ho usvědčí. Má uprchnout? Pomoci mu může snad jenom to, že je synem gorinského kanise. Je to však dost na zmírnění jeho těžkého provinění? On přece zhanobil znamení měsíční krve. Když se tohle dozví sám karhis Karkanis z východních kopců, co teprve pak? Bude chtít pít jeho krev a jíst jeho maso...

Proč to jenom udělal? Vůbec to nestálo za to!

Od chat se odpoutala skupina žen a stařen s oštěpy, luky, noži a sekerami. Kov na zbraních se zlověstně blyštěl.

Kalanis se zamyslel, jestli má smysl utíkat. Stejně ho nic nezachrání. Vina je příliš veliká. Skončí v panděrech ukdákaných bab.

Něco za ním zaprašťelo. Co je to? Báł se ohlédnout. Jako ten, kdo ví, že už je na všechno pozdě, ale touží oddálit nevyhnutelný konec tím, že si zakryje oči. Takže už mě mají! pomyslel si.

Znovu něco zapraskalo. Zatím ho nikdo neudeřil, nevjel do něho nůž ani oštěp, nepadla na něho smyčka provazu ani síť.

Opět to zapraskalo.

Zdá se, že to je člověk.

Kalanis už to ví. Má jistotu, že ten za jeho zády k němu jde. Kdyby to jen šlo, rád by se učinil neviditelným, anebo by předstíral suchou větev jako soví kalousek. Odevzdaně se otočil. Co to!

Málem ho posedl děs a měl co dělat, aby se nedal do křiku. To, co se před ním vztyčilo, bylo vyšší a širší než člověk, než kterýkoliv chlap ze zdejších osad. Chlupy jako medvěd, srnčí parůžky a morda s

kančími tesáky. Něco příšerného! Snad je to jen maska a pod tím lidská tvář, snad skutečná morda.

Lesní duch! uvědomil si.

Opravdový lesní duch. Žádná maškara!

Avšak co se to zablýsklo? Za pasem sekera s tulejí, navázána na zahnutý topor, palcát s bronzovou hlavicí plnou ostrých hran, zahnutý nůž, jaký nosívá i Kalanis. A ten meč, takový tu nikdo nemívá. Dlouhý a široký. A ta rukojeť! Zrovna pro takovéto tlapy.

Už mě má! povzdechl si odevzdaně Kalanis. Nic proti němu nezmůže.

Obří zjev však nejeví žádné nepřátelství. Něco mu hází k nohám. Kalanis překvapeně poznal svoji halenu, nohavice i své opánky, které si přece ukryl za hranicí s varovnými znameními.

"Lesní duch..." zmohl se Kalanis na pouhý povzdech.

"Okamžitě zmiz!" zaznělo dutě z pod kančí masky.

Kalanis se poslušně sehnul pro svršky, sebral je a přitiskl si je k hrudi: "Necháš mě jít?"

"Ztrať se!" zdůraznil tajemný obr. "A neboj se. Bohové znají své a přejí odvážným!"

Ruka muže s kančí maskou ukázala někam do lesa. Kalanis vyrozuměl, že jde o směr, kterým se má dát. Alespoň tohle že pochopil...

2.

Všechno ho teď vedlo k jedinému cíli, a to co nejrychleji se dostat domů, do osady Gorin, a tam předstírat, že nikde nebyl.

Zatím je však před ním ještě pořádný kus cesty. Hlavně se musí krýt. Proto ty jeho lehké přískoky od stromu ke stromu, pokud to je možné, časté naslouchání a téměř zaječí větření. Teď už je sice na domácím území, avšak les dokáže člověka překvapit, a to ne vždycky příjemně. Ačkoliv se všemožně snažil, aby neodvracel pozornost od svého okolí, přece jenom pořád musel myslet na to, co právě před docela malou chvilí zažil. Byl to člověk nebo duch? Kalanis ho už několikrát zahlédl, ale vždycky mu zmizel z očí. Pokaždé to vypadalo, jako by ho toto neznámé zjevení sledovalo, ale pak z ničeho nic mizelo vždy, když si ho Kalanis všiml. Je sice pravda, že si nemohl být jistý, zda to byl skutečně tentýž zjev, protože ho pokaždé zahlédl z dálky, ze zadu a vždy při bleskovém úniku. Avšak výška postavy i mohutný vzrůst souhlasily. Mohl to být on. Před chvilí ho tedy viděl zepředu a zblízka. To, co měl neznámý na tváři, byla jenom kančí maska doplněná parůžky vzrostlého srnce. Nebyla to skutečná tvář. Vždyť ten hlas duněl jako něčím přikrytý a tlumený. Čímpak? No přece maskou. Nebyl to lesní duch, ale člověk.

Vítr k němu donesl nějaký hluk. Žádné řvaní ptáků ani jiné hlasy lesa. Kalanis naslouchal jako štvaná zvěř. Jde to odtamtud! ukázal směrem, který se mu jevil jako správný.

Hluk sílil a už nebylo moc těžké poznat, že nedaleko odtud vede cesta spojující osadu Gorin s nejbližšími příbuznými sídlišti Dysen a Lazin. Vydal se za hlukem. Z kopce, do vršku a zase dolů. Byl zvědavý, kdo si tam dole pod příkrým svahem počíná tak hlučně a neomaleně. Kdo to může být? Pokud si Kalanis pamatuje, Gorinští se nikam nechystali. Že by to byli kupci, kteří tudy obcházejí kopce obávaného karhise Karkanise?

Čím více se blížil k cestě, tím zřetelněji slyšel hluk. To ale musí být spousta lidí! Už rozeznával nejenom skřípění a vrzání dřevěných kol těžkých vozů, nýbrž i bučení volů, praskot karabáčů, koňské ržání a také lidské hlasy. Vypadá to, jako by se stěhoval celý rod. Jenomže hlasy jsou jenom chlapské. To nebude žádný z rodů. Že by na Gorin táhl houf nepřátel? ulekl se. Co když vydrancovali Dysen a táhnou na Gorin? Odtud, z hustého lesa, není vidět, jestli z dysenských obydlí vystupuje dým, ani kouřová znamení by neviděl, pokud by nevylezl na některý ze stromů, které převyšují ty ostatní.

Chtěl si vybrat strom, na který by vyšplhal, avšak hned tento nápad zamítl. Hodně by se zdržel, a pokud jsou nablízku nepřátelští zvědové a strážci, což u bojových houfů není nic výjimečného, zbytečně by na sebe upozornil praskotem větévek. A navíc se pak ze stromu hodně špatně uniká.

Opatrně se tedy přikrádal k pěšině, raději si kus cesty nadešel směrem ke Gorinu. Ukryl se v hustém křoví na prudkém svahu tak, aby dobře viděl. Kdyby ho nějaký čmuchalové přece jenom vyslídili, nic by jim tu nebyli platní koně. Pokud na jeho stopu nevyпустí psy, ztratí se pronásledovatelům v hustém křoví odvěkého pralesa.

Lomoz sílil. Na vyšlapané a dobře uježděné cestě s občas trčícími drny se až v samém ohybu ukázaly dvě temné postavy. Hned bylo znát, že jsou dobře ozbrojené. Na hlavách kulaté kožené přilbice s jakýmsi

pestrým ptačím peřím, nad hlavami se leskly listy bronzových oštěpů, na levých pažích připjaté kulaté kožené štíty s okraji a puklicemi obitými bronzovým plechem, jak to prý mívají cizinci z dalekého poledne. Jejich obutí se Kalanisovi také líbilo. Dobré holínky až pod kolena, což bylo dobře vidět, neboť černé kožené haleny jim sotva zakrývaly stehna a ani temné pláště, snad z těžké utažené vlny, nezakrývaly celé nohy.

Nebylo nijak těžké uhádnout, že to jsou cizinci, a protože si nohy nekryjí nohavicemi, jak bývá zvykem v těchto chladných a mokřích krajinách, Kalanis snadno poznal, že museli přijít z dalekého poledne.

Oba ozbrojenci kráčeli cestou vedoucí pod Kalanisovým úkrytem. Všiml si jejich nedlouhých vousů, které tvář jakoby rámovaly. Ačkoliv měli brady zarostlé, pod nosem byli dost důkladně vyholeni. V ohybu cesty se objevily další temné postavy kráčející za první dvojicí. Za nimi se vynořil jezdec na hnědákovi. Kalanisův zrak spočinul na jezdcovi, neboť ten byl nejpodivnější ze všech cizinců, které měl možnost vidět. Kromě toho, že v jeho černém šatu doslova svítilo stříbrné prošívání, přitahovala Kalanisou pozornost zvláště tvarovaná přilba. Podobala se jakési kovové nádobě s výřezem pro oči a ústa. Nic podobného tu nikdo nemá a ani neslyšel o tom, že by něco takového někdy vzal na hlavu karhis Turpalis, který z paranského hradiště neustále vyhrožuje svému věčnému nepříteli karhisovi Karkanisovi z východních kopců. A ten chochol z dlouhého černého peří, který z přilby nejenom čněl majestátně nahoru, nýbrž dokonce sahal až na mužova záda! Ještě podivnější pak byl předmět, který se mu blyštěl na levém rameni. Něco jako věnec, avšak nikoliv z proutí a listů nebo květů, nýbrž z tepaného bronzového plechu. Ještě víc Kalanise udivilo, že jezdec u sebe neměl žádnou zbraň, dokonce nebylo vidět ani malou dýku. Jenomže ta se mu klidně může skrývat pod pláštěm, uvědomil si hoch.

Objevily se další postavy, samé pěší. Některé z nich Kalanis ke svému údivu poznává. Jak by ne! Vždyť jsou to muži z dysenské osady, z příbuzného rodu. Jsou ozbrojeni, avšak nikoliv svými osobními zbraněmi, nýbrž zbraněmi patřícími rodu. Jsou vidět jejich oštěpy, sekery, dokonce i meče a dýky.

Za dysenskými sousedy do ohybu cesty opět vešli černí cizinci. Nevypadalo to, že by se s nimi dysenští nějak vybavovali, ale také to nevyhlíželo na žádné nepřátelství.

Do ohybu cesty najel volský záprah s těžkým vozem shora krytým hrubou plachtou. Jistě tam vezou spoustu cenných věcí! zamyslel se Kalanis. A snad to jsou takové věci, které se dělají v dalekých krajinách a sem je přivážejí kupci.

Další volský záprah byl doprovázen mužem s hrubým karabáčem, co chvíli práskajícím vzduchem, což mělo přimět táhnoucí voly, aby nepolevovali ve svém úsilí. Mezi vozy kráčeli vždy tři černí ozbrojenci, zbytek se vezl na pěkných koních, značně větších než zdejší lesní koníci. Dva jezdcové se od ostatních lišili, neboť měli šat protkaný stříbrnými nitěmi jako ten vpředu, avšak žádný z nich už neměl onu podivnou přilbu, ba ani ten zvláštní věnec z bronzového plechu.

Průvod uzavíral poslední hlouček černých ozbrojenců, z nichž jeden, kterému zřejmě chůze nedělala dobře a bylo mu horko, odepnul svůj těžký vlněný plášť, smotal ho a zasunul pod plachtu posledního vozu. Kalanis žasnul, jak byl tento muž ozbrojen. Kromě oštěpu a štítu, které bylo vidět i předtím, se užaslému hochovu zraku ukázal také bronzový meč v pochvě na zádech, u pasu pak dýka, palcát i sekera. Jestli tohle všechno mají i ti ostatní černí krkavci, řekl si Kalanis, pak není divu, že se s nimi dysenští sousedé tak ochotně přátelí.

Průvod se vinul hluboko dole pod Kalanisovou skrýší jako obrovský, avšak hrozně pomalý had.

Najednou něco zapraskalo, bylo to docela blízko. Úplně tiše, avšak on to slyšel zřetelně.

A znovu. Lidský krok?

Další.

Už si byl jistý, že se sem někdo přikrádá. Takhle se nechat vyslédit, to nikdy není dobré. Ztuhl jako ještěrka v ledové tříšti. Moc dobře věděl, že pokud nechce být objeven, nesmí se pohnout. Ukrytý je dobře!

Skutečně se nemýlil. Kroky ne příliš těžké, postava nijak vysoká. Už vklouzla do pásu křovin a hned zase vyklouzla ven, sotva pár kroků od něho, takže slyší dech. Téměř cítí žár lidského těla. Minulo ho jenom taktak, avšak dosud nic neviděl. Kroky se vzdalují ve směru, kterým postupuje průvod tam dole po cestě. Jako by tento dosud neznámý zde nahoře sledoval tamty dole.

Kalanis se pomalu otočil za odcházející postavou, trochu se musel vysunout z hustého křoví. Ještě zahlédl kousíček zadku ve zchumlaném šedivém hadru, jaké se běžně tkají ve všech okolních osadách.

Poznal, že je to žena, nebo spíše mladá dívka. A jestli tomu tak je, řekl si, pak tahleta osoba nesleduje

průvod cizinců, ale pátrá po opovážlivém narušiteli dávných pořádků, aby ho rozhněvané ženy mohly jaksepatří potrestat, zabít a spořádat při některé ze svých tolik pověstných hostin.

3.

Kalanis se dostal do osady, aniž vzbudil pozornost. Snad jediný, kdo ho uviděl, byl strážný na věži, tyčící se nad jedním ze dvou dlouhých domů, které dominují uprostřed osady před nepříliš prostornou návší.

Strážný si ho všiml, zrovna když se Kalanis po řádném rozběhu a výskoku zachytil vršku zadní brány a vytáhl se nahoru, odkud seskočil dovnitř. Strážný zbystřil, neboť měl obavy, zda nějaký nepřítel nebo lupič nehodlá využít toho, že pozornost všech obyvatel osady je upřena západním směrem, odkud jim byla kouřovými signály hlášena návštěva cizích ozbrojenců, doprovázená sousedy z dysenské osady.

Takže když se Kalanis chtěl převalit přes okraj brány, aby seskočil na kamenitě ztvrdlou hlínu cesty, napjal strážný svůj luk. Sotva však rozeznal Kalanisovu tvář a poznal, že nejde o žádné nebezpečí, uvolnil tětívu a vrátil šíp do toulce. Kalanis si samozřejmě vydechl, neboť ve strážném hned poznal Pakpacolise, svého někdejšího druha z klukovských her, a věděl tedy, že střelec jako on by ani na sto kroků nemohl minout.

Kalanis doskočil na zem, a když pohlédl opět nahoru na věž, viděl už jenom, že svalnatá postava strážného se k němu odvrátila zády se zjevným nezájmem, či dokonce s opovržením.

To je celý Pakpacolis! Kalanis teď už pro něho nic neznamená, ačkoliv, je tomu sotva něco přes rok, co spolu ještě chodívali za děvčaty. Prožili toho společně opravdu hodně. Už jako malí kluci se přátelili! Jeden pro druhého by dýchal... A teď? Pakpacolis prošel zasvěcením a byl prohlášen za muže, zatímco Kalanis je pořád ještě chlapcem a jeho účast na obřadu zasvěcení je stále oddalována, aniž mu kdo prozradil proč.

Od západní brány zazněly jakési výkřiky. Zvedá se tam ještě další halas. To už jistě přichází průvod cizích bojovníků!

Kalanis usoudil, že nejlépe udělá, když se protáhne kolem radního domu. Hned se tam vydal.

Gorinská osada je samozřejmě podstatně větší než malá ženská osada, kde si dnes dovolil takovou ztřeštěnost. Jsou tu nachlup stejná obydlí. Je jich tu však mnohem víc. Prošel mezi chatami s nízkými střechami a ocitl se na nepříliš rozlehlé návši před dvěma dlouhými sruby pod strážní věží a posvátným májovým stromem. Sousedé se zde srotili, někteří pozorně naslouchali, co jim shora povídá Pakpacolis, jiní nahlíželi do tmavých dveří, kam pak vcházeli a odnášeli si odtamtud meče a oštěpy s bronzovými listy.

Sotva poslední ze sousedů obdržel svůj meč a sekeru, vyšel zevnitř domu Kalanisův otec kanis Labkanis. Kalanis si stačil všimnout, že si oblékl svůj nejlepší oděv, celý sytě modrý, na hlavu si pak nasadil koženou přilbici s býčími rohy. A jako vždy měl kanis na sobě spoustu přívěsků, navázaných na tenounkých řemíncích.

Hned za kanisem vypajdal na svých křivých nohách jeho zástupce, druhý muž osady, starý Drhdoudis, dědek protivný až hrůza, jehož Kalanis nemůže ani cítit. Sotva Drhdoudis svým pichlavým zrakem zaměřil Kalanise, rovněž se na něho zlostně zaškaredil a odvrátil zrak, přičemž si na svoji šedivou hlavu nasazoval bronzovou přilbu s modrými pery. Také jeho šat byl modrý, avšak o poznání hezčí než kanisův. Starý Drhdoudis má totiž na starost odvážet vypěstované zemědělské přebytky na trhy v okolních osadách a hradištích a měnit je za všelijaké potřebné věci. Proto se mu někdy podaří získat zboží, které je nedostupné i pro samotného kanise rodu.

Kalanis se propletl mezi několika sousedy, aby se dostal na oči svému otci. Kanis ho však nevnímal. Taky dobře! zaradoval se hoch. Takže zatím nic neví. Ale aspoň ho tady viděl Drhdoudis. Ačkoliv kdyby mělo jít o jeho svědectví, kdo ví, jestli by zrovna na něho mohl spoléhat. To asi sotva. Ten protivný a hrabivý stařík totiž zcela nepokrytě touží stát se kanisem, aby tady mohl všem poroučet a aby na něho nikdo nemohl, až si opět utají pro sebe část toho, co podle starých pořádků patří všem členům rodu.

Až teď padl otcův zrak na Kalanise, a protože ani v této chvíli neprojevil žádný hněv, nebyl důvod ke znepokojení. A co matka? pomyslel si Kalanis. Ani ona dosud nic neví? Kdyby se mezi ženami něco povídalo, ona první by to věděla. Je to přece kanisova žena. Čím je v gorinské osadě kanis pro muže, tím je zde ona pro ženy.

Kalanis se ohlédl na jednu z chat poblíž radního domu pod posvátným májovým domem. Dveře z latí

zavřené, ze škvír ve střeše jdou pouze slabé proužky dýmu, což znamená, že oheň hoří jen samovolně a matka není doma. Proč by také měla být, když gorinská osada očekává dosud tak nevídanou návštěvu! Také sousedé, muži, ženy, děti i staří lidé – se oblékli do svých lepších šatů. Kalanis si hned uvědomil, že tu jsou i ti, kteří ráno vyhnali dobytek na pastvu. Takže Gorinští museli o průvodu vědět už dříve. Mohli dostat zprávu, zrovna když on šel ze svatého pole za Bělkou.

Pakpacolis zařval shora, že už něco vidí. Houf sousedů se hnul k západní bráně, někteří muži, ale i ženy, vlezli do ohrady s bučícím, mečícím a bečícím dobytkem a drápali se na ochrannou zeď, aby viděli co nejlépe.

Kalanis se za nimi nehnal, on si přece cizince už prohlédl. Počká si na ně tady uvnitř a musí se chovat tak, aby ho spatřilo co nejméně sousedů.

Pakpacolis na věži zrovna vykládal svým rodákům dole, že vozy tažené voly zatáčejí do jakéhosi kruhu a zastavují a že se k západní bráně blíží houf cizinců doprovázený sousedy z Dysenu.

To je skvělé! radoval se Kalanis. Hned věděl, kam se má postavit. Do uličky vedoucí mezi chatrčemi od západní brány na náves před radní a mužský dům. Zrovna sem se postaví a nikam jinam! Všichni, kdo jsou na západní straně, tudy budou muset projít.

"Přicházejí k bráně!" křiknul shora Pakpacolis a ukázal tím směrem svazkem svých dlouhých šípů. Kalanis si trochu popošel, neboť ulička není moc rovná a z okraje návsi by až na bránu neviděl.

V otevřené bráně se ukázali Dysenští se svými novými zbraněmi, které pro dnešní cestu dostali od svého kanise stejně jako Gorinští, aby uvítali hosty. Kalanis je samozřejmě všechny zná. Vždyť osady se mezi sebou navštěvují poctivě jako jezevčí rodinky a jakožto částečně pokrevně příbuzné rody konají i některé společné slavnosti. Ty nedávné, spojené s prvním vyhnáním dobytka na pastvu, proběhly s mnohými ohni na kopcích a s praskáním bičí a rámusením na řehtačky a dalšími zvyklostmi proti působení zlých čarodějnic, což je nezbytné, pokud hospodáři nehodlají riskovat špatný chov a mnohé choroby dobytka.

Mezi dysenské sousedy se zapletly černé postavy cizích ozbrojenců. Mezi nimi čněl jediný jezdec. Onen muž s přilbou, připomínající obrácenou bronzovou nádobu s vyřezanými otvory pro oči a ústa, a s podivným plechovým věncem. Ten právě seskočil z koně. Zřejmě půjde dále pěšky, mnil Kalanis, a protože právě na tohoto muže, zřejmě kanise přicházejících cizinců, byl nejvíce zvědavý, popošel průvodu vstříc. Muž s podivnou přilbou a stejně podivným věncem se dostal do čela průvodu a kráčí jakoby přímo proti Kalanisovi.

Napřed si ho prohlédnu a pak ustoupím! řekl si hoch a neuhnul stranou.

Průvod se blížil. Jeden z dysenských sousedů ukázal na Kalanise a vzápětí na něho ukázal i ten podivný černý kanis, přičemž se na něco vyptával muže za sebou.

Kalanis chtěl ustoupit, avšak průvod se zastavil a černý kanis mu pokynul, aby předstoupil.

Cože? podivil se hoch a ohlédl se, na koho onen podivný chlap ukazuje.

Černý kanis napřáhl ruku za sebe a jeden z jeho lidí mu do dlaně vtiskl rukojeť meče z nového kovu, kterému se říká železo.

Kalanis měl sto chutí uhnout z cesty, avšak kanis cizinců mu rázně přikázal, aby se nehýbal, a sám k němu přistoupil s mečem v ruce.

Na co má ten meč? začal se Kalanis celý potit, ačkoliv se v této roční době o nějakých vedrech nedalo vůbec mluvit.

Cizinec přistoupil až k němu, sotva na jeden delší krok. Ruka s mečem se zdvihla nad hlavu.

Je to tak! vyděsil se hoch, avšak nemohl se ani pohnout. Ani nikdo ze sousedů mu nepřišpěchal na pomoc. Ani otec, ani jeho bývalý kamarád tam na věži.

Je konec! zašeptal si a najednou se mu rozbřesko: to je přece za to, co dnes udělal! To se mu jen odplácí bohyně Vluda za to, že zneuctil její území...

Obě cizincovy dlaně svíraly koženou rukojeť železného meče nad podivnou přilbou, jejímiž výřezy zíraly chladné oči.

Úzké cizincovy rty mumlají modlitby a prosby bohům a duchům. Trvalo to dlouho, neboť se bál, že zapomene na některého méně významného ducha a ten se mu z ješitnosti pomstí. Také to, že jde o lidský život, není bezvýznamné a vyžaduje to hodně úsilí, aby obětující nepropadl krevní mstě, kterou obvykle vyvolává hněv nespravedlivě zabitého. Cizinec se vůbec nemusí obávat, neboť Kalanis si zrovna dnes svůj trest vysloužil. A kdyby tomu tak nebylo, stejně nezná jeho přilbou zastřenou tvář, takže jeho duch by vraha stěží mohl pronásledovat a trýznit...

Meč se pohnul.

Teď! řekl si Kalanis a zavřel oči.

Ale co to? Rána nedopadla.

Otevřel oči. Cizinec stále před ním s mečem nad hlavou a stále mumlal ty svoje modlitby a prosby.

Takže ještě chvíli a pak... Nikdy by nečekal, že ho bohyně nechá zabít rukama nějakého cizince.

Ostatně proč ne? Tihle chodí v černém a to je přece její barva. Země, podzemí, smrt a nové narození.

Takže to všechno tady pro něho už končí...

Meč nad cizincovou hlavou se opět pohnul, teď už se rty nehýbaly, oči v otvorech mezi bronzovým plechem té podivné přilby se zúžily, pohnul se i podivný plechový věnec na cizincově levé pleci.

Kalanis pevně zavřel oči a očekával ránu.

Vzduchem projelo táhlé zaječení, až to málem podráždilo nohy.

Nebylo to však z úst muže s mečem nad hlavou, ale odněkud z větší vzdálenosti.

Ani meč zatím nedopadl, kam měl určitě namířeno.

Kalanis otevřel oči. Cizinec už nestál těsně před ním, ale o několik kroků dále. Zraky všech, i toho cizího kanise, byly upřeny nahoru. K věži, na níž strážný Pakpacolis napíná svůj luk až skoro k prasknutí a jedním ze svých nezvykle dlouhých šípů míří dolů přímo na cizího kanise, který zmateně ustupuje do houfu svých lidí a dysenských sousedů.

"Kalanisi!" křiknul Pakpacolis. "Ztrať se! Ale rychle!"

Kalanis samozřejmě poslechl. A rád.

4.

Mohl utéct někam daleko, ale neudělal to.

Šel domů. Na návsi to bylo hned první obydlí vedle dlouhého radního domu, obydlí kanise rodu a osady Gorin.

Otevřel začmuzená dvířka z latí a sešel po schůdcích do přítmí. Skromný plamínek na ohništi vysílal své nesmělé světlo na pár lavic kolem stěn a všelijaké domácí náradí, náčiní a nádoby, umístěné na políčkách nebo visící po zčernalých stěnách.

Hodil sebou na svoji lavici s houněmi a kožešinami a přemýšlel, co se to vlastně stalo.

Takový den dosud nezažil.

Napřed ta smůla v ženské osadě, pak zjev lesního ducha, potom ten cizinec s napřaženým mečem...

V ženské osadě ho prozradilo jeho znamení na paži: tři kruhy v jednom větším. Přesně to, které mu kdysi zachránilo život. Jsou tomu dobré tři roky. V lese ho přepadli jacísi dva podivně chlupatí muži. Zdálo se, že ani nedokážou mluvit, jenom se domlouvali posuňky a podivným kvílením, jako by jim někdo vyřízl jazyk. Jeden z nich ho držel, druhý už sahal po zahnutém bronzovém noži, aby ho podřízl, když tu jeden z nich spatřil ono znamení. Oba diví muži se hrozně vylekali, dokonce ho postavili na nohy a pohladili po hlavě, snad aby se nezlobil, a zmizeli v lese. Pověděl to otcí i matce, ti mu na to nic neřekli, jenom ho napomenuli, že v lese musí být pořád ve střehu. Ani vědma mu nic nevysvětlila, jenom se nějak podivně usmívala. Bylo na ní znát, že má ohromnou radost, avšak zároveň měl pocit, že mu něco tají.

Zvenku, se ozvalo zatroubení na zahnutou trubku, jak bývá zvykem při mimořádných příležitostech a při náboženských slavnostech. Zrovna v té chvíli se nahoře otevřela laťová dvířka a do místnosti se vedralo denní světlo. Na schůdcích uviděl ženské nohy v opáncích.

"Kalanisi!" ozval se úzkostlivý matčin hlas. "Chlapče..."

Matka k němu seběhla a prudce ho objala: "Jsem tak ráda, že se ti nic nestalo!"

Zvedl se z lavice, takže si musela sednout.

"Matko," zašeptal, "proč mě ten cizinec chtěl zabít?"

"Je zdaleka, nezná naše mravy," řekla rychle.

"A jak je možné, že mu kromě Pakpacolise nikdo neodporoval?"

Chvíli váhala, než zašeptala: "To asi nablízku nebyl žádný z gorinských mužů."

"Bylo jich plno, matko," zasyčel vztekle, "gorinských i dysenských. A všichni se jenom dívali. A přitom všichni měli zbraně. Vždyť jsem viděl, že jim je otec rozdál."

Neměla co říci, zmohla se jenom na to své: "Jsem tak ráda, že tě nezabili!"

Chtěla ho znovu obejmout, ale odstrčil ji: "A co otec? Kde je? Tam venku?"

"Má tam své povinnosti!" téměř se zakoktala.

Ostře na ni pohlédl, což viděla i v tom přítmi.

"Takže otec má své povinnosti," zasyčel Kalanis vztekle, "on ty cizince, kteří mu chtěli zabít syna před očima všech sousedů, musí přivítat jako hosty, že?"

"Takové jsou zvyky, chlapče," zajíkala se rozpaky.

Ano, kanis Labkanis musel cizince přivítat, jak náleželo, neboť je přivedli muži z dysenské osady, tedy z příbuzného rodu, a v žádném případě o nich nemluvili jako o nepřátelích, nýbrž právě naopak.

Kalanis pak celý obřad sledoval zevnitř chaty. Napřed si vylezl na lavici a prošťoural díru ve střeše, avšak pokaždé, když ho začaly oči pálit od čmoudu stoupajícího z ohniště, musel slézt a zírat pootevřenými dvířky, což mu skýtalo pohled akorát na záda shromážděných sousedů.

Cizí kanis složil otcí Labkanisovi k nohám dar cizinců: tři bronzové meče. Za to se jim dostalo tří ovcí, které měly být obětovány gorinským bohům a duchům, aby se smířili s přítomností cizinců a s jejich vlivem na zdejší lidi, domácí zvířata a pole. Ti, kteří putují z dalekých krajín, vždy přinášejí nejenom vliv svých bohů, ale také mohli cestou třebaš nevědomky nabrat všelijaké cizí a nežádoucí vlivy působící zlo.

Sousedé připravili ohniště a kanis Labkanis přinesl z radního domu hořící větve, jíž ohniště zapálil. Starý Drhdoudis se starým radním Vardarisem dotáhli neveliký oltář z pálené hlíny a postavili ho na zem před kanise Labkanise.

Ke Kalanisovu otcí přivedli jednu z ovcí, kterou ověnčili bílými a modrými stuhami na znamení, že jde o oběť nebeskému hromovládcí Tjusisovi. Kalanis zalehl na svoji lavici a zvenčí k němu doléhaly pochvalné výkřiky na výkon obětníka. Vždycky bývá otcí po boku, když obětuje. Tentokrát tam není, protože nemá rád cizince, kteří ho chtěli zabít. Odkud vlastně jsou? Zatím se ještě ani nestačil zeptat. Nejspíš přišli z poledne, protože nenosí teplé nohavice a nohy mají holé jako zdejší ženy. Určitě je sem poslal karhis Turpalis z avaranského hradiště, které se prý vypíná na veliké hoře nad ohybem řeky Cvity. Kdyby přišli od půlnoci nebo od východu, pak by snad mohli mít něco společného s karhisem Karkanisem z východních kopců, zapřísáhlým nepřítelem avaranského karhise Turpalise. Tihle však vypadají jako z dalekého poledne, protože chodí v sukních jako ženy.

Zvenčí opět zaznělo pochvalné mručení. Oběť nebeskému Tjusisovi se tedy podařila a otec právě vložil plec obětované ovce do cizincových rukou, aby ji pozvedl k nebesům na dohled hromovládcí, jak to bývá zvykem při vítání cizinců.

Určitě jsou od karhise Turpalise z avaranského hradiště! Od toho uctíváče slunečního býka Vanromise! Z návsi dolehly jakési výkřiky, které by právě nečekal. Takové zajíknutí jako v úleku...

Vyskočil, stoupl na lavici a vyhlédl dírou ve střeše. Otec si vedl hodně špatně. Ovce ne a ne pojit, zmítala se v křečích a obětní nůž se jevil jako tupý, neboť nedokázal zvíře náležitě zaříznout.

Bohové! ulekl se Kalanis. To je hodně špatné znamení.

Všiml si, že ovce je opentlena žlutou mašlí.

Oběť Avlunisovi, slunečnímu kotouči...

Co když se tento bůh rozhněvá? Co pak?

Krev stříkala a otec Labkanis řezal a řezal, dokud zvíře po několika škubnutích a křečích nedokonalo.

To je špatně, řekl si Kalanis. Co když se Avlunis hněvá na přítomnost cizinců? Vždyť chtěli zabít kanisova syna!

Čmoud z domácího ohně Kalanise pálil v očích. Proto slezl a sedl si opět na lavici. Jestliže se zlobí takový mocný bůh jako Avlunis, je to zlé, strašně zlé. Ale to ještě nemusí nic znamenat, pokud třetí ovce, kterou otec obětuje Vludě, bohyni země i podzemí, přijme svůj úděl pokorně. Na to si Kalanis počká.

Avšak i třetí ovce se vzpírala. Otec však pořád dělal, jako by se nic mimořádného nestalo. Vložil kusy masa do dlaní cizího kanise a vedl jeho ruce s břemenem dolů k zemi, ve směru, kde přebývá bohyně země i podzemí, kde klíčí život a kam se ukládají pozůstatky mrtvých jako zrno do země.

Přestože znamení oběti nebyla příznivá, kanis Labkanis dal pokračovat ve slavnostní hostině. Kusy skopového byly nabodeny na hole a zastrčeny do vidlic nad vzcházející se oheň a starý Drhdoudis přikázal čtyřem mužům, aby donesli dvě baňaté zásobnice se zpěněným pivem. Halasné zaječení tenké dlouhé zakřivené trubky oznámilo, že nastává další část hodů. Jako na povel začaly všechny ženy a dívky zpívat píseň o Matce Vludě. Nato se dali do svých zpěvů muži. Zazpívali o nebeském Tjusisovi a slunečnímu Vševědu Avlunisovi. Po zpěvech starý Drhdoudis rozdál cizincům nádobky a duté kravské rohy, takže ti si jako první mohli nabrat piva z jedné z odkrytých zásobnic. Stejně nádobky se začaly objevovat v rukách sousedů, i těch dysenských. Začalo se s pitím posvátného piva, zatímco kusy obětovaných ovcí se

pokorně otáčely nad ohněm.

Pomaloučku se začalo smrákat. Sluneční kotouč se už zasouval za dalekými vršky stromů, přičemž si Kalanis náhle uvědomil, že otec, zaměstnaný obřadem vítání cizinců, tentokrát zanedbal pozdrav zářícímu Avlunisovi, každodenní obřad, který je nesmírně důležitý. Vždy jej chodívá vykonávat na svaté pole, ležící na tajném místě kus cesty od osady. Kalanise to mrzelo. Hlavně proto, že tyto cizince nehodlal přijmout za své přátele. Ačkoliv už málem slintal hladem, neboť naposledy ráno zhltnul miskou hrachové polévky s moučnými noky, on si však svůj kousek ovčí pečínky z obřadu vítání cizinců rozhodně nevezme. Pro něho tihle cizáci přáteli nikdy nebudou!

Mezi pijáky se objevil i Pakpacolis. Nabral nápoj do nádoby z pálené hlíny a s chutí se napil. Už neměl na tváři obtisknuté barevné vzorky, takže bylo zřejmé, že mu strážní služba už skončila. Kalanis dobře viděl, jakou pozornost Pakpacolis vzbudil hlavně u černých bojovníků. Nejvíce se o něho zajímal černý kanis. Přitáhl ke svalnatému Pakpacolisovi jednoho ze svých mužů, který mu nejspíš sloužil jako tlumočník, a něco k němu promlouval. Bylo vidět, že Pakpacolis je pozorností cizího kanise dost polichocen. Napnul své svalstvo, takže najednou působil mnohem hrubším dojmem než obvykle. Cizinci si jeho postavu prohlíželi se zájmem, jako by ani nešlo o člověka, nýbrž o koně nebo býka. Tento rozhovor nešel starému Drhdoudisovi, kterému najednou hrozně záleželo na tom, aby tento rozhovor co nejdříve přerušil. Prudce předstoupil před Pakpacolise a drsně ho odstrčil stranou jako nějakého malého usmrkance. Kalanis dobře viděl, jak dotčeně jeho někdejší druh z klukovských her po starém Drhdoudisovi zahlížel. Nebyl by pro něho žádný problém ho vyzdvihnout ve svých mohutných tlapách a mrštit jím do dálky jako nějakým smetím. Něco takového však udělat nesmí, bylo by to neuctivé a neslýchané.

Než celé okolí zastřela noční tma, kanis Labkanis obětoval ještě dvě kozy, aby bylo dostatek masa. Pak vyzval cizince, aby jim něco řekli o sobě, pokud ovšem chtějí. Připomenul starý zvyk, že hosté nesmějí být nuceni, aby o sobě něco prozradili, pokud to sami neuznají za vhodné.

Tehdy vystoupil cizí kanis, který ani teď nesňal svoji podivnou přílbu. Jeho tlumočník hovořil zdejšími jazyky dost neobratně a leckdy se zdálo, že svoji úlohu odbývá. Zatímco jeho kanis vychrlil řadu slov, tomuto nedbalci stačilo říci sotva něco. Nicméně lidé z Gorinu naslouchali a dozvěděli se, že muži v černém nepatří k jedinému rodu, ba dokonce že jsou snad každý z jiné krajiny, dva z nich až z dalekého pobřeží ohromného moře. Sem přišli na pozvání karhise Turpalise, který to se všemi lidmi myslí dobře. Černý kanis neopomněl také vyzvat Gorinské, aby se už nepodřizovali Karkanisovi, ale aby uznali nadřazenost Turpalise, který je dost silný a ochrání je před každým. I před Karkanisem! S tím lumpem prý už brzy skončují, a pokud neuteče někam hodně daleko, mocný Turpalis si jeho kůži nechá napnout na svůj bubínek. Gorinští naslouchali jako zařezaní, ani necekli, nebyl slyšet žádný jejich souhlas. Zato sousedé z Dysenu se dali slyšet, že Karkanis už není jejich karhisem a chtějí Turpalise.

Nejvíce ze všech byl v rozpacích kanis Labkanis, Kalanisův otec. Zřejmě pochopil, jakou chybu udělal, že přijal cizince a nechal je mluvit proti karhisovi Karkanisovi, jemuž on sám už tolikrát přísahal věrnost. Ostatně totéž svému karhisovi přísahal také dysenský kanis, který sem poslal své rodáky jako doprovod a doporučení těmto cizákům.

Kalanis se do celé věci nesmí zamíchat, ačkoliv by to udělal velice rád. Je příliš mladý, nemá poradní slovo, a jeho názor proto vůbec není směrodatný. Jedno však chápe zcela jistě - nemůže to dopadnout dobře!

5.

Prudké zaškubání ramenem ho vytrhlo ze spaní.

"Kalanisi!" slyší otcův hlas. "Jdeme na svaté pole!"

Takže otec si přivstal, aby alespoň ráno přivítal slunce, jak se sluší na toho, kdo jako jeden z mála v této krajině má výsadu popřát Vševědovi sílu a vytrvalost.

Kalanis by si ještě rád zdříml, avšak musí se vymotat ze svých příkrývek. Ohlédl se. Ohýnek, zrovna probuzený do dne a příkrmený chrastím a polínky, nevelikou místnost kanisova obydlí zčásti prosvítíl svým jasem a zároveň zčásti zastřel svým dýmem, což oba přimělo k ostrému zakašlání.

Otec ukázal do rohu na keramickou vaničku. Kalanis se jí hned chopil a vyšel za otcem do již probuzeného dne.

Bylo třeba si pospíšet, aby přišli na svaté pole včas. Ranní slunce je třeba pozdravit ráno, nikoliv až někdy před polednem. To by se Avlunis mohl pohněvat. Včera při oběti své ovce dal najevo, že se mu něco nelíbí, že s něčím není spokojený. Zkoumání vůle bohů je však úkolem kanise, nikoliv jeho syna. Proto se Kalanis touto věcí už víc neodvažoval zabývat.

Nádobka nebyla z nejtěžších, které otec má ve svém nádobí a náčiní, náležejícím k pobožnostem, avšak cestou i tahleta vanička ztěžkne jako všechno, co člověk nese delší dobu.

Na návsi kolem vyhaslého ohniště a prázdných kotlů se zbytky pивní pěny leží opilá těla v černých i šedivých hadrech. Mezi ležícími se vyjímají skvrny zvratků a hromádky výkalů, jak tomu bývá pokaždé po správné hostině.

Museli obejít a překročit několik těl, mezi nimi také starého Ruhčadise z Dysenu, který tu leží schoulený se špičatými koleny až u své šedivé brady. Je to zástupce tamějšího kanise, a pokud je Kalanisovi známo, tento stařík je stejně závistivý, protivný a lakomý jako zdejší kanisův zástupce Drhdoudis.

Prošli uličkou mezi chatrčemi. U západní brány se strážný, zachumlaný do vlněných příkrývek, opírá o svůj oštěp a v poloviční dřímotě se klátí jako prut ve větru. Je to Španes, soused o něco málo starší než Kalanis. S ním nebývá žádná kloudná řeč, neboť Kalanise vždycky přezírá, jako by nepatřil ke gorinskému rodu. Sotva k němu došli, Španes se otřepal, opřel svůj oštěp o zeď a zatlačil do těžké brány, přičemž ji kanisovi i jeho synovi alespoň trochu pootevřel.

Brána se za jejich zády přibouchla a oba se ocitli před vozy sraženými na mírném svahu. Koně i voli se pásli s provazovými spěnáky na nohách, aby v noci neutekli. Od vozů se k nim potácel jeden z černých ozbrojenců, zatímco ostatní ještě spali ve vozech nebo i pod nimi.

Ozbrojenec vůbec nevyhlížel přátelsky, což kanise Labkanise dost překvapilo, zejména po večerní hostině. Společné jídlo a pití přece potvrzuje mír a přátelství, tedy alespoň pokud pokrm a nápoj neopustí tělo.

Černý ozbrojenec s kulatou koženou přilbou hned přiložil hrot svého oštěpu na kanisovu hrud', ani se nenamáhal něco říct. Věděl, že by se stejně na ničem nedomluvili.

Vypadalo to, že si cizinec nepřál, aby tudy šli. To bylo oběma Gorinským jasné. Jenomže když se vrátí a půjdou východní bránou, pak budou muset hodně obcházet.

Z pod jednoho z vozů se vytáhla dívka ve zmuchlaných šedivých hadrech. Kalanis ji poznal. Kaprad'ová holka! Chodí s muži do křoví a kapradí a oni jí za to dávají všelijaké dárky. Je to Stinka. Patří ke stinkesům, neboli štěnicím, jak se říká lidem, kteří přišli neznámo odkud a vyprosili si, aby se směli usadit v pohraničním území některého z rodových spolků, kde za to jsou povinni hlídat. Kdyby do země vpadli nepřátelé, bylo by jejich úkolem podat výstražné znamení dýmem nebo ohněm.

Ostatně Kalanis ji zná velmi dobře, protože Pakpacolis chodíval za její sestrou Hasatou. Zatímco se oni dva bavili, Kalanis se Stinkou nebývali od nich daleko, avšak nic spolu neměli, protože pro Kalanise existuje jenom a jenom Bělka. To je smutné, neboť svoji vlastní sestru za ženu určitě nedostane.

Zpod vozu vylezl jeden z černých mužů, dlouhé mastné vlasy mu padaly na ramena a na záda. Něco dívce říkal, ta však odmítavě kroutila hlavou a dala se do zavazování řemínků na sandálech. Muž vytáhl z pod svého širokého opasku štrapec pestrých korálků, což na dívku zjevně zapůsobilo, neboť cizince nechala dojít až k sobě a hbitě chňapla po korálcích. Chlap také neváhal a uchopil dívku kolem ramen ve snaze svalit se s ní do zrosené trávy. Dívka se s ním chvíli přetahovala ve stoje, poté ho však kolenem prudce kopl do rozkroku, takže se svalil v křečích, jako by ho zasáhl blesk ze samotného nebe. Rozlehl se křik. To se strážný, jehož prozatím nebylo vidět, protože stál zakrytý vozy, rozběhl za dívkou, aby ji chytil. Oba se ztratili v porostu lesa, napřed ona, pak on. Dívka byla zřejmě hbitější a dobře se tu vyznala, neboť strážný za chvíli vyšel z lesa a vztekle láteřil.

Z pod vozu vylezl další muž. Ještě než se stačil protáhnout, uviděl nakopnutého druha válejícího se v bolestných křečích. Když se ohlédl, spatřil dalšího svého druha, jak drží hrot svého oštěpu na hrudi kanise Labkanise. Hned něco vykřikl a přiběhl, přičemž něco stále horlivě opakoval. Nebylo mu rozumět, neboť jeho řeč pocházela z některé vzdálené krajiny kdesi na poledni.

Strážný cizinců, který oštěpem ohrožoval kanise gorinského rodu, nechtěl pochopit, že nejde o nepřítele. Začal se hádat se svým druhem, který zrovna přiběhl a dal se do nějakého vysvětlování. Bylo zřejmé, že ten zrovna probuzený byl v osadě na večerní hostině, zatímco ten zarputilý nikoli. Hodlal proto jednat po svém, jako by tu cizinci nebyli hosty, nýbrž vítězi na dobytém území, kde si mohou dělat, co se jim zamane.

Nakonec strážný v černém neochotně odvrátil špici svého oštěpu od kanisovy hrudi a mávl rukou, jako by dával najevo, že od této chvíle je mu všechno jedno.

Kalanis se ohlédl k bráně. Gorinský strážný se dovedně opíral o svůj oštěp a dřímал, zatímco pár kroků od brány šlo dvěma rodákům o život. Také otec se tam ohlédl a zřejmě si umínil, že po svém návratu do osady si se strážnými promluví, jak se opravdu patří.

Teď však pospíchal na svaté pole. Nejenže se pozdě vzbudili, ale navíc je zdržel cizí neomalenec.

Přes toto zpoždění se kanis Labkanis vydal ke svatému poli značnou oklikou, neboť jeho důvěra ve slušnost cizinců byla dost zpochybněna a nehodlal navést případné cizí špehy na místo, kam nesmí ani všichni sousedé z Gorinu.

Když se kanis přesvědčil, že za nimi skutečně nikdo nejde, konečně vykročil zkratkou. Nedaleko svatého pole se jim však do cesty postavila dívka, kterou předtím uviděli v táboře cizinců.

Stála na pěšině a tvářila se, jako by Kalanise neznala a jako by šlo o něco hrozně vážného.

"Kanis Labkanisi!" pronesla. "Jsem od stinkesů a mám povinnost ti říci, že příchod cizinců na území Gorinu není jen tak nevinný."

Kanis Labkanis nervózně prohodil: "Co ty o tom víš?"

"Nemůžu ti všechno povědět, ale stačí, když ti řeknu, že na těch vozech mají lidi, které pochytili v lese."

"Lidi z Gorinu? Nebo z Dysenu, či Tevlinu?" vyhrkl na ni. "To by mi snad dysenští sousedé něco řekli, nebo ne?"

Ještě se obrátila na Kalanise a zašeptala: "Mají Hasatu!"

Nato skočila do křoví a zmizela.

Otec pokynul Kalanisovi, aby ji chytil a přivedl mu ji. Ten hned postavil nádobu na zem a vběhl do křoví. Les tu byl hodně hustý, takže ta kaprad'ová holka nemusela utíkat nikam daleko. Stačilo jí někam si dřepnout a k tomu, aby ji našel, by potřeboval mnohem víc času, než mu právě zbývalo. Nechal toho tedy a následoval otce k rannímu vítání slunce.

O Hasatě by se měl dozvědět Pakpacolis! říkal si Kalanis cestou, zatímco se oba s otcem blížili k posvátnému okrsku rodu. Vždyť Hasata byla jeho holka, než ho oženili s Buckou. Ale co když si Stinka vymýšlí? Co pak? Jestli se Pakpacolis vydá osvobodit Hasatu, může z toho být pěkný malér. Na tolik mužů, navíc tak dobře vyzbrojených, Pakpacolis nemá! Ještě je tu jedno nebezpečí. Celá osada mnohdy slyší, jak Bucka na Pakpacolise vyřvává, ať si táhne za tou děvkou, na kterou stejně pořád myslí, tedy za Hasatou. Jestli ji Pakpacolis bude chtít vysvobodit a podaří se mu to, tak možná opustí Bucku, s níž se oženil a která je z dobrého rodu, a půjde za Hasatou od stinkesů, lidí bez cti. Ještě však je naděje, že záležitost se zajatými lidmi urovná kanis Labkanis. Vždyť s kanisem cizinců obětoval mocným bohům! A co společná hostina? Ta má přece také svoji důležitost. Staré mravy přece pořád platí!

Svaté pole, které se rozhodně neukazuje žádným cizincům, ani lidem z příbuzných osad, ba ani zdaleka všem lidem z rodu, tvořil kus vymýceného lesa. Nesmí na něm růst ani stéblo trávy, neboť jde o půdu, která patří bohům. Svaté místo je obkrouženo brázdou, která se obnovuje několikrát ročně. Z holé hlíny ční dřevěné sloupy, z nichž některé dvojice jsou shora spojeny příčnými břevny do podoby jakýchsi pomyslných bran. Ve skutečnosti to však jsou průhledy, jimiž se kanis Labkanis vždy v určité době dívá na oblohu a podle destiček, na nichž je barevnými body naznačeno rozmístění hvězd na nebi, určuje přesnou dobu blížících se i probíhajících svátků, aby se v osadě Gorin nezapomnělo na nic důležitého. Hlavní starostí lidí totiž musí být co nejlépe vždy uspokojit bohy. Dva sloupy ve svatém poli se však od těch ostatních liší. Nahoře jsou zaobleny do jakési polokoule a těsně pod zaoblením pak jsou obepjaty tenkými plechovými pásky, které se kdysi zřejmě leskly zlatě. Ne náhodou tyto pásky připomínají nákrčník.

Takový, jaký si třeba kanis Labkanis nasazuje v osadě, kde takovéto sloupy nejsou. Kalanis dobře ví, že jeden takovýto nákrčník má otec v truhlici radního domu a druhý pak tady, v chatě, stojící hned vedle svatého okrsku. Tyto dva sloupy na svatém poli jsou velmi zvláštní. Otec k nim promlouvá jako k lidem, v určité dny mezi nimi prochází a opět se vracívá zpátky a hrozně dbá na to, aby se po projití mezi nimi zase toutéž cestou vrátil zpět. To všechno jsou věci, kterým Kalanis zatím moc nerozumí, ačkoliv toho ví mnohem víc, než kdokoliv druhý v osadě Gorin. Vždyť je synem kanise rodu a ke všemu ještě vždy určitý čas pobývá u vědmy sevly Knyrašky v jejím posvátném háji na vrchu Baba, kde mu vědma také sděluje vážná tajemství. Některá jsou takového rázu, že o nich zřejmě nemá ponětí ani jeho otec, a to už je co říct.

Otec bez otálení vpadl do chaty. Kalanis ani nemusel nahlížet, aby věděl, co tam otec právě dělá. Převléká se do čistého šatu, navléká si nákrčník a uvažuje, že bude muset seřvat svého syna, jestli mu

zatím nepřipravil vodu k vypláchnutí úst a umytí rukou, někdy i dalších částí těla. Kalanis tedy okamžitě vypláchl přinesenou vaničku v pramínku vyvěrajícím vedle chaty, a sotva otec vyběhl ven připraven láteřit, že syn se loudá, měl už svoji vaničku s čistou pramenitou vodou připravenou, jak si to žádá starý mrav.

Ani obřad Kalanise v ničem nepřekvapil. Jak by také mohl. Pořád to samé vyplachování úst a vyplivování vody směrem od svatého okrsku, vážným pohledem doprovázené důsledné omývání dlaní i jednotlivých prstů a vylití vody do lesa. Jako vždy kanis Labkanis pozdravil slunce vztaženými pažemi a rozevřenými dlaněmi. Ani tentokrát nezazněla jiná slova než jindy. Všechno se opakuje. Pořád dokola to samé. Věčné opakování stejných slov. Tak je to správné, tak to má být. Vždyť veškeré naděje jsou přece postaveny jenom a jenom na opakování téhož. Tak ho to učil otec, tak mu to vštěpovala vědma Knyraška, jeho druhá matka. A tak to také chápe on sám.

6.

Nazpět otec kanis Labkanis zamířil samozřejmě jinudy, takže nešli přes tábor cizinců, nýbrž k východní bráně, od níž se otevírá pohled na vzdálené kopce. Na nich dlí strašný karhis Karkanis, který sice nemá žádné hradiště, avšak není o nic strašnější než jeho protivník karhis Turpalis. V osadě dosud čekali sousedé z dysenské osady, zcela nevyspaní po noční pijatice. Z cizinců nebyl uvnitř osady nikdo, dokonce ani jejich kanis, který měl předešlého dne touhu rozetnout Kalanisovi hlavu.

Dysenští sousedé se drželi v houfu, jako by měli strach, že se na ně Gorinští sesypou a namlátí jim. Kdosi totiž viděl, jak si za bránou osady cizinec dovolil ohrožovat oštěpem samotného kanise, který přece mezi zdejšími osadami požívá obzvláštní úcty. Je totiž známo, že gorinský rod je starší než dysenský, o těch ostatních ani nemluvě. Kanis Labkanis přistoupil ke starému Ruhčadisovi, jednomu z radních dysenského rodu, který proti němu hodně opovážlivě povystoupil z houfu svých rodáků, jako by se s ním hodlal utkat - samozřejmě jenom ve slovním souboji.

"Co je vám, bratři sousedé," pronesl kanis Labkanis k Dysenským, "jestlipak víte, že cizinci mají na svých vozech spoutané lidi, které tu někde pochytili?"

Dysenští na sebe rozpačitě pohlíželi. Jenom starý Ruhčadis neztrácel kuráž: "A ty, kanisi Labkanisi, snad něco takového víš? Nebo jsi snad něco viděl?" „Neviděl, ale slyšel jsem o tom,“ odstrčil kanis Gorinu dysenského předáka, který se mu vzpurně stavěl. „Chci ale rychle vědět, kdo chybí!“ Kanis Labkanis dal ihned pátrat, jestli je někdo z rodu nezvěstný. Nechal rovněž poslat kouřové signály do ženské i mužské osady, kde se mladí zrovna připravovali na své zasvěcení. Zpětné signály hlásily, že je vše v pořádku. Přesto kanis Labkanis bez velkého rozmýšlení vybral za Dysenské Ruhčadise i stejně starého Parolise, za Gorinské pak svého zástupce Drhdoudise, k němuž po krátké úvaze vytáhl z houfu mlčenlivého Šantise. Všechny čtyři poslal do tábora cizinců, aby se přímo na místě přesvědčili, zda opravdu na vozech vězní nějaké lidi, a pokud ano, jestli to nejsou někteří zdejší nebo z okolí. Vyslanci se vydali k západní bráně a odtud k houfu cizinců a k jejich vozům, do nichž byli právě zapřaháni voli.

Kalanis se vyšplhal na kolovou ohradu, takže viděl docela dobře. Vyslanci se zastavili v uctivé vzdálenosti a z houfu černých ozbrojenců k nim přišel muž, který minulého dne tlumočil slova cizího kanise. Povýšeně je vyslechl, a přestože ještě neřekl svým ani slovo, už na něm bylo znát, že odmítá. K domácím přistoupil i cizí kanis, tentokrát už s nasazenou přílbou, a jeho gesta, doprovázená rozčileným křikem, byla dostatečně výmluvná. Takže bylo jasné, že na dobrou vůli cizinců nelze spoléhat.

Všichni čtyři vyjednávači se vraceli k bráně osady a mezi cizinci nastal ruch. Svědčil o tom, že ačkoliv předešlého dne pojedli a popili na přátelství, nijak by se nerozpakovali sáhnout po zbrani, kdyby náhodou došlo k vážnému rozporu s domácími.

Zanedlouho poté se pohnuly vozy tažené voly, jež ke spěchu pobízeli muži s karabáči, zašpičatělými pruty i holemi. Poslední výjev, který z vrcholu palisádové ohrady pozorovali Gorinští i Dysenští, byl odchod skupiny černých bojovníků, ohlížejících se nedůvěřivě zpátky i do stran, a to až do okamžiku, než jim svěží větvičky mladé dubiny poskytly svoji mlžně zelenavou clonu.

Teď už nikdo nezdržoval ani sousedy z Dysenu. Doprovázel je pouze starý Drhdoudis, který stále něco mluvil do Ruhčadise. Kalanisovi to připadalo, jako by se Drhdoudis za něco omlouval. Snad ne za to, že kanis Gorinu si nehodlal od cizinců nechat všechno líbit? To by tomu starému podrazníkovi bylo podobné! Udělal by cokoli, jenom aby podryl moc svého jediného nadřízeného v osadě. Drhdoudis

doprovázel Dysenské ještě nějaký kus lesem, vrátil se pak zpocený a udýchaný, kuckal a prskal přitom jako nemocný. Jistě spíchal, aby se mu v lese náhodou něco nepříhodilo.

7.

Situace byla vážná. Taková, jakou dosud Kalanis nezažil.

Otec svolal poradu, do níž pozval jenom radní, starší muže. Zavřeli se v dlouhém radním domě, zažehli louče nad miskami s vodou a ke dveřím postavili stráž, aby je nikdo nerušil.

Otec byl hodně rozčilený, takže dokonce zapomněl Kalanisovi dát obvyklé pokyny, nicméně hoch už své povinnosti dobře znal. Pustil se tedy do pečlivého omývání otcových bohoslužebných nádob k rituální očištění úst, rukou, někdy i dalších částí těla, ale i různých předmětů, zejména nádob, které tak měly být alespoň na určitou chvíli vyděleny z obvyklého světa a dočasně se stávaly součástí světa posvátného.

Ještě než zašel se štoudví pro vodu k potoku Gorinka, rozhodl se zajít za Pakpacolisem a říci mu, co se dozvěděl od Stinky. Pakpacolise však nikde v osadě nenašel. Nebyl ani ve své chatrči, kde Kalanis zastihl jeho ženu Bucku. Ta mu v poslední době rozhodně nepřipadala tak žádoucí jako dříve, než ji provdali za Pakpacolise. Bývala to přece holka, za kterou se chlapi ohlíželi. On sám několikrát doprovázel Pakpacolise do Tevlinu, když se chtěl podívat na svoji budoucí nevěstu. Bucka byla vždycky trochu při sobě, ale to jí nikdy nečinilo méně žádoucí. Teď však, když jako vdaná žena musí čepcem nebo šátkem stále zakrývat své nádherné dlouhé kudrny, které se každému tolik líbily, stala se z ní žena jako každá druhá a zhola nic pozoruhodného na ní nelze vidět.

"Je tu Pakpacolis?" zeptal se Bucky, která zrovna vynášela před chatrč příkrývky k vyvětrání.

"Není!" odsekla bez nálady.

"A kde ho najdu?"

"Copak vím!"

Pochopil, že nejlépe udělá, když se ztratí. Mezi Pakpacolisem a Buckou asi létají hromy a blesky...

Při odchodu za sebou zaslechl její mrzuté bručení: "Vzal luk, šípy, meč, oštěp. No, jako obvykle! Někam se ztratil. O nic se tu nestará, jenom o ty své zbraně. Pole nejsou zoraná, o krávy se nestará, ovce bečí hladem. Já to sama nestačím! To jsem ale dopadla..."

Úplně jiný hlas, než jakým kdysi trylkovala při svém zpěvu. Teď, co se vdala, jako by jí hlas tak nějak zhrubnul.

Co jí měl říci? Raději předstíral, že neslyší, a šel po svých. Za západní bránou vyšel k potoku, nabral do štoudve vodu a nesl ji domů, kde se na návsi před vlastním obydlím dal do své práce i do úvah.

Pakpacolis byl moc dobrý kamarád, dokud je oba nerozdělilo začlenění Pakpacolise mezi dospělé, zatímco Kalanis stále patřil mezi nedospělé hochy. Pakpacolis tehdy dostal svůj první oštěp a své osobní vzorky. Značí si jimi všechno, co mu patří, ale když je na stráži nebo na lovu, také svoji tvář i tělo na znamení, že je připraven k zabíjení jako každý jiný dospělý muž. Snad právě to mu stoupl do hlavy, takže se Kalanisovi nejenom začal vyhýbat, nýbrž ho občas počastoval i některými urážkami, což předtím nedělal. Je pravda, že Kalanis je úplně jiný než Pakpacolis. Vždyť je přece kanisovým synem, zatímco Pakpacolis patří k rodině obyčejných lidí tvrdě pracujících na pozemcích přidělených rodem a starajících se o své krávy, ovce a vepře. Pakpacolis musel hodně tvrdě pracovat i před svým zařazením mezi dospělé. Dřel se i jako malý chlapec, vždycky si však našel aspoň chvíli na to, aby si s Kalaniséem někam zašel. Napřed to byly obyčejné dětské hry. Třeba na pastvištích hledali zvířecí nory a ptačí hnízda a závodili, kdo jich najde víc. V potoce chytali pstruhy a raky a žáby, a co se dalo alespoň trochu připravit k jídlu, upekli si na prutech nebo na žhavém kameni. Hodně si hrávali na lovce hlav a plížili se lesem mnohdy tak dovedně, že stopovali dokonce i zkušené lovce na šoulačce, aniž by vzbudili jejich pozornost. Postupně pak rostli a vyspívali, a pokud Kalanis nepobýval u vědmy sevly Knyrašky na vrchu Baba, stávaly se jejich výpravy z osady něčím jiným, než když byli malými chlapci. Teď už se ohlíželi po děvčatech. Bavilo je plížit se kolem osad, zejména tam, kde ženy s děvčaty na březích potoků máchaly prádlo. Ostatně i jinak bylo dost příležitostí vidět holky mimo ochranné ploty okolních osad. Vždyť chodívaly v celých hloučcích do lesa sbírat všechno, co les dal, ale nikdy neopomněly trhat květiny, zdobit se jimi a vyplétat z nich všelijaké košíčky, čůpky a další marnivé zbytečnosti, jež mívají smysl jenom pro holky, ale hochům rozhodně nic neříkají. Tehdy narazili na dvě holky, které nepatřily k žádné z příbuzných osad. Hasata a její mladší sestra Stinka patřily ke stinkesům, neboli ke štěnicím, jak se říká lidem, kteří přišli neznámo odkud

a neznámo proč a usadili se v kraji. Obvykle šlo o uprchlíky, ale někdy se takto usazovali bývalí lupiči, kteří už měli dost nepohody v lesních doupatech a skalách, založili si svoji rodinu a tím i nový rod a hodlali začít nový život. Důvodů, proč se lidé stávali stinkesy, bylo několik, ale vždycky to mívalo něco společného. Pokaždé šlo o lidi, kteří se nemohli zařadit zpátky do svého rodu, většinou proto, že nesměli nebo nemohli. Hasata ani Stinka nikdy neprozradily, proč jejich rodina žije mimo svůj vlastní rod, alespoň Kalanisovi to neřekly. Jejich rodina nebyla početná. Otec, starší muž s velkou jizvou přes celou tvář, takže ani hustý porost vousů ji nemůže zakrýt. Matka, o něco mladší, věčně zamračená jako její muž. Bratr, starší než obě jeho sestry, je statný chlap, který pořád něco dělá, jednou na některém z políček na vyklučném místě lesa, podruhé pak kolem obydlí, které je postaveno jinak než běžná obydlí v osadě – je sroubeno z otesaných klád, jako jsou postaveny oba dlouhé domy v Gorinu. Druhý bratr už je nějakou dobu nezvěstný. Jednou prý odešel a nikdo neví, co s ním je, alespoň to obě holky vždycky tvrdily. Pakpacolis se brzy sblížil s Hasatou, ta se ostatně líbí každému. Bodejť by ne. Žádné vyžle jako Stinka ani macatá jako Bucka. Taková akorát. Jako by ji uhnětl ten nejumnější hrnčář. Ty boky, ňadra... Co se týká jejích vlasů, což u holek bývá hodně důležité, má je černé jako ta nejčernější vrána a ke všemu ještě jich má aspoň na dvě tři hlavy. Když si je rozpustí, jak viděl, když se v noci koupala v řece, pak ji musí hodně šimrat až někde na nohách pod zadkem. Zkrátka žena, jaká se jen tak nenajde. Ovšem Kalanis by Hasatu nechtěl srovnávat s Bělkou, ačkoliv by mohl, vždyť ji vídává, neboť spolu bydlí pod jednou střešou a leckdy si ona myslí, že její bratříček spí, a zatím... Jenomže pak by musel uvažovat hlavně o ní, neboť Běluška v jeho očích zastihuje dokonce i Hasatu, ačkoliv není tak vysoká jako ona, nemá tak dlouhé a husté vlasy, ani nemá takové výrazné tvary. Je jiná, úplně jiná, je to zkrátka ona a on vlastně ani pořádně nerozumí tomu, že na ni takto myslí, vždyť dobře ví, že to není obvyklé... Dosud ani neslyšel, ani si nevšiml, že by některý z mladíků tak prahнул po své vlastní sestře...

"Kalanisi!" vyrušilo ho z úvah i práce zvolání matky, která se k němu šine přes náves a je na ní vidět jakési rozčilení.

Odložil nádobu, kterou právě doumýval, a otřel si mokré ruce do ošuntělé haleny.

"Kalanisi," téměř se trásla rozčilením, "co se o tobě dozvídám, je hrozné."

Strnul. Že by už věděla o jeho výpravě za Bělkou?

Prohlížela si ho, jako by na jeho vzhledu chtěla něco vypátrat, nic přesného mu však neřekla. Jenom přistoupila ke dveřím obydlí, otevřela je a ukázala dovnitř do přítmí.

"Počkej dole, Kalanisi."

"Na koho, matko?"

"Však uvidíš!"

Zpřísněla a ukázala do otevřených dveří, pokrytých sazemi jako ostatně veškerý povrch vnitřních stěn obydlí. Mlčky vešel a sestoupil po schůdcích k rodinnému ohništi, na něž přihodil hrst třísek a polínko.

Sedl na svoji lavici a čekal. Ne však dlouho, neboť se nahoře v otevřených dveřích objevil stín a vzápětí i silueta.

Poznal stařeckou postavu, shrbenou a pomalou v krocích dolů po schůdcích. Byla to stařena v temné plachtě.

"Kalanisi!" ozvalo se její zaskřehotání. "Mám s tebou řeč!"

Strnul. Tak přece...

Co mu chce? Jistě nic dobrého!

Bába sestoupala po schůdcích. Přisunul jí stoličku. Sedla, aniž se ohlížela. Stejně asi nic nevidí, usoudil podle jejího chování.

"Jsem to já, Kalanis!" řekl, aby poznala, kde sedí.

Obrátila k němu svoji svraštělou tvář a zamžourala hlubokými škvírami očí, pomalu si přivykajících na temno a čmoud vnitřku obydlí: "Ty už jistě víš, proč jsem tady."

Kalanis raději mlčí, aby se snad neprozradil, kdyby si náhodou nebyla jistá a třeba to na něho jenom tak zkoušela.

"Tak vidíš," řekla, jako by právě spatřila jeho přikývnutí, "nemusím nic dokazovat, oba víme své."

Ta bába to na mě opravdu zkouší! zarazil se. Tady přece nejde jen o nějaké to slovo. Jde o život. O jeho život!

"Kalanisi, jsem upřímná jako vždy. My, staří lidé, už nepotřebujeme žádné lži. Naše pravda už o nás dávno ví a přelivě čeká."

Hlasitě nabrala dech a několikrát zamlaskala, snad aby si takto navlhčila řečí vyprahlá bezzubá ústa.

"Jsi mladý, krásný a jistě i chutný. Tvoje masíčko ještě nebude slané ani hořké. Za to, cos udělal, bychom si tě s chutí upekly a nikdo by nám v tom nemohl bránit." Kalanise chytila jakási křeč. Dostal hrozný strach. Tak přece o něm vědí. Ona si je jistá...

Bába však zjevně nemá zlý úmysl, jinak by za ním nepřišla, to by tu neskřehotala jako žába v mokřinách.

"A víš, Kalanisi, že kdyby ta tvoje nerozváženost nebyla z vůle bohů, už bychom si tě máčely v bylinách a metaly bychom los o kousičky tvého masa a o tvé droby i kosti?"

Olízla svým dlouhým jazykem své úzké rty a zálibně si mlaskla, jako by si chtěla vychutnat alespoň představu.

Kalanis stále mlčí, jako by ho připoutali s roubíkem v ústech. Vůbec není třeba, aby něco říkal, tahle bába obstarává všechny řeči i za něho.

Bába pořád skřehotá a on jejím slovům rozumí čím dál tím méně. Vůbec neví, o kom je vlastně řeč. Kdo je tím, který má uvést věci do pohybu? A kdo je orlem, který prozatím létá s vrabčím hejnem? Tomu on rozumět nemůže, vždyť takovýto blábolům zřejmě nerozumí ani ona sama...

"Tak já půjdu, Kalanisi," uzavřela konečně tu svoji nesrozumitelnou řeč. Zvedla se a odpotácěla se na svých vratkých nohou nahoru do denního světla.

Kalanis osaměl a rozhodně měl o čem přemýšlet. Takže tyhle báby velice dobře vědí, co udělal. Jaké štěstí, že k jeho činu dal souhlas některý z bohů. Který, to Kalanis neví. To vědí jenom ony samy. Ale ty řeči, které bába vedla! Tak nějak věštíva sevla Knyraška ve svém háji. Tomu on nemůže rozumět. A ke všemu to vyznívalo, že se věštby týkaly jeho samotného, jenom jim porozumět! Nesmysl! On sice není jen obyčejným hnojařem. Vždyť se přece narodil v rodině gorinského kanise. Avšak určitě by už dávno věděl, pokud by ho čekal nějaký významný osud, neboť každý má to své předpovězeno od samého narození. On, Kalanis, přece není žádnou výjimkou...

8.

Pakpacolis přišel až ráno, s nikým nepromluvil a začal si nanášet své vzorky na tvář, ramena a paže, jako by se chystal do stráže. Bucka však dobře věděla, že na něho ještě nevyšla řada, takže začala dotírat, kam se chystá. Její křik se rozléhal po celém Gorinu. Kalanis, který se zrovna vrátil s otcem ze svatého pole, přiběhl k Pakpacolisově chatě. Hned poznal, že jeho někdejší kamarád se rozhodl jít za Hasatou, aby ji vysvobodil ze zajetí cizinců. Bylo mu jasné, že nic na světě nemohlo odvrátit toto vážné rozhodnutí, dotírání jeho ženy Bucky už vůbec ne. Přišel i kanis Labkanis, avšak Pakpacolis s ním nepromluvil, nýbrž si mlčky vlačoval svůj hliněný kolek do barvou napuštěného hadru a tiskl si jím na kůži svůj osobní vzorek. Ukazoval na to, že jde o muže, který chce bojovat, je připraven k zabíjení, a kdyby náhodou někoho na své bojové výpravě zabil, bude to jen z vůle bohů a mrtvý nebude mít příčinu žádat krevní mstu. Něco takového se nestává často, ale když se to přihodí, nezbyvá než to respektovat, ačkoliv něčím takovým se celý rod může dostat do velkých potíží. Podle odvěkého práva totiž rod odpovídá i za neuvážené činy svých jednotlivých příslušníků.

Když byl Pakpacolis hotov s nanesením svého vzorku skoro na celé tělo, vynesl před chatu své zbraně, jejichž hroty a ostří obtáhl váčkem, který nosívá na řemínku u krku jako ochranu proti zlu a pomoc proti všem možným nepřítelům. Začal se pomalu a okázale strojit, takže všichni sousedé, kteří právě nedleli mimo osadu, byli svědky celého obřadu. Ohnul lučiště svého dalekonosného luku a napjal tětivu spletenou z Hasatiných vlasů. Ještě vyzkoušel napnutí luku, načež spokojeně tětivu uvolnil. Prohlédl svoje neobvykle dlouhé špy, lehce přibrousil jejich špice a zasunul je do toulce. Vytasil dlouhý a široký meč, několikrát jím máchl vzduchem, až to svištělo, když ostří protínalo vzduch. Po meči si prohlédl oštěpy. Spokojený byl i se svojí nablýskanou ozdobnou bronzovou sekerou, navázanou na zahnutém toporu. Celá tato Pakpacolisova příprava k odchodu se odbyla za jeho naprostého mlčení, jako by u něho nebyla živá duše. A přece se všude kolem srotili zvědavci, všichni sousedé, staří mladí, zdraví i ti nemocní, kteří mohli stát na nohou a trochu popojít. K nikomu nepromluvil, nic nevysvětloval, prostě choval se, jako by nikoho kolem sebe neviděl. Nebral na vědomí ani svoji ženu Bucku, s níž ho oženili podle odvěkých mravů, neboť muži z Gorinu si odjakživa mohli vzít ženu pouze z Tevlinu a dalších dvou západních osad. Měl v očích jenom to své rozhodnutí a nehodlal z něho slevit ani o píď.

Vykročil uličkou, kterou mu sousedé vytvořili tím, že před ním ustoupili jako před samotným běsem. Prošel tímto špalírem k západní bráně a chvíli poté ho lesní porost zakryl na cestě, po níž předchozího dne odtáhli cizinci s vozy a zajatou Hasatou. Sotva zmizel z dohledu, zvedl se nad osadou zoufalý a zároveň zlostný ženský křik. To za ním jeho žena poslala několik ošklivých kleteb, než se dala do hlasitého breku, načež si začala sbírat své hadříky a vázat si je do uzlu. Bylo to neklamným znamením, že i ona opouští své obydlí a že uhasne jeden z rodinných ohňů. Takové znamení nemůže nikoho z rodu těšit.

Bucka ještě vyhledala Pakpacolisovy rodiče. Ti jenom bezradně krčili rameny, vždyť už dávno jim jejich nezkontrolovatelný syn nedovolil mluvit do svých věcí. Oni také jen přihlíželi, když se odbýval jeho bojovnícký rituál. Bucca alespoň slíbili, že dohlédnou na krávy a ovce a že se nemusí obávat o plužinu. Nějak se to prý udělá, aby tam něco vyrostlo. Nevypadalo to, že by se Bucka spokojila s jejich ujišťováním. Ještě jim řekla, že od nich nečekala, že svého syna pustí do takového nebezpečí, když tady má svoji ženu, se kterou by měl plodit děti. On však místo toho myslí na nějakou špinavou couru z pochybných rodičů.

Toho dne Bucka skutečně opustila osadu Gorin. Západní bránou, stejně jako její muž Pakpacolis, avšak na prvním rozcestí se obrátila opačným směrem než on. Vydala se do tevlinské osady, kde se narodila a kde zažila šťastnější chvíle než v obydlí muže, za něhož byla provdána podle starých mravů..

Kalanis uvažoval, jaké může mít Pakpacolis šance, aby se mu podařilo vysvobodit Hasatu a vrátit se s ní zpátky. S návratem zpět by mohl mít pořádné potíže, neboť do osady si Hasatu vzít nemůže. A kdyby se rozhodl žít mezi stinkesy, rod by se ho zřekl. Avšak to už jsou zbytečné úvahy, protože Pakpacolis vůbec nemůže vyhrát. Snad by měl nějaké šance proti třem až pěti chlapům, kdyby si na ně počíhal. Kalanis přece ví, jak se Pakpacolis cvičil, ještě než mohl nosit svůj vlastní oštěp. Dva nebo tři by okamžitě skolil, sotva by vyskočil ze svého úkrytu v houští. Jeden šíp, oštěp a sekera, tím vším na dálku vládne jako nikdo druhý v osadě, ostatní by dokonal jeho pádný meč. Vždyť to nacvičovali spolu, nicméně Pakpacolis byl pokaždé o něco lepší, hlavně přesnější a důraznější. Kalanis pro změnu vynikal větší rychlostí a mrštností. Ze zálohy by Pakpacolis dokázal přemoci až pět silných chlapů. Průvod cizinců však je mnohem početnější a kromě toho už jistě dávno dorazil do avaranského hradiště. Tam je ozbrojených mužů víc než lidí ve všech zdejších osadách. Samotné hradiště, jak se povídá, ční na strmé hoře natolik vysoké, že kdyby se padesát chlapů postavilo vždy jeden druhému na hlavu, asi by sotva dosáhli jejího vrchu. Jak tedy samotný Pakpacolis může vyhrát v tak nerovném boji?

Je tedy zřejmé, že Pakpacolis už zvolil. Raději smrt než život s vědomím, že mu někdo odtáhl ženu, kterou má rád, a že si s ní může dělat, co se mu zlíbí. Jistě toho bude víc, co ho donutilo, aby se vydal na tak ztřeštěnou výpravu. Ostatně život pokorného zemědělce mu asi moc nesvědčí. Je to hodně práce a málo zábavy, jak se leckdy nechával slyšet. Ale jenom před Kalaniséem a ještě se vždy ohlížel, aby měl jistotu, že ho neslyší někdo, koho by se musel obávat.

Je tedy třeba ho litovat, nebo mu závidět?

Kdo ví.

Opravdu. Kdo ví! Kalanis si tím opravdu není jistý. A kdyby dokázal číst z očí leckterému ze sousedů, kteří byli při Pakpacolisově odchodu, kdo ví, jestli v tom všem neviděli kus záviděnlivého bohatýrství. Jistě by se v celé osadě Gorin nenašel nikdo druhý, kdo by se něčeho takového odvážil. Je pravda, že Kalanis podnikl cestu za Bělkou, kde mu také hrozilo ohromné nebezpečí, avšak s Pakpacolisovou výpravou se to rozhodně srovnávat nedá.

Kalanis tedy měl o čem přemýšlet, čas mu utíkal tak rychle, že už se opět blížil západ slunce a byla tu jeho povinnost doprovázet otce, který se měl na svatém poli rozžehnat se sluncem. Toho dne však Kalanis čekal marně. Otec měl nějaké nesmírně důležité rokování se staršími. Proto ani v noci nepřišel domů. Ba ani ráno nezatřásl Kalanisovi ramenem, aby ho doprovázel na svaté pole. Místo něho se až někdy pozdě po ránu objevil starý bručoun Drhdoudis se vzkazem, aby se Kalanis po poledni stavil v radním domě pro nějaké věci, které pak odnese kanisovi na svaté pole, neboť ten se tam už odebral, když si to tak přála rodová rada.

9.

Matka přišla od nemocných před polednem a dala na ohniště ohřát kaši z bobů, do níž zamíchala nařezané kousky sušeného a uzeného skopového masa. Pod střechem zůstalo viset ještě několik carů

nejenom skopového a hovězího, ale i chutného a voňavého masíčka z vepříků zaříznutých v zimě. Matka byla hodně sklíčena. Takovou ji Kalanis už dlouho neviděl. Vůbec neměla chuť nic mluvit, jenom něco bručela, že se gorinská rada se usnesla, aby se kanis rodu odebral na svaté pole, kde má promluvit s dědky, tedy s mrtvými předky. Když to Kalanis uslyšel, hned ztratil chuť k jídlu. Chtít promluvat s dědky jindy než ve svaté dny, kdy se otevírají závory mezi světy mrtvých a živých, to prý většinou dopadá tak, že si mrtví opovázlivce podrží a už ho nepustí zpět. To byl jistě nápad starého pleticháře Drhdoudise! pomyslel si. Ten má teď příležitost zbavit se svého jediného nadřízeného v osadě a všechno tu podřídit svým podlým záměrům a své hrabivosti. Nicméně rodová rada není jenom Drhdoudis. Jsou tu další muži, hlavně starci, kteří věc mnohokrát zváží, než by ji jednou provedli bez patřičného posouzení a rokování. Pokud se všichni jednomyslně rozhodli poslat kanise Gorinu k předkům, pak je situace mimořádně vážná.

Po jídle šel Kalanis do radního domu. Drhdoudis na sebe nechal dost dlouho čekat, ačkoliv pak přinesl pouze jeden džbán s pěnivým obsahem. Bylo to ječné pivo ze zásob, které vydržely od minulého roku. "To dej kanisovi Labkanisovi," důležitě mu Drhdoudis uděloval pokyny, "je to posvátný nápoj, tak ne abys upíjel nebo snad něco rozlil. A doufám, že dokážeš založit nový oheň správným způsobem, nebo ti snad mám dát s sebou lampičku s plamínkem? Ale tobě by jistě zhasla a to by nebylo dobré znamení!"

Kalanis dobře viděl, jak starý Drhdoudis stěží ukrývá svoji radost. Jistě v úkrytu duše doufá, že kanis Labkanis nepřezíje svoji pouť k zemřelým a on sám se pak namísto něho stane kanisem rodu. Jestli k tomu dojde, zhrozil se Kalanis, pak s ním i matkou Rozhou bude zle. První ženou v osadě se stane Drhdoudisova žena Sverpa, která se ke svému starému muži výborně hodí, protože je stejně tak protivná, domýšlivá, svárlivá i lakomá jako on sám. To by se pak Gorinští dočkali! Hlavně on s matkou...

Kanis Labkanis však zatím ještě žije.

Opravdu, Kalanisův otec se rozhodně nechystal zemřít, ačkoliv byl roztržitý jako dosud nikdy.

Když Kalanis přišel k chatě u svatého pole, otec se právě vrátil od blízkého pohřebiště, dobře ukrytého v lese před zraky případných nepřátel. Před rovy z kopečků hlíny tu a tam více či méně slehlých, před vztyčenými kůly jednotlivých hrobů s osobními značkami dřívě i nedávno zemřelých členů rodu jistě prosil o shovívavost ty, po nichž tu pod zemí zůstaly jen zbytky popela a ohořelých kůstek, různé nádoby, popřípadě i pár předmětů z bronzu, keramiky, dřeva i kůže. které jim byly do hrobových jam uloženy jako milodary na dalekou cestu.

V chatě si otec připravil vše potřebné k cestě za dědky. Z truhlice vydlabané z mohutného kmene dubu vytáhl dva stojánky z pálené hlíny. Měly tvar sloupků, stojících na podložkách z posvátných trojitých křížů se zahnutými stranami. Dále otec vyndal nevelikou dózu s vyřezávanými stěnami, uvnitř které měl kuličky svých vzácných pryskyřic a nějaké lístky sušených trav.

"Připrav oheň!" prohodil ke Kalanisovi a ukázal k polici s náčiním na rozdělávání ohně.

Kalanis tam sáhl. Bylo tam všechno, jak to zanechal od posledního ohně. Lučík, tyčka, podložka a v plátěném váčku troud smíchaný se zrnky písku. Dobře ví, že tyčce se říká muž a podložné desce s ohořelými důlky žena.

Nebylo třeba moc námahy ani času a tyčka otáčená lučíkem vyvrtěla v dolíku dým a teplo, přičemž to ostatní už byla pouhá hračka. Před chatřičí u svatého pole vzplál nový čistý ohýnek.

"Udělej hranice!" poručil otec. "Všude kolem, aby světlo padalo na chatu ze všech stran!"

Kalanis poslušně kývnul. Sám velice dobře ví, oč tady jde. Dobrý vliv světla nového ohně je tou nejlepší ochranou před vlivy zla. A že se tu kolem srotí to nejhorší, co lítá v povětří a vylézá z děr, je více než jisté. Zlé síly budou chtít na kanise zaútočit, aby ho zabily, když jeho duch opustí tělo. Lepší by jistě byl oheň rodu, ale nový oheň, rozdělaný posvátným způsobem - paličkou mužem a podložkou ženou - je také spolehlivý.

Otec si dlouze přihnul ze džbánu, pěnivá tekutina mu kapala po haleně, nohavicích, na holínky a na zem. Pak postavil džbán na zem u vchodu chatrče a utřel si zvlhlá ústa a vousy rukávem. Vůbec už nebral na vědomí, že je při něm jeho syn. Jako by pro něho okolní svět přestával mít smysl. Jeho myšlenky už navazovaly jakési pomyslné pásy s jiným světem. Kalanis to vycítil, a proto se už neodvažoval ho jakkoliv rušit.

V chatřičí Kalanis rozsvítil louče, upnuté v bronzových skřipcích a vetknutých do stěn zrovna nad miskami s vodou, aby případně spadlé uhlíky nemohly způsobit požár. Otec si zatím všechno rozestavěl, jak to právě potřeboval k obřadu. Na podlaze stál přenosný oltář z pálené hlíny, na něm pak několik kuliček pryskyřic a hrst sušených lístků z jakýchsi bylin. Před oltáříkem, také na podlaze z udusané hlíny, byly vztyčeny dva stojánky na podstavcích z trojramenných křížů, představující dva posvátné sloupy.

Tolik Kalanis věděl, že ani nemusel hádat. Mezi těmito sloupy, oddělujícími dva světy, projde otcův duch za dědky a tudy se také musí vrátit zpět. Jinak bude s otcem zle.

Nanosil dřevo, narovnal hranice a jednu po druhé zapálil. Teď už zbývalo jenom zanést některé z hořících polínek do chaty na oltářík s kuličkami pryskyřic. Ohlížel se po otci. Ten mu zatím nedával žádný pokyn, jenom upíjel ze džbánu a hleděl někam do lesa. Kalanisovi bylo jasné, že otec nevidí nic konkrétního, jen se už vydal na svoji cestu, k čemuž si prozatím vypomáhal opojením z piva. Později ještě bude vdechovat dým z pryskyřic a trav.

Dřeva měl Kalanis dostatek, neboť si udržoval stále zásoby, narovnané při dvou stěnách chaty vždy až po samou střechu. Hranice směle vzplály hned zpočátku, ačkoliv ještě vládl den.

Otec za dědky nijak nespíchal, zjevně se mu tam ani moc nechtělo. Seděl na prahu chatrče, hleděl někam před sebe a přihýbal si ze džbánu. Doušky převaloval v ústech sem tam dokola, jako by si je chtěl vychutnat ještě předtím, než se vydá na nebezpečnou cestu.

Louče uvnitř chatrče sice ještě nedohořovaly, Kalanis je však je uhasil a namísto nich zažehnul lampičky z pálené hlíny, s knoty, promašťovanými konopným olejem. Ne že by lampičky svítily o moc lépe než louče, avšak Kalanis alespoň nemusí mít strach, že by od nich vznikl požár. Také si byl jistý, že pokud v nich má nalito dostatečné množství oleje, nezhasnou a vydrží přinejmenším až do rána a on bude na otce vidět po celou dobu. Není si sice jistý, že by otci mohl nějak pomoci, kdyby se mu něco přihodilo - jeho tělo tu bude ležet jako mrtvé, duch se bude toulat někde hodně daleko. Kromě toho je tu ještě další důležitá okolnost. Světlo, které je už samo o sobě ochranou. Proto se v otcově chatrči musí svítit pořád a nepřetržitě, čehož by loučemi asi nedosáhl, neboť ty mohou kdykoliv zhasnout, i když je sebevíc naklopí.

V době západu slunce otec zcela zapomněl na to, aby šel pozdravit slunce a popřát mu dostatek síly pro celou noc, kdy bude putovat temnými krajinami v ohrožení divou zvěří i příšerami, které normální smrtelník nevidí. Právě tehdy se odebral za dědky. Sám sebral jednu z hořících větví a odnesl ji do chatrče. Potácel se přitom a pak za sebou přibouchl dveře, což Kalanis velice dobře pochopil. Otec tak rozdělil tento svět na tamten uvnitř chatrče, kde dojde k posvátnému úkonu, a na zbytek světa venku, kde se dějí jenom obyčejné všední věci.

Kalanis oběhl hranice, neviděl nic, co by ho mělo znepokojit. Ohně plály, jako by si byly vědomy, že na nich závisí život jednoho z nejskvělejších mužů této krajiny.

Najednou si uvědomil, že bude potřebovat vodu. Co kdyby uvnitř chatrče začalo hořet? To by pak musel k pramínku, který je sice v okruhu světla plamenů, nicméně venku za prostorem, chráněným ohňovou hranicí. Hned proto sebral nádoby a kožené vaky, které našel venku, neboť do chatrče se prozatím ještě neodvážil. Nebyl si jistý, že se otec již vydal na svoji cestu. Vodu si nabral v nevelikém pramínku, vyvěrajícím ze země mezi dvěma duby a ztrácejícím se zase v zemi o pár kroků dál v díře, zakryté několika hranatými kameny.

Teď už byl připravený čelit všelijakým nástrahám, které se mohly zčistajasna projevit, neboť temné síly se docela určitě pokusí zbavit kanise života. Vždyť je to jejich nepřítel, který chrání svůj rod před jejich vlivy, a to je jistě vážný důvod, aby se pokusily mu nějak ublížit.

Postupně se smráká. Světla plamenů se rozpínají do stále širších kol. Plameny se s praskotem vytahují do výše, rudé jako jazyky nestvůr, ohrožujících slunce v krajinách věčného temna. Srubová chatrč je omítána světlem, až se v něm celá utápí.

Kalanis se pohroužil do úvah, jako se do tmy ponořil celý okolní pravěký prales.

"Kalanisi!" ozvalo se zvolání.

Vmžiku stál na nohách, dlaň pohotově na rukojeti zakřiveného nože, který stále nosívá za svým širokým opaskem.

"Kalanisi!" ozvalo se to znovu.

Dívčí hlas, navíc tolik povědomý... Zatím však nikoho nevidí, ani neví, komu hlas patří. Je to snad mámení, nebo snad lest nebezpečné čarodějky, moravy či stuhíny, nebo snad vlčí matky?

"To jsem já, Kalanisi," do světla vstoupila útlá postava zcuchané rusovlásky v šedé zmuchlané košili. Stinka! Hned ji poznal.

Kývnul k ohni a pohodil do trávy polínko, aby si měla kam sednout. Musel si přiznat, že ho její přítomnost potěšila. Stinku přece zná, a nejenom tak ledabyly jako jiné holky. Je to přece sestra Hasaty, za kterou chodíval Pakpacolis, přičemž na Kalanise pak pochopitelně vždycky vyšla její sestra Stinka.

"Máš hlad?" zašeptal.

Tiše přikývla, jako by se ostýchala. Avšak před ním nemusí...

Zarazil se. Mouka s olejem a kořením, to všechno je uvnitř chatrče. Má se odvážit? Nemá? Ale co. Odvážným štěstí přeje, tak to nedávno slyšel.

Hned byl u chatrče a otevřel dveře. Uvnitř bylo modro, jako by si sem otec stáhl kus večerní oblohy s hustými mračky.

Zadržel dech. V kročil. Otec leží na udusané hlíně, hlavu před čmoudícím oltářem, zrovna mezi vztyčenými stojánky, nohy a paže roztaženy do stran jako nějaký pavouk. Džbán vedle těla vyvrácený, něco piva je vylito zrovna pod otcovým tělem, avšak tak nějak divně, jako by se ta tekutina nevytila z převrácené nádoby. Kalanis však nemůže moc dlouho přemítat. Nevydržel by s dechem. Překračuje proto otcovy nohy a klekne přímo k jámě s ukrytým zrním. Nabral celou dřevěnou misku. Vždyť noc bude dlouhá a jsou na to dva, on a Stinka. Ještě hrábl do téže jámy, avšak vedle. Džbánek s roztopeným lojem se také sejde. Z police na zdi ještě snímá pytlíčky se solí a kořením. Už je čas, aby vyběhl, protože nesmí vdechnout ten modrý čmoud, v němž ho začínají řezat oči. Ven! Rychle ven...

Položil jídlo do trávy a chce zase zavřít dveře. Zaváhal však. Má zavřít? Nemá? Neměl by snad otce odtamtud vynést? To však nesmí. Otec nespí obyčejným spánkem, jeho duch je kdesi jinde. Kdyby se vrátil, nenašel by tělo a otec by zemřel. Musí tedy čekat. Jeho úkoly jsou zcela jasné. Udržovat ohně! Nic víc, nic méně. A co takhle nechat otevřené dveře... Ať dým odchází ven. Třeba díky tomu otec nezajde příliš daleko a snadněji se vrátí.

Znovu nabral dech a zadržel vzduch v plicích. Vnořil se do hustého dýmu. Dobře věděl, co dělá. Kdo tu zná všechny utěsněné spáry, ne-li on sám? Právě on to tu všechno zametá, umývá, také tu větrá, když je příliš začmuzeno, a rovněž ucpává spáry, aby v zimě ledový vítr nepronikal dovnitř a nevynášel teplotu. Takže jestli duchové v povětří otcí závidí tento čmoud, ať se tedy pomějí. Znovu se nadechl a vykonal, co si předsevzal, i dveře nechal otevřené, což by mu otec jinak neschválil. Teď mu však nemůže nic vytýkat...

Sebral jídlo a dal je Stince k nohám. Ještě odběhl pro zrnitěrku ze dvou zdrsněných kamenů, kterou si ukrýval pod doškovou střešou.

Stinka se vděčně ujala přípravy jídla. Napřed hmátla do misky. Zkusila tvrdost zrn a spokojeně kývla, že jsou dostatečně upražená a v obilní jámě nijak neutrpěla. Pak vzala oba zdrsněné kameny a na spodní, který si položila na kolena, nasypala špetku zrn a začala je roztírat. Sotva dotřela první kopeček mouky, náhlý poryv větru, který jako by se prudce přihnal z jiného světa, jí ho doslova sebral a vmetl do ohně. Kalanise hned napadlo, že v plamenech žijící synové slunečního Avlunise si právě sebrali svoji špetku, ačkoliv si mohou být jisti, že své dostanou, až budou placky hotové.

Sebrala další špetku zrn a vysypala ji na vyhloubený kámen. Teď už si počínala mnohem opatrněji, aby vítr opět neuspěl.

"Stinko," sledoval Kalanis její úsilí, "koho ti cizinci měli na svých vozech?"

"Nikoho od vás," nedala se vyrušit z práce.

"Koho tedy?"

"Moji sestru a také několik lidí z východních kopců."

Užasl: "Přímo lidi od Karkanise?"

"Jo!" odsekla a vyklopila natřený prášek do misky mezi zrní.

"A kde na ně přišli?" řekl udiveně. "Snad ne Karkanisovi pod nosem?"

"To ne," zašeptala, "v lese u Tevlinu."

U Tevlinu? Lidi z východních kopců? To snad nemyslí vážně.

"A co dělali až u Tevlinu?" řekl. "Je to na opačné straně!"

"Co já vím, co tam dělali!" skoro se na něho obořila a schýlila hlavu ke své práci.

On se nehodlal nechat jen tak odbýt, avšak zatím po ní nemůže chtít, aby mu na všechno odpověděla po pravdě. Až spolu pojedí, bude mu muset odpovědět na všechno, jak se náleží. Jinak by ji sněžené jídlo mohlo hodně potrápit, což ona jistě ví.

Vstal od ohně a šel přikrmit vedlejší hranice dubovými poleny. Přitom nahlédl do chatrče. Z oltářku už přestal vycházet čmoud, ve vzduchu se ho však vznášelo více než dost. Plamínky lampiček z pálené hlíny se komíhaly a blikaly od průvanu, avšak neopouštěly své místo a svítily naprosto spolehlivě. Otec stále bez hnutí, rozplácnutý na hliněné podlaze jako nějaké skolené zvíře.

Stinka stále zápolila se zrníčky, moučný prášek s plevami na spodním kameni zrnitěrky si zakryla dlaní před číhajícími větříky.

Opět si naproti ní přisedl. Stinka se dává do řeči, je mnohem sdílnější než předtím, snad tím chce

odvést jeho pozornost od již vyřčených otázek. Moc ji neposlouchá. Uvažuje, jestli otec přežije, nebo ne. Pokud k němu doléhají nějaké její řeči, pak jenom takové, které ho příliš nezajímají. Co je mu do stinkesů, když neví, jestli otcovo tělo bude živé jako předtím. A Stinka nemá žádné ohledy. Jako každou druhou kaprad'ovou holku ji nebaví vrtat se v zemi a dělat kolem krav a čuníků, proto raději loudí z chlapů jídlo a různé věci. Zřejmě jí to vyhovuje. Proč by ho mělo zajímat, že děti stinkesů jsou odháněny od dětí slušných rodů? Na tom přece není vůbec nic divného! Zato však ho trochu zaujalo, čím se obě s Hasatou bavily, když už z nich byly velké holky, které o sobě už leccos vědí. Rády strašily. Ve dne, ba i v noci. Snad z touhy po pomstě, snad proto, že je začalo zajímat něco jiného než hloupé hry s panenkami. Děly to nejraději tak, že se svlékly, navázaly si z trav sukně, rozčuchaly si vlasy, umazaly tváře a číhaly na osamělé muže, jdoucí po stezkách i mimo ně. A když se jim podařilo někoho překvapit, nevyšel z toho nijak snadno. Úúú! Pojd' sem! řvaly prý po něm a točily se s ním dokola v divém reji, až toho měl chudák dost. Nezřídka jim překvapený muž nechal všechno, co měl. Pak utekl a byl rád, že přežil. Bylo to moc pěkné, stýskala si Stinka. Takhle získávat různé věci... A tamti? Jistě pak měli o čem vykládat. Třeba o celém houfu lesních divoženek. Zvlášť to prý působilo, když visely na větvích a pištěly: Uííí! Uííí! To už měl každý dost a na útěku odhazoval postupně všechno, co měl, aby se prý uchránil před nálety stuhín a morav. Vždyť se říká, že takováto pronásledující potvora musí odhozenou věc vzít a někdy i spočítat, aby se mohla dát do dalšího stíhání. Ony dvě s Hasatou to vždycky posbíraly. Sekery, nože, svazky šípů, ale i korále, náramky. Nejvíc měli nahnáno lovci, hlavně ti osamělí. Když nesli střelenou srnu či zajíce, hned všechno odhodili, úlovek i zbraň, a mazali pryč. Takový měli děs, aby se na ně nerozhněval lesní duch, že mu zabíjejí kusy z jeho stáda...

Vstal, Stinka zmlkla, nepřestala však třít zrní. Jde jí to dobře, na misce má už víc mouky s plevami než celého zrní.

Rozhlédl se kolem. Za světlem, vrhaným z planoucích ohňů na stromy odvěkého pralesa, je docela jiný svět. Vůbec si není třeba hrát na kruté stuhíny a moravy, ony tam skutečně jsou, létají vzduchem, čekají na zhasnutí ohňů. Kdyby se tak stalo, s otcem by bylo hodně zle, a jistě nejenom s ním.

Šel nahlédnout do chatrče. Otec tam stále leží bez hnutí. Ve svitu plápolajících plamínek olejových lamp vidí, že pod otcovým tělem není rozlito pouze pivo. Prosvítají i zvratky a zdá se, že bezvládné tělo pouští i výkaly. A ve vzduchu se stále převaluje těžký čmoud, sice už náležitě odvětraný a řídký, avšak – nadechl se a hned si odkašlal – stále v něm tkví síla, a jaká! Jenom aby neuspala i jeho. Kdo by pak hlídal ohně? Stinka snad? Ta by tu správně ani neměla být. Je to přece holka od stinkesů, podřadná kaprad'ová holka.

Obešel ohně širokým kolem, ale kráčet jenom v dosahu světla. Do tmy nevskočil, stejně jako by za běžných okolností nestoupl nohou za varovnou brázdu svatého pole, které tu zcela tajemně spočívá ne daleko, ne však příliš blízko. Při silnějších plamenech se ze tmy vyrývají vždy jenom matné obrysy sloupů a břeven, spojených do jednoduchých bran. Za nimi vládne tma, slitá do jednotné a temné masy, šumící podle dovádějícího větru a ozývající se nejenom občasným houkáním sov, nýbrž i hlasy a zvuky, které se málo podobají těm, které člověk běžně zná.

Vrátil se ke Stince, která zatím dotřela mouku. Zrovna ji míchala v misce, přidávala lůj, špetku soli, z plátěných pytlíků natřepala koření. Placičky pak rozestřela na kameny, které přiložila k okraji ohně. Pozorně pak na ně dohlížela, aby oheň nestrávil celou večeri, nýbrž jenom určený kousek, daný ze zdvořilosti duchům ohně.

Teplé jídlo přišlo vhod. I když se občas odvrátila od ohně a její tvář skryl stín noci, všiml si, že se vděčně usmívá. Po poslední place, kterou natrhal na kousičky a spolykal ještě za horka, si olízl prsty, sebral z hromady dubové poleno a pohodil ho hned vedle Stinky.

Bez váhání sedl na pohozené poleno, natáhl nohy až ke žhavicím uhlíkům a zvedl dlaně proti vyšvihujícím se plamenům. Přijímal tak teplo svatého živlu. Stinka pro něho není neznámá. Když Pakpacolis chodíval za Hasatou, Kalanis trávil čas se Stinkou, která svoji sestru nikdy neopouštěla a vždy jí chtěla být nablízku. Bylo zvláštní, že se oni dva nikdy příliš moc nesblížili, ačkoliv spolu trávili poměrně hodně času. Bylo to tím, že on měl v očích vždycky jenom Bělku. Žádná jiná dívka ho nelákala, hubená Stinka pak už vůbec ne. Je docela zajímavá, to musí přiznat, ale není to Bělka. Není tak hezká, tak mile křehká, a hlavně, mu s ní není tak dobře, jako když je v Bělčině blízkosti nebo když si na ni třeba jenom vzpomene. Stinka patří úplně jinam než Bělka. Mezi nimi je rozdíl snad jako mezi nádhernou laní a oškubanou liškou. Kromě toho Bělka je slušná holka z rodiny samotného kanise, zatímco Stinka je pouhá kaprad'ová nevěstka, která chlapům dělá pomýšlení za pouhou podplamennou placku nebo kousek kovu.

Naklonil se, aby se jí jakoby nedopatřením dotkl ramenem. Ucítil jakýsi zvláštní žár. Sálalo to z ní jako z kamenů, které se v zimě nahřívají v ohni a vkládají do lůžek hlavně nemocným a starcům. Je v ní jakýsi vnitřní žár, řekl si. Jako když se rozdělává oheň paličkou, zvanou muž, a podložkou s dolíkem, zvanou žena. Jako když se palička v dolíku vrtí tak mocně, až to probudí svatý živel. Z toho se pak dá založit velký oheň a z toho pak mnoho ohňů, které planou na rodinných ohništích třeba po celý lidský život, nebo i po několik generací.

Najednou zatoužil po tom jejím teple, proto si přisedl až těsně k ní a objal jí ramena. Neprojevila žádný odpor. Její horké tělo se mu podřizuje jako voda, když při ponoření uhýbá tělu a obtéká je.

Húúú! zazní kdesi nevysoko nad nimi. Až ho to zamrazilo.

Vyskočil do střehu. Slyší pleskot křídel, už to zní odněkud až za střechem chatrče.

Bohové! vykřikl málem.

Úlek až zabolet. V hlavě i v celém těle. Pocítil malátnost, jako když se jednou jako malý chlapec vplížil do radního domu a vypil několik rohů piva, ačkoliv mu vůbec nechutnalo. Tehdy – to bylo účinkem piva. Teď... Nic jiného než čáry, které mohl vdechnout z ovzduší, nebo třeba z dýmu otcových pryskyřic.

Strnul. Najednou zapomněl na horkost Stinčina těla. Uvědomil si, proč tu je, co má a co nemá dělat.

Stinka ho napřed pozorovala, jak měl co dělat, aby zůstal stát a nesvalil se do trávy. Potom najednou pochopila, jaké myšlenky mu raší v malátné hlavě, a chvatně na sebe začala navlékat svoje hadýrky.

Krčila se přitom bázlivě, jako by chtěla zabírat co nejméně místa.

Zahleděl se na ni pozorně - na její strach, že způsobila něco hrozného, či snad to chtěla způsobit. Odněkud mu přiletla myšlenka, které se až zalekl. Vždyť tohle není pravá Stinka, kterou zná. Je to podlá stuhína! A on ji musí zničit, aby neublížila ani otcí, ani jemu. Avšak pozor! Nesmí ji vyplašit...

Sáhl k pasu pro nůž.

Opasek nikde! Ten i s nožem leží v trávě tamté na dosah. Avšak je to pouze obyčejný nůž. On má ještě jiný nůž, právě takový, jaký potřebuje.

Mlčky se odvrací a trochu ztěžka a dost zešíroka kráčí k chatrči, kde má potřebný nůž zabodnutý pod střechem.

Je to čarodějnice! opakoval si. Ještě že ji rozeznal včas. Byla až moc ochotná ho přijmout jako žena muže, a právě proto se mohlo přihodit velké neštěstí. Otcův duch, když by při návratu od dědků hledal své tělo, by do ní mohl zabloudit a kdo ví, kde by se pak ocitl... Třeba u stinkesů. Rod by přišel nejenom o svého kanise, nýbrž také o jednoho ze svých rodáků, neboť za nějaký čas by se určitě narodil lidem bez cti - ne tam, kde by se narodit měl, tedy někomu z gorinského rodu. Jenomže tahle morava jistě není ani od stinkesů, takže kdo může vědět, kde by se kanis příště narodil. Tahle můra to měla dobře promyšlené. V podobě jemu známé holky z něho chtěla dostat zrno, aby je v pravý čas a zmrzlé jako led vpravila do nějaké ženy bez rodu, třeba přímo do té kaprad'ové nevěstky, již tu představuje a která se možná právě teď s někým muchluje v kapradí. Ještě pár těžkých kroků a sáhl pod střechem chatrče, přesně do místa, jež tak dobře znal. Nahmatal rukojeť, zakýval jí a trhnul. Nůž se svatým znakem ženského pohlaví na rukojeti už pevně drží v dlani.

Prudce se otočí a stěží udrží rovnováhu.

U ohně, kde předtím seděl podlý přelud, je prázdno, jenom pohozený opasek se zakřiveným nožem, polínka, na nichž seděli, a zvalená tráva dosvědčovaly, že se mu to všechno nezdálo.

Takže utekla. Možná se vypařila. Prostě ty stvůry to umí! Ještě že ji rozeznal, že nenaletěl. To by to dopadlo!

Takže to, co tu před chvílí zažil, byly skutečné čáry. Ne nadarmo ho učili, že ochranné ohně je třeba pečlivě střežit.

10.

Síly noci přece jenom dosáhly svého, což Kalanis poznal podle toho, jak se s ním za chvíli všechno začalo točit. Dopředu, do stran, nahoru, dolů, až z toho byla pěkná motolice. Pak se všechno začalo protahovat a prodlužovat a přecházelo to do všelijakých barev. Těch postav, co náhle viděl se objevovat a mizet! Těch tvarů a velikostí! Trpaslíci, obři, hrozně širocí i tencí. Zkrátka hotový mumraj nočních přízraků, jak se o nich s hrůzou vypráví ve starých zkazkách. A on byl mezi tím a jenom pozoroval, jak to kolem něho lítá a sune se či kutálí nebo plazí. Poznání, že je všechno ztracené, že on sám zklamal, protože se nechal obelstít podlou stuhínou, jež si na sebe vzala podobu holky, kterou docela dobře znal. Musel

přiznat, že zpočátku byl zvědavý, co všechno uvidí, ale pak jeho zvědavost a také i troška veselí z toho, co vidí, přecházely do zklamání. Do smutku, protože se neosvědčil. Vydal tím svého otce na milost a nemilost nočním přízrakům. Z ničeho nic začal plakat jako když by malý a něčeho se příšerně zalekl...

V tom mu někdo zacloumal ramenem.

"Kalanisi! Chlapče!" slyšel jako z jakési hodně velké dálky.

"No tak! Kalanisi!"

To už bylo hodně blízko.

Otevřel oči.

Denní světlo, něčí tvář přímo nad ním.

Poznal ji - byla to matka.

"Co se stalo, Kalanisi?"

Zděsil se, protože si uvědomil, že leží, jako kdyby spal.

Rychle se posadil, aby se podíval, co je s ohni.

Nějak ho zabořila hlava a před očima se mu zatočilo. Málem se mu udělalo špatně, a kdyby se nedržel, jistě by vydávil, co večer snědl.

"Co je s otcem?" vyhrkl na matku, která ho sledovala starostlivými očima.

"Probouzí se, stejně jako ty, Kalanisi."

Matčino pohazení ho vyvedlo z obav před výtkami nebo dokonce trestem za to, že zklamal a nechal otce osudu.

"A ohně?" ohlédl se a překvapením až vypouklil oči.

Jak je možné, že ohně hoří? Vypadá to, jako by přikládal celou noc.

"Matko," ukázal na planoucí hranice, "ty jsi sem za mnou přišla, abys udržovala ohně?"

Podívala se nechápavě: "Když jsme sem přišli, ohně hořely jako teď. Ty jsi svůj úkol splnil, Kalanisi."

Ohlédl se, s kým tu vlastně matka přišla. U chatrče stojí Španes, jeden ze sousedů, na svatém poli starý Drhdoudis bedlivě prohlíží břevna, zdali jsou ještě dobrá, anebo je třeba je vyměnit.

"Ještě tu je Sverpa, ale ta je zrovna uvnitř, v chatrči. Dává kanisovi pít."

Vůbec nechápal, co se to tu vlastně stalo. Zdá se, že otec je v pořádku. Dědci ho propustili, když dokáže pít. Je zpátky a živý a zdravý. To by tu matka s ním, Kalanisem, tak pěkně nerozmlouvala, kdyby tomu bylo naopak.

Kež by věděl, co se vlastně stalo. To nebylo vítězství sil noci. Tady se přihodilo něco docela jiného. Ale co!

Vstal, hlava se mu motala a chtělo se mu na zvracet. Ještě že neměl plný žaludek, jinak by jeho obsah vydávil, což by byla škoda. Vždyť večer pojedl několik podplamenných placek z rozetřených zrněk pšenice. V této podletní době, kdy dosud nedozrálo nové obilí, je to takřka vzácností. Lidé se většinou cpou hrachem buď semletým na mouku nebo naklíčeným, aby si takto nahradili chuť čerstvé zeleniny. Jeho pohled se střetl s Drhdoudisovým, který na okamžik přestal prohlížet pevnost břevna. Rozpoznal zášť. Dokonce silnější, než jakou vycítil od těch všech nočních přízraků a nestvůr, které viděl ve svém bezvědomí. Drhdoudis je zřejmě zklamaný, že všechno dopadlo jinak, než si přál. Kanis Labkanis přežil svoji nebezpečnou cestu za dědky a Kalanis splnil svůj úkol, neboť hranice hořely až do rána. Zlo proto nemělo přístup k otcovi a nemohlo mu přetnout pojící pásy mezi tělem a duchem. Jak se to však všechno mohlo obrátit v dobré, to si Kalanis vysvětlit nedokázal. Nicméně, hlavně že je otec stále tady!

Otcovi bylo podstatně hůř než Kalanisovi. Proto musel být do osady Gorin odnesen na nosítkách. Uplynuly dva dny, po které kanis Labkanis nemohl plnit své důležité úkoly, neboť po tuto dobu ležel v horečkách a občas blouznil. Vykřikoval přitom všelijaké věci, které normálně nedávaly smysl, ale protože šlo zřejmě o věci posvátné, Kalanis se v nich ani smysl hledat neodvážil. Věděl, že tohle přináleží jenom kanisovi a nikomu jinému v rodě.

Třetího dne už bylo otcovi podstatně lépe, a dokonce už šel na svaté pole, kde pak trávil celý den, neboť se slunečnímu Vševědovi Avlunisovi stále omlouval za to, že vynechal tolik možností, aby ho mohl pozdravit, jak se sluší a patří. Podle toho, jakou náladu měl otec po západu slunce, se dalo poznat, že obavy byly rozptýleny a Zářící už se jistě nehněvá.

Když vyšli z lesa před osadou a zamířili k západní bráně, řekl otec: "Hned zítra ráno půjdeš za sevlou Knyraškou a budeš dělat všechno, co ti řekne."

"A kdo ti bude umývat nádoby, otče?" ohradil se Kalanis. "A kdo bude s tebou chodit na svaté pole?"

"Už jsem řekl!" ostře odsekl otec a pohlédl na syna tak přísně, že se Kalanis málem roztrásl.

Otci se totiž nesmí odporovat, kanisovi rodu pak už vůbec ne.

11.

Ještě téže noci se strhla bouřka, jakou už dlouho nikdo nepamatoval. Blesky se zažívaly jako pochodně a hřmění vibrovalo zemí, takže každý věděl, že nebeský Všeotec Tjusis vpravuje do Země své zrno, jako když obří býk vykřívá svoji krávu. Takto se snoubí bohové, blýskáním a praním hromů, a když přitom náhodou zahyne člověk, co na tom. Je to stejné, jako když se moucha rozplácne pod kravským ohonem.

Té noci se vzňala chata dvou stařečků, Drudise a Škary, přičemž oba se zadusili dýmem a sousedé po uhašení požáru našli jenom jejich ohořelá těla. Nikdo neví, jak oheň opustil své ohniště, nicméně požáry obydlí nejsou žádnou vzácností. Drudis a Škara však pro své stáří i chatrné zdraví pak jistě nedokázali včas hořící chatu opustit. Podle toho, jak byli nalezeni, se ani nezdálo, že by se nějak snažili utíkat. Leželi totiž na svých lavicích ve zcela poklidných polohách, jako by je dým nijak netrápil. Možná založili požár úmyslně, když předtím požili nějaký jed.

O tom, co oba stařečky mohlo vést k sebevraždě, nikdo moc neuvažoval. Vždyť život starých nemocných lidí není nijak záviděníhodný, ačkoliv ženy předáků rodu, kanise Labkanise i jeho zástupce Drhdoudise, se všelijak snaží všem starým a nemocným ulehčovat v jejich tělesných potížích. Také jejich dospělé děti k nim chodívají, když mají čas, a nosívají něco dobrého na zub.

Ohořelá těla Drudise a Škary byla vystavena na márách před radním domem. Rodová rada rozhodla, že se jejich tryzna odbude hned následujícího dne, aby se mohli sejít nejen Gorinští, nýbrž i všichni blízcí příbuzní obou mrtvých stařečků i z jiných rodů.

Ještě než odešel za sevlou Knyraškou, jak mu předešlého dne nařídil otec, šel se Kalanis podívat na oba mrtvé. Leželi na narychlo sbitých márách. Protože byli téměř celí přikryti hrubým šedivým hadrem, viděl jenom jejich začmuzené tváře s ohořelými vlasy, přičemž si velice dobře všimnul, že oba jako by se usmívali ve spánku. Dalo se usoudit, že jejich konec nebyl nijak bolestný ani nežádoucí.

Kalanis uvažoval, že by měl být u tryzny, jak velí poslušnost příbuznosti krve, vyhledal proto otce. Ten však mu ostře odsekl, že už mu jednou řekl, co má udělat, a opakovat se už nehodlá.

Nezbývalo tedy, než poslechnout.

Když byl ještě malý, u vědmy se mu vcelku líbilo, teď však se k ní vůbec netěší. Lidé vědmu potřebují z mnoha důvodů. Nejsou to jenom rady, jak se zbavit nemocí, na které místní kanisové nestačí, ani věšty budoucích osudů. Nežřídko to bývá prosba o pomoc zázračnými prostředky, jichž vědma sevla Knyraška mívá vždycky dost na výběr. Lidé často žádají o pomoc proti nepřítelům, leckdy si přejí dokonce i smrt nenáviděných soků. I v tom jim sevla Knyraška pomáhá, nikdy však nedělá nic zadarmo. Proto jí lidé nosívají všelijaké věci, které si ona většinou ukrývá na tajném místě, jež se za celou tu dobu Kalanisovi ještě nepodařilo vypátrat. Docela by ho zajímalo, kolik toho za svůj dlouhý život dokázala nastřádat.

Do Knyraščina posvátného háje není z osady Gorin příliš daleko. Je třeba jít nejprve k rozcestí se vztyčeným kamenem, neboli kamenem přísahy, a pak nahoru. Na další hoře, která se nazývá Baba, je sevlino posvátné místo, které sice v něčem připomíná otcovo svaté pole, avšak přece jenom tu jsou určité rozdíly. Některé jsou patrné už na první pohled.

Kalanis se pochopitelně nevydal po cestě, nýbrž se opatrně plížil podél cesty, jak byl zvyklý. Jenom udržoval směr, aby si svoji pouť příliš moc neprodloužil, a přitom byl stále ve střehu, aby včas poznal, jestli se něco děje na cestě nebo mimo ni. Je si dobře vědom všelijakých nebezpečí, nejenom od zvířat nebo tajemných sil, ale zvláště od lidí. Hlavně od těch, kteří si z daleka přicházejí pro své trofeje, hlavy a skalpy, anebo sem přicházejí v touze zmocnit se lidského masa. Vždyť tomu není ani celý rok, kdy se u Tevlinu našel zohavený trup malého děvčátka. Kdosi neznámý to malé mrně přepadl v lese, odřezal ruce a nohy, vyřízl srdce a ledviny. Stopy toho hnusného vraha vedly někam na západ, až za hranice rodu. Bratr zabitého děvčátka přísahal vrahovi pomstu a vydal se po jeho stopách. Dodnes se nevrátil. Západně od Tevlinu je území, kde nesídlí žádné rody, se kterými by se dalo vyjednávat o nápravě zločinu. Je to území, o kterém se nic neví. Dávni předkové Gorinských sice přišli ze západu, avšak z mnohem větší dálky a spíše z půlnočního směru. Neznámé a nehostinné krajiny jenom přešli, nežli se usadili tady, kde založili nejstarší, čili otcovský rod nynějších západních osad. Kalanis dorazil k rozcestí se vztyčeným kamenem,

odkud se cesta od avaranského hradiště štěpí do dvou směrů, na půlnoc k osadě Gorin a na západ k osadě Dysen a pak i k dalším příbuzným rodům. Kámen přísahy na rozcestí byl hodně viditelný – jeho pata tkvěla zcela zřetelně zapravena do země lidským snažením jako nějaký dřevěný kůl, neboť takto kameny ze země rozhodně nerostou. Povídá se, že hned poté, co se tu přistěhovali Gorinští, vztyčili tento kámen pokrevní bratři Turpalis a Karkanis. Přísahali si zde svornost, přičemž země Gorinských připadla Karkanisovi a všechno od rozcestí na poledne pak Turpalisovi. Zdá se, že nynější Turpalis zapomíná na tuto pradávnu dohodu, neboť do západních osad poslal cizí bojovníky.

Než se Kalanis odvážil vstoupit na patřičně ztvrdlý povrch cesty, po níž jezdívají vozy kupců a jsou hnána stáda dobytka na trhy v avaranském hradišti, dal si čas na to, aby nasloucha a pozoroval, zdali někdo není nablízku. Kdyby tu poblíž někdo číhal na svoji oběť, velice snadno by se mu prozradil. O podobné setkání rozhodně nestojí! V takovéto situaci stačí udělat jednu jedinou chybu...

Už chtěl odhrnout ohebné větve křoví a vystoupit na rozcestí, když najednou něco zaslechl. Hluk, který běžně nepatří lesu.

Pozorně se na tento zvuk soustředil.

Už bezpečně poznal, o co jde.

Dusot kopyt. Koní je několik. Nejméně čtyři pět. Blíží se cestou od avaranského hradiště...

A skutečně, příliš se nezmylil.

Na rozcestí se cvalem přihnali čtyři jezdci v hnědých halenách z vydělané kůže, s koženými přilbami a s meči na zádech. Kalanis poznal, že to jsou lidé od Turpalise, vybraní pro střežení rozlehlého hradiště, ale i pro další služby. Jednoho z nich Kalanis poznal. Je to Dardis, karhisova pravá ruka - muž, kterého se bojí všechny zdejší osady.

Dardis něco houkl na dvojici, která se pak hnala cestou k Dysenu, a s dalším jezdce pak sám odcválal ke Gorinu.

Kalanis pochopitelně měl o čem přemýšlet. Jestliže Turpalis posílá dokonce svého nejobávanějšího bojovníka jako posla, pak jde o velice vážnou věc.

12.

Pod vrchem Baba, na němž má stará vědma Knyraška svůj posvátný háj, si Kalanis všiml narušených křovin, ulámaných větviček a na lístcích červených teček. Byla to krev, která ještě nestačila oschnout, což snadno poznal hmatem. Rozhrábl trávu a uviděl obtisk srnčího kopytka v hlíně. Zvíře bylo trefeno šípem, krev se z něho řinula a prskala. Odhadl, že se to mohlo stát někdy ráno, zrovna když vyšel z osady.

Začal se ohlížet po stopách lovců. O kus dále našel jak ulámané větvičky, tak lidské stopy, ty však byly dost nezřetelné. Avšak i tak poznal, že tudy mohli proběhnout tak dva tři lovci. Zřejmě si vyčíhali srnu na obvyklé stezce. Šíp ji nezabil na místě, nýbrž utkvěl značně hluboko a hlavně způsobil pořádnou ránu. Zřejmě to byl šíp s podélným hrotem. Takové řezou jako nože. Tahle srna už jistě neběhá, ale otáčí se nad plamenem. Kalanis tu však nikde necítí čmoud. Vzduch je čistý a svěží. Tady mělo zraněné zvíře ještě dostatek sil, když tudy proletělo tak prudce. Větvičky jsou jako uťaté, úlomky leží o kus dál ve směru pohybu. Než zvíře dokonalo po ztrátě krve, jistě stačilo oběhat dva tři kopce.

Kdo ví, co jsou tihle lovci zač! V každém případě Kalanis nic nepokazí, když své pomalé plížení ještě více zpomalí. Vždyť vědmin háj už není daleko. Kousek svaheh nahoru a už tam bude. Co když tu loví ti cizinci? Když málem zabili Kalanise skoro uprostřed osady, jak si může být jistý tady. Jsou na straně avaranského Turpalise. On si je sem zřejmě pozval proto, aby mu pomohli v dlouho chystaném boji proti Karkanisovi. Kdysi prý už k takovému boji došlo, pamětníci však už nežijí. Tehdejší Turpalis si sám netroufal na Karkanise, a proto požádal o pomoc některá hradiště z daleké půlnoci, odkud vyslali silný ozbrojený houf. Starci u svátečních ohňů vyprávějí, že bojovníci z půlnoci byli napřed napadeni medvědy a vlčími muži, kteří na úzkých stezkách zatínali své zuby a drápy do ohromených bojovníků a odnášeli si je do křoví, kde se po nich navždy země slehla. Jedině planoucí pochodně v rukou bojovníků a zapálené křoviny prý dokázaly udržet zvířecí lidi v dostatečné vzdálenosti. Podobně se Turpalisovým spojencům vedlo, když postupovali územím jakýchsi ptačích lidí. Se stromů slétávali podivní muži s křídly, zatínali své ostré zobce do hlav a těl bojovníků a hned odlétali zpět na stromy. Opět jedině oheň zachránil ozbrojený houf. Když bojovníci zapálili roští a stromy všude kolem, ptačí lidé ulétli někam hodně daleko. V bažinách je pak čekalo další otřesné překvapení. Žabí muži. Ti se vynořovali z hlubin, chytali bojovníky

za nohy a stahovali je dolů. Oslabená a vyděšená výprava došla na lesní palouk, který byl okrajem hluboké propasti. Tady se vyrojilo žen jako much, byly krásné, vlnavé, usměvavé a nabízely jim nádoby s ovocným pivem a zpívaly jim o udatných mužích, kteří přicházejí z daleka, aby ke slávě Matky Vludy založili nový rod. Pak začaly kolem nich běhat a skákat, roztočily se v tanci. Bojovníci se od těch divoženek nechali odzbrojit a točili se s nimi jako zbavení smyslů. To byl úplný konec této výpravy. Jednoho po druhém ženy shazovaly do hluboké propasti, až zůstali jenom tři poslední. Ti se snadno nechali spoutat, protože byli vyčerpaní. Ženy se kolem nich shlukly s tasenými noži. Vyřízly jim do zad orla a otvorem jim vyrvaly srdce, která zčerstva rozškubaly a zhlty. Zachránil se prý jediný muž, který později všechno vyprávěl. Ten totiž včas vklouzl do křoví a vylezl na strom, v jehož koruně se ukryl a všechno odtud pozoroval. Povídá se, že dlouho nežil, neboť na něho působila kouzla divých žen. Nedlouho po výpravě zešlel a jednou zapálil svoji chatu a uhořel v ní. Povídá se, že se tak chtěl ochránit před komáry a mravenci. Stejně špatně dopadl houf, který tehdy vypravil sám Turpalis ze svého hradiště. Silný oddíl vybraných mužů vtrhl na Karkanisovo území od polední strany a táhl na půlnoc. Náhle byl obklíčen medvědy a vlčími muži, kteří začali rvát, výt a skučet tak mocně, až les obživil. Stromy vystoupily ze země, vrhly se na Turpalisovy muže a utloukly je svými větvemi. Od té doby si prý žádný Turpalis na Karkanise netroufl. Zdá se, že k tomu dochází až teď...

Kalanis něco zaslechl, a proto ztichl, aby na sebe zbytečně neupozorňoval. Najednou zkameněl. Dva tři kroky před ním se totiž mihla hbitá zvířecí silueta, přičemž skulinkami mezi pohybujeícím se listím keřů prosvítala šedá barva kožešiny. Vlk! poznal hned. Co když jich tu je víc? Zvíře najednou zmizelo stejně náhle, jako se objevilo. Nic nenavědčovalo tomu, že by se Kalanis měl cítit ohrožený, takže ani netasil nůž, ani se nechystal ke šplhu na strom. Byl to zřejmě vlčí samec, který tu slídí po drobné zvěři k nakrmení včel. Celá smečka tu asi nikde poblíž nebude.

Posvátný háj vědmy sevy Knyrašky není obehnan žádným plotem ani jej neobtáčí brázda jako svaté pole Gorinských. Na výjimečnost místa každého přichozího hned upozorní malé, nicméně zřetelné znamení - lidské kůstky, visící z větví na červených nitích. Protože Kalanis jedno takovéto znamení už minul, věděl dobře, že už se nenachází v obyčejném lese, nýbrž v místě, k němuž se vztahuje pozornost bohů, zejména pak velké Matky Vludy. Ta se sevlou Knyraškou promlouvá několika způsoby, hlavně pramínkem pod skalkou s prohloubeninkami ve tvaru mističek, do nichž se dávají pro velkou bohyni všelijaké pochoutky. Svě místo tu má také nebeský hromovládce Všeotec Tjusus, promlouvající k vědmě šelestem listí ze svého věkovitého dubu, jehož větve jsou ověšeny nesčetnými drobnými dárky z pálené hlíny. Vědmina chata stojí uprostřed posvátného háje, stále však zůstává chatou k bydlení, i když se občas proměňuje ve svaté místo. Zvláště ve chvílích, kdy vědma nad kotlíkem vyvolává tvary všelijakých bytostí a dává jim život, nebo je ničí. Kdo ví, kolik duchů a démonických bytostí takto přivedla na svět, aby jí sloužili. Každý strom a každý kámen tu má svá tajemství, která zná jenom vědma Knyraška, neboť jedině ona tady dokáže mluvit a vyjednávat s duchy dne i silami noci.

Ostatně už by ji tu někde mohl zahlédnout. Třeba pod věkovitým dubem s navěšenými dárky prosících i děkujících. Tam ji však nikde nevidí. U skalky nad pramínkem? Také ne. To tedy určitě bude v chatě, sroubené z mohutných klád a s doškovou střechou skoro až na zem.

Přiblížil se k chatě. Zevnitř se ozývají jakési hlasy. Chvíli naslouchá. Jsou to ženské hlasy, přičemž jeden z nich, stařecky skřehotavý, nepochybně patří vědmě Knyrašce.

Zabuší na dveře sbité z bukových prken.

Hlasy uvnitř náhle zmlknou.

Nikdo ho nevolá dovnitř, avšak on potáhl za kolík ve dveřích.

Než stačil nahlédnout do šera za dveřmi, zevnitř se hbitě natáhla dlouhá hrubá paže, uchopila ho za halenu a smýkla jím dovnitř na tvrdou podlahu. Proběhlo to velmi rychle. Než si oči přivykly na tmou, už na jeho hrudi spočívala děsná tíha, jako by na něho padl alespoň zubr.

Že by konec? blesklo mu hlavou. Určitě lovci hlav...

Něco se rozsvítlo. Zřejmě louč, jejíž plamínek předtím kdosi přikryl nádobou. Plamínek na prutu se přiblížil k jeho tváři, až ho to málem popálilo.

"To je Kalanis!" s úžasem vydechl jakýsi povědomý hlas.

"Ale hochu!" zaskřehotala vědma se smíchem.

"Pust' ho!" velitelsky zazněl jakýsi ženský hlas, Kalanisovi dosud neznámý.

Plak na hrudi pominul, silné dlaně se ho chopily a velmi lehce, bez sebemenší křeče, ho postavily na nohy, jako by byl docela malým dítětem.

Prisvítila další louč, takže Kalanis vcelku obstojně viděl kolem sebe. Napřed poznal starou seschlou vědmu, oblečenou v plachetce a s různými přívěšky a cinkrlátky na krku a na hadrech. Vedle ní někdo stojí s hořící loučí ve zvednuté ruce, plamínek má skoro u tváře, snad aby ji poznal... To je přece Stinka! To na ni tehdy večer vytáhl nůž se svatým znakem. Vedle Stinky pak ženská, která se ani ženské moc nepodobá. Ta hrozná výška! A jaká má široká ramena! Ruce jako medvědí tlapy. Je samý řemen, samý plíšek, kůže a kov, vlasy nabok do uzlu, aby nepřekážely. A na tváři má vzorky, což znamená, že je připravena zabít. Pokud Kalanis ví, takováto žena je v celé zemi jenom jedna, ale ta je z východních kopců... Vedle obryně stojí další žena, kterou Kalanis rovněž nezná. Kdyby ji měl k někomu přirovnat, pak jedině ke své matce Rozže, ačkoliv matka nikdy nenosila zbroj. Tvář docela pohledná, postava na ženu dost svalnatá, ve vlasech jakýsi třpytivý diadém, nejspíš zlatý, tělo v kožené haleně s našitými plíšky. Nad pravým ramenem jí trčí rukojeť meče a svědčí o tom, že ani tato žena si nevyšla na pouhou vycházku, což by se v těchto lesích nemuselo vyplatit.

"Kalanisi, není ti nic?" hlesla Stinka, u níž si teprve teď stačil všimnout meče na zádech a haleny s našitými plíšky.

"To nic, chlapečku, přežil to!" pronesla k němu hrubě obryně a uchechtla se přitom o moc jemněji.

Vědma do něho dobrácky strčila svojí kostnatou pěstičkou:

"Co tu děláš? Vždyť já tě dnes nečekala!"

"Neposílej ho hned pryč!" předstoupila před obryni žena se zlatým diádemem. "Ať mi ukáže své znamení!"

Znamení? podivil se Kalanis. Proč?

Vědma mu povytáhla rukáv až na rameno. Ve skromném světle loučí se ukázalo jeho tetování: tři kruhy v jednom větším. Žena s diádemem si na tetování dokonce sáhla, ač ucítil horkost jejích prstů.

"Je tu tma," pronesla, "ale i tak vidím, že znamení je pravé."

Sáhla si i Stinka, přičemž její prsty pálily mnohem víc než dotek neznámé ženy. Sáhla si dokonce i obryně, jejíž ruka nebyla nijak drsná ani těžká, jak by očekával. Ještě víc ho udivilo, když mu docela něžně pošeptala do ucha: "Miláčku, dala bych si tvoje mlíčko." Až ho zamrazilo. Napadlo ho, že zrovna takhle mohla už celé hromadě chlapů zasyrova vysrkat mozek z rozkřáplé lebky a pochutnat si na jejich smaženém pohlaví. Raději proto hned zavedl řeč na jezdce, které potkal na rozcestí u vztyčeného kamene, čímž vzbudil pozornost.

"Kolik jich bylo?" zeptala se žena s diádemem.

"Dva jeli k Dysenským a dva do Gorinu."

"A ten Dardis, ten jel kam?"

"Do Gorinu."

Všechny čtyři ženy naráz začaly mluvit řečí, které Kalanis nerozuměl, protože to byl tajný jazyk žen. Porozuměl však posuňku, který naznačila vědma svojí kostnatou rukou. Tento pohyb přece Kalanis zná. Takto si ukazují sousedé, když se chystají utratit některý kus dobytka nebo bravu. Hned však začal uvažovat, že se mohl splést a gesto mělo jiný význam. Kdo by si dovolil přepadnout Turpalisovy muže a ke všemu ještě posly, kteří jsou chráněni posvátným právem?

Všechny tři návštěvnice najednou vyšly z chaty do denního světla. Kalanis zůstal sám s vědmou, která se těžce sklonila a zpod lavice vytáhla nějaké třísky a polínko, čímž přikrmila ohýnek, jehož si Kalanis stačil všimnout teprve teď. Třísky se rozhořely bez otálení a podstatně přibýlo světla uvnitř chaty. Vědma sedla na lavici a řekla: "Kalanisi, dnes večer bude lepší, když nikam nepůjdeš. Všude kolem se toulají všelijací lidé."

13.

Vědma se nijak netajila tím, že přišel nevhod, ačkoliv byl přesvědčený, že otec ho sem neposlal jenom tak pro nic za nic. Určitě mu to poradili dědové, když za nimi podnikl svoji odvážnou výpravu. Když něco takového vzejde od mrtvých předků, pak je nanejvýš podivné, že sevla Knyraška, která by v první řadě měla o těchto věcech něco vědět, se vůči němu chová, jako by jí byl na obtíž. Bylo znát, že nejraději ze všeho by ho poslala zpátky do Gorinu. Zároveň se však o něho bojí, neboť místa, kterými by musel projít, zrovna teď nejsou bezpečná.

A už vůbec nebyla ráda, že se jí Kalanis vyptával na ozbrojené ženy, které někam narychlo odešly

společně se Stinkou, a že se jí ptá na to, co má Stinka společného s oběma bojovnicemi. Nejméně příjemné bylo vědmě vyptávání na ty dvě pro něho neznámé ženy, na obryni, ale především na ženu se zlatým diadémem.

Protože sevla Knyraška byla Kalanisovi něčím jako jeho druhou matkou, odvážil se na ni stále dotírat, aby mu řekla alespoň něco z toho, nač se jí ptal. Nikdo jiný by se toho neodvážil, neboť vědma je osobou svatou a vlastně i samotnou bohyní. Tak se mu přece jenom podařilo z ní vymámit alespoň jména obou neznámých žen. A když obě jména zaslechl, hlavně pak té ženy s diadémem, bylo mu, jako by dostal přes hlavu těžkou palicí.

Ta obří žena se totiž jmenovala Balda a ta žena s diadémem, to byla dokonce - Kancíza!

Nikdy by se nanadál, že on sám někdy potká Kancízu, ženu strašlivého karhise Karkanise, před kterým se všichni ze západních osad třesou hrůzou. Tolik obávaný Karkanis je karasem jenom díky tomu, že je mužem Kancízy, jak je od pradávna zvykem. Karhisem Karkanisem totiž bývá jenom ten, koho si Kancíza vezme za muže. Pokaždé, když Kancíza zemře, novou Kancízou se stává její dcera a ta si pokaždé vybere muže, který předchozího karhise Karkanise zabije, pokud už předtím nezemřel jinak. Kancíza tedy může mít za muže postupně několik Karkanisů, avšak Karkanis může mít za manželku jenom jednu Kancízu. Tento zvyk nesmí být nikdy porušen, neboť tak to bylo ustanoveno kdysi dávno a mohlo by se to projevit hroznými následky. Kalanis dobře zná legendu o tom, jak kdysi jeden z Karkanisů po smrti své ženy Kancízy porušil dávný zvyk a prohlásil za Kancízu úplně jinou ženu. Svoji dceru přitom zavřel v jeskyni a tam ji dal hlídat. Když odmítala přinášenou potravu, byl rád, že zemře hladem a že tedy nedojde ke krveprolití. Tehdy se na zemi začaly dít hrozné věci, které ukazovaly na to, že se bohové hněvají, nejvíc pak bohyně Vluda. V Gorinu se tehdy narodilo třínohé tele, ve východních kopcích naráz zmizela voda z několika jezer, obilná pole byla pobita kroupami a lodičky a pltě, pouštěné Potokem mrtvých pokaždé, když někdo zemřel, se vždy zaklesly do břehů a ani za nic nehodlaly plout dál. Tehdy zasáhly bojovné ženy, družky bývalé Kancízy, mezi něž její dcera patřila. Vrhly se na Karkanise, který se zprotivil starému řádu, a zabily ho. Stejně tak učinily s jeho milenkou. Vysvobodily skutečnou Kancízu a obnovily tak dávný zvyk. Od té doby se prý žádný Karkanis neodvážil porušit pradávny obyčej.

Tahle Kancíza, uvažoval Kalanis, je jistě velice neobyčejná žena. V něčem mu sice připomíná jeho matku, ale ta nechodí ve zbroji a jistě by ani nedokázala použít meč.

Chtěl se na Kancízu vyptávat vědmy, ta však mu už nehodlala nic víc prozradit. Jenom mu stále připomínala, že o ničem z toho, co tu viděl, nesmí mluvit ani před otcem, ani před rodovou radou, kdyby ho náhodou hodlali vyslýchat a dovolávali se jeho přináležitosti k rodu.

"Musíš mlčet, Kalanisi, jako tento kámen!" ukázala na balvan, napůl zarytý v lesní prsti. "Jinak skončíš jako on, nehybný a mrtvý, to ti povídám!"

Cestou od západu přicházeli nějací lidé. Protože vědma nechtěla, aby je Kalanis viděl a aby slyšel, co není určeno pro jeho uši, vběhla do chaty a přinesla mu docela slušnou hromádku talismanů, amuletů i dalších přívěsků ve tvaru koleček, hvězdiček, dubových lístků a trojitých křížků na nitích. Poslala ho, aby tyto dárky prosících i děkujících rozvěsil po větvích svatého dubu.

Kdyby to bylo v jiné souvislosti, mohl to chápat jako určitou poctu, avšak ona mu to podala, jako když se dítěti pohodí hračka, aby nezlobilo.

Trochu se proto hněval, protože byl zvědavý, kdo to přišel a co chce. Zůstal proto chvíli za chatou a sem tam se podíval, zdali náhodou ty příchozí nezná. Poznal je. Přišli tři. Bucka, její otec a matka.

Všiml si, že vědma se ohlíží, jestli Kalanis náhodou neposlouchá. Proto se rozběhl, aby vzbudil dojem, že je co nejdále od chaty a že poslušně plní, co mu nařídila. Sotva však vědma s hosty vešla dovnitř, položil na zem dárečky určené svatému dubu a tiše přiběhl k chatě, aby vyslechl, co se dá.

Neslyšel moc dobře, avšak poznal, že se uvnitř mluví o Pakpacolisovi. Bucčini rodiče mu přáli, aby za svoji podlost a neposlušnost vytrpěl, co zasluhuje. Občas se rozlehl Bucčín pláč, chvílemi silně pořerývaný a hněvivý. Do toho se mísily nadávky jejího otce i matky, takže vědmينو stařecké skřehotání v tom rámusu docela zanikalo.

Chtějí se Pakpacolisovi pomstít! Kalanisovo zlé tušení se tedy vyplnilo. A ke všemu, jak slyšel, mu chtějí působit potíže i tehdy, jestli ho cizinci zabili. Skutečná nenávist, sahající až za hrob!

Kalanis se hbitě odplížil k hromádce přívěsků. Sebral je ze země a šel splnit, co mu vědma uložila v obavách, aby náhodou neviděl a neslyšel, co by neměl.

14.

Ani večer na něho stará vědma neměla čas, neboť v kotlíku nad ohništěm stále něco míchala, drmolila k tomu všelijaké průpovědky, žehnání a modlitby a rozhodně nedopustila, aby ji v něčem rušil. Kalanis ležel na lavici, kterou využíval ke spánku už tehdy, když byl ještě docela maličkým chlapcem, a sledoval její počínání, které ho velice zajímalo. Dobře věděl, že ho v budoucnu čeká totéž, co otce, tedy místo prvního v rodě, kanise osady Gorin, a to v sobě kromě kultických povinností spojuje nezřídka také i leccos z čarování. Je sice pravda, že kanis rodu se nemůže, ba nesmí oddávat čarování, jež se příliš nelíbí ani bohu Tjusisovi, ani Avlunisovi. Ti jsou ochotni je strpět nanejvýš tak u vědmy Knyrašky, avšak nikoliv u kanise. Také je však pravda, že sám kanis Labkanis už mnohokrát čaroval a Gorinští to dobře věděli. Vždycky to však dělával ve prospěch rodu, o čemž nikdo nepochyboval. Pokud Kalanis může vědmu srovnávat s otcem, pak je jisté, že sevla Knyraška se většinou obrací k bohyni Matce Vlundě a nezdráhá se oslovit kteréhokoliv ducha či démona, aby dosáhla dobrého či zlého. Kromě toho je také jednou z osob, které jsou - stejně jako kanisové či karhisové - oprávněny žehnat slunci ráno i večer. Otec kanis Labkanis postupuje mnohem vážněji. Oslovuje totiž hlavně nebeského Tjusise i slunečního Avlunise a s nižšími duchy vyjednává, jenom když to je nezbytné.

Sledování vědmy ho brzy omrzelo, neboť se stále opakovalo totéž drmolení, sypání do kotlíku ze všelijakých plátěných pytlíků, dřevěných dóz či keramických misek a džbánek. Pokud si stačil všimnout, také tam sypala jakési seschlé brouky, račí klepeta a zmijí hlavy. Jinak se nedělo vůbec nic zajímavého kromě toho, že vířící tekutinu ani neochutnala - jako kdyby se bála, že se otráví, anebo že jí z toho bude zle. Ostatně on by tomu asi také nemohl přijít na chuť, kdyby to měl pít. Jeho však vědma určitě nebude nutit, aby ochutnával. Ten lektvar má jistě pro někoho, kdo potřebuje vyléčit z nějaké nemoci, anebo pro toho, kdo chce očarovat svého nepřítele. Co když to má posloužit k pomstě na Pakpacolisovi? Ten však už zřejmě za svého života tuto pomstu neokusí. Jak by mohl, když se vydal proti takové hrozné přesile...

Z ničeho nic usnul, a když se ráno probudil, vědma už dávno nespala. Měla za sebou nejenom žehnání slunci, ale stačila také uvařit polévku, ječnou s uzeným masem, která mu ohromně chutnala. Sem tam ho však napadlo, jestli v polévce náhodou není něco z toho večerního vaření. Obavy to však byly naprosto plané, neboť ječnou polévku s uzeným masem pozná spolehlivě, třeba i se zavázanýma očima.

Po snídani mu vědma Knyraška nařídila, aby se vrátil do Gorinu a vyřídil tam kanisovi Labkanisovi, že čas ještě nenadešel. Vůbec nechápal, co to má znamenat, avšak stará vědma začala být zlá a k jeho velkému překvapení se na něho urvala zlostně jako ještě dosud nikdy předtím:

"Cožpak nerozumíš? Čas nenadešel! Dobře, rozumět nemusíš, stačí, když to řekneš otcí. A už syp! Tak mazej už... No tak!"

Nějak se v tom nemohl vyznat, takže cestou zpět do osady Gorin měl o čem přemýšlet.

15.

V osadě byl mimořádný shon a přibýlo tu lidí z okolních osad, což Kalanis pochopitelně přičítal nadcházející tryzně za oba stařečky Drudise a Škaru, kteří zemřeli při požáru. Nebyla to však jediná příčina, o čemž se přesvědčil až teprve, když přišel na náves před radní dům. Neležela tam pouze dvě těla mrtvých starců, nýbrž k nim přibyla ještě dvě další - bez hlav a zkrvavělá, zejména na hrudi i v rozkroku. Sotva se Kalanis protlačil davem k zohaveným trupům, hned pochopil, že k tomuto masakru dal podnět on sám, a to včera, když se třem bojovným ženám zmínil o jezdcích. Jedno ze dvou zohavených těl nepochybně patřilo Turpalisovu oblíbenci Dardisovi a druhé pak ozbrojenci, který ho doprovázel. A to zohavení? Kdo jiný mohl těmto dvěma mužům odříznout pohlaví než bojovné ženy, které si na jezdce počkaly v záloze. Zdá se, že Kalanis je tu jediný, kdo zná skutečné vrahy, nesmí však nic prozradit.

Lidé si ho začali všimnout, ukazovali si na něho a o něčem mezi sebou tiše rozmlouvali. Vůbec se mu tohle tajnůstkářství nelíbilo, ba dokonce na něj padla jakási zvláštní tíseň.

Všiml si ho i otec a hrozně škaredě se zamračil, přičemž se k němu v té tlačenici hned prodral a prudce se na něho osopil:

"Kde máš být! Co jsem ti říkal?"

Kalanis se hodlal vymluvit na vědmu, otec však nechtěl slyšet žádné výmluvy. Uchopil ho za ruku a vlekl ho za sebou davem sousedů z Gorinu, Dysenu i dalších osad. Kalanis cítil, jak do něho sem tam

někdo strčil, vryl mu loket do břicha, aby to jaksepatří pocítil. Dokonce mu jeden z Dysenských podložil nohu, takže spadl a otec ho chvíli smýkal za jízlivých posměšků lidí, od kterých by něco takového vůbec nečekal.

Bohové! Co se to vlastně děje? uvažoval, když ho otec dotáhl na vyvýšenou verandu radního domu a smýkl jím k zemi, aby si sedl ke stěně a zabíral tak co nejmenší prostor. Tolik nenávisti! A dokonce od lidí z Gorinu... Proč se po něm všichni tak sáпали? Proč se k němu chovají, jako by byl příčinou všeho zla? On jim přece nic špatného neudělal. Alespoň si ničeho není vědom. Je jako každý druhý z Gorinu, takže proč...

"Sousedé, bratři a sestry!" zvolal kanis Labkanis a zamával pažemi nad hlavou, aby se dav ztišil.

"Nemusím vysvětlovat, že situace je hodně vážná!"

"To tedy je!" křiknul kdosi.

"Turpalis bude chtít krev za krev!" přidal se jiný křikloun.

"To se ví! On si to nenechá! Však uvidíte!" překřikoval jeden druhého.

Jde z toho hrůza a děs! pomyslel si Kalanis a přikrčil se ještě více, jako by chtěl úplně zmizet.

Kanis Labkanis opět zamával pažemi nad hlavou, přičemž se dav opět uklidnil.

"Navrhuji nejednat teď o tryzně Drudise a Škary, protože je třeba někoho poslat za karhisem Turpalisem s těly jeho mrtvých lidí!"

Na vyvýšené místo verandy se naráz křepce vyhoupl starý Drhdoudis a strhl tím na sebe pozornost všech přítomných:

"Ať jde kanis Labkanis! A s ním on!" ukázal na krčícího se Kalanise, což vyvolalo bouřlivý souhlas a nadšený lomoz.

Proč zrovna já? zalekl se Kalanis. Proč já? Jeho obavy však nikoho nezajímaly, neboť Gorinským, Dysenským, Tevlinským i dalším se Drhdoudisův návrh hrozně líbil. Dávali to najevo svým nadšeným řevem, ječením a třískáním do všeho možného. Zato otec, ten se po Kalanisovi nešťastně ohlédl a v jeho očích se zračila zoufalá výčitka, která promlouvala sama za sebe: proč ses jenom vracel, ty hlupáku...

16.

Byl to hrozně tesklivý průvod. V čele otec na svém hnědákoví, za ním dysenský soused Klondes s mečem na zádech poháněl zašpičatělým prutem dvojici volů, zapřažených do káry, na níž se s drkotáním vezla dvě bezhlavá a zohavená těla, přikrytá zakrvaveným hadrem. Za vozem pak kráčel Kalanis s rukama spoutanýma nazad, aby ho nenapadlo utíkat, a za ním s oštěpem v ruce a mečem na zádech pak další dysenský soused Čabelis, dávající na něho pozor.

Kalanis vůbec nechápal, o co tu jde, nicméně nemohl se nijak bránit ani v osadě, ani tady, na cestě k avaranskému hradišti. Prostě se ho z ničeho nic chopili a spoutali mu ruce nazad jako nějakému sprostému zločinci. On však nic neprovedl a všichni to přece museli vědět, takže jejich nenávist je nesmyslná.

Chtěl být u tryzny mrtvých stařečků Drudise a Škary, a teď to vypadá, jako by šel na svoji vlastní tryznu.

Sleduje otce, který se po něm občas ohlédne, zhluboka si povzdechne a nešťastně zakroučí hlavou s němou výčitkou: Hlupáku! Přece jsem ti nařídil, abys zůstal u vědmy.

Je toho příliš hodně, čemu nerozumí...

Už dorazili k rozcestí s kamenem přísahy, kde předešlého dne pozoroval jezdce.

Průvod zamířil na východ cestou k avaranskému hradišti. Po chvílce však zastavil, neboť tady končilo území gorinského rodu a kanis Labkanis musel vykonat patřičné úkony podle starých mravů. Obřad netrval dlouho a průvod se znovu pohnul.

Za potokem, který vtékal hluboko do území karhise Turpalise, se na lesní cestě zjevila skupina jezdců, jež tu zřejmě byla něčím jako hraniční hlídkou. Sotva přijeli blíže, dala se rozeznat jejich zbroj. Kromě kulatých přileb s kůže, tvrzené nad ohněm, měli oštěpy, luky a nad pravým ramenem jim trčely jílce bronzových mečů.

Kanis Labkanis přikázal, aby se průvod zastavil. Jezdci se opatrným klusem přiblížili, a když viděli, že muži v průvodu nechávají své zbraně odpočívat, odpoutal se ze svého hloučku jeden z jezdců, objel průvod kolem dokola a přijel těsně k vozu. Naklonil se nad jeho okrajem a špicí oštěpu odchlípl část krvavého hadru z jednoho zohaveného trupu. Bulvy mu málem vypadly z očních důlků.

"Vanromisi!" zaječel jméno býčího boha tak pronikavě, až se jeho malý koník s dlouhou hřívou a hustým ocasem vzepjal úlekem. "To je přece..."

Přiklusali další dva jezdci, oštěpy napřažené k útoku.

Kanis Labkanis pozvedl paže, aby ukázal, že nedrží žádnou zbraň, a chvatně pronesl:

"Jsem kanis Labkanis z Gorinu a vezeme karhisovi Turpalisovi ukázat těla jeho mrtvých lidí, která jsme našli na cestě mezi Gorinem a Avaranami."

"Kdo to udělal!" zařval jeden z ozbrojenců.

"Karkanisovi lidé!" pospíšil si kanis Labkanis s odpovědí.

"A kdo je tento?" ukázal jeden z jezdců na spoutaného Kalanise. "Snad ne ten, co je zavraždil?"

"Ano!" houknul jeden z dysenských sousedů.

"Ne!" okřiknul jej kanis Labkanis. "Tenhle nikoho nezabil!"

"A proč je spoutaný?" prohodil jeden z jezdců.

"Protože nechtěl jít do Avaran," řekl kanis Labkanis a před zraky jezdců pohrozil Kalanisovi jako neposlušnému dítěti, takže se jezdci téměř rozchechtali.

Jízdni hlídka uvolnila cestu a průvod se vydal k hradišti.

Když hustý les najednou skončil, objevily se dvě osady, mezi nimiž vedla cesta dále na avaranské hradiště. Názvy oněch osad Kalanis dobře znal, ačkoliv tudy ještě nikdy nešel. Napravo Jehnice, nalevo Ořešín. Žádná z nich nebyla ohrazena ani plotem, natož pak nějakou palisádou. Bylo to dosti neobvyklé, protože hlavně v noci, kdy bdí jen nepočetné hlídky, může hrozit všelijaké nebezpečí. Kalanis si však brzy uvědomil, co kdysi dávno slyšel u svátečního ohně. Karhis Turpalis totiž nestrpí, aby jeho osady měly svoji ochrannou ohradu. Takže kdyby Gorinští nebo Dysenští a další odvrhli Karkanise a přijali Turpalise, zřejmě by museli své palisádové ohrady strhnout. Jediné hradby, které Turpalis trpí, jsou prý jenom na jeho dvou hradištích. Avaranské hradby jsou mimořádně odolné, zatímco hradby druhého hradiště už dlouhé věky žádný z Turpalisů neudržel. Ale jinak, jak si Kalanis stačil všimnout, se obydlí Turpalisových osad od Gorinu moc neliší. Stejně chaty, stejné střechy, stěny i čmoud, prostupující děrami a škvírami ve střeších. Úplně stejní lidé, stejný oděv, stejné obutí, pokrývky hlav žen i mužů, stejně nekryté dlouhé vlasy holek. Vždyť je to nedaleko. Je to stále táž země, všichni jsou dětmi stejných bohů, snad kromě Vanromise, boha, kterého uctívají v Avaranech v podobě býka a jehož v Gorinu ani pořádně neznají.

Cesta se rozšiřovala, už to nebyla jenom vyšlapaná a vyježděná lesní pěšina, nýbrž docela široká cesta se zašlapaným kamením a latěmi. Její povrch byl docela rovný, takže chvílemi vůz ani příliš nedrhtal.

Sotva se před jejich zraky ukázal avaranský vrch s mohutným Turpalisovým hradištěm, kanis Labkanis dal zastavit, seskočil s koně a svým zahnutým bronzovým nožem rozřízl Kalanisovi pouta na ruku, což oba dysenské sousedy popudilo. Určitě by se začali hádat, kdyby je neokřikl s veškerým svým kanisovským důrazem.

"Povídám vám, že neuteče!" zastrčil nůž zpět do dřevěné vyřezávané pochvy za široký opasek.

"Mám pravdu, Kalanisi?"

"Ano otče!" řekl hoch, což vyvolalo úsměšky obou Dysenských.

Kolem nich zrovna procházeli nějakí lidé, nesoucí plné koše zakryté hrubým plátnem. Výjev je zaujal, a proto se kanis Labkanis na oba Dysenské obořil, aby nedělali zbytečné výtržnosti. Čabelis s Klondesem bručeli, že přece bylo rozhodnuto, aby "toho parchanta" přivedli Turpalisovi spoutaného.

"Nesmysl!" okřikl je kanis Labkanis. "Kalanis bude přiveden Turpalisovi, ale ne v poutech!"

Oba Dysenští zklamaně brblali, avšak kanis už o této věci nehodlal dále mluvit. Vyšvihl se opět na svého hnědáka a průvod se pohnul.

Kalanis teď už ale vůbec ničemu nerozuměl. Ještě před chvílí to vypadalo, že ho vedou jako náhradu za oba zabitě. Avšak to, že mu otec rozřízl pouta, když mu je předtím sám uvázal, bylo ještě méně pochopitelné. Takže všechno je tu jinak, řekl si. Ale jak?

Hradiště se vypínalo na vysoké hoře. Kalanis musel obdivem až hvízdnout. Taková výška! Není na světě síla, která by dokázala tohle hradiště dobýt! Chudák Pakpacolis, který sem přišel s nepřátelskými úmysly, tu jistě pochodil hodně špatně...

Vydali se cestou, která se začala zvedat, ne však natolik prudce, aby volům jejich břímě příliš ztěžklo.

Asi v půli svahu jim přijeli vstříc dva ozbrojení jezdci, z nichž ten rychlejší před nimi zastavil a otázel se kanise Labkanise:

"Vy jste kupci?"

Kanis zastavil svého hnědáka a ukázal na sebe a na svůj průvod: "Jsem kanis Labkanis z Gorinu a vezeme velkému karhisovi Turpalisovi jeho mrtvé muže, které kdosi zákeřně zabil na cestě mezi Avaranami a Gorinem."

Jezdec vyřeštil oči na mrtvé trupy, přikryté zakrvavělými hadry, pak obrátil svého koně a hnal ho cestou do vrchu. Druhý jezdec se obrátil a jel před kanisem, aby vedl průvod.

Brána byla dokořán. Na zemi i nahoře na palisádové hradbě zevlovalo několik ozbrojených mužů, kteří si okamžitě povšimli průvodu. Nikdo však nezasahoval, ani se na nic neptal, neboť kanisův průvod následoval jejich člověka.

Projeli bránou a před Kalanisem se otevřelo prostranství s tržištěm plným lidí a všelijakých věcí. Vládl tu dost velký rámus, neboť se tu někteří i dohadovali a hašteřili.

Těch věcí! žasl Kalanis. Co tu toho mají! Tady je hromada krásných proutěných košů, tady zase řady nádob všelijakých tvarů i barev! Tam zase na prostřené kůži tolik mečů a nožů! Sekerky všelijak zastrčené a navázané. Tamten chlap v kožešinové haleně má dřevěnou mísu plnou bronzových šipek. Žena v sytě červené sukni zase stojí před stojanem se všelijakými přívěsky, amulety, talismany, ale má tam i něco pro holky parádnice – hlavně ty pěkné rýhované náramky, prstýnky ze stočeného bronzového drátku, čelenky i záušnice. To by bylo parády, kdyby to všechno měli v Gorinu... Těsně před další bránou tu pár chlapů rozkládá svoje truhly sbité z hladkých prken, ale i těžké kadluby s víky. Mezi tím pak bíle prosvítají hromady dalších výrobků, všelijaké vidle, opálky, vějačky, výtřasky, znamenáky, a dokonce i palice na hroudy. Kalanise by nikdy ani nenapadlo, že by se všechno tohle zemědělské náčiní muselo získávat na tržištích, když se to dá normálně vyřezat, vystrouhat a vydlabat ze dřeva.

Prošli další bránou a ocitli se na ohromném prostranství s řadami polozemnicových chat i větších sroubených obydlí.

Tak teď jsme uvnitř hradiště! poznal Kalanis. Tady ale bydlí lidé! Těch tu ale je... A jak hledí!

Skutečně, průvod z Gorinu opravdu vzbudil zvědavost mnoha lidí, jako by se už vědělo o dvou zohavených tělech.

Jezdec vedl průvod širokou ulicí na prostranství před velký dům, sroubený z mohutných klád. Jeho terasa byla opatřena křeslem, nad nímž zářil měděný kotouč. Kolem něho se třepotaly jakési zástavy, záplatované barevnými látkami do podob štíhlé lodice a býčích rohů.

Průvodce je navedl tak, aby stáli naproti terase dlouhého domu, a to přímo proti křeslu, které - jak Kalanis hned uhádl - mohlo patřit jedině karhisovi Turpalisovi, tedy muži, jehož se bojí lidé nejen v hradišti, ale i daleko mimo ně.

Začalo přibývat lidí, davy houstly. I na terase dlouhého domu se to začalo hýbat, avšak na křeslo si zatím nikdo nesedal.

Před terasu se postavilo několik ozbrojených mužů v kožených halenách s našitými plíšky, s přilbami z bronzového plechu, s meči na zádech a kulatými štíty a krátkými oštěpy v rukou.

Teprve teď se ukázal muž, kterého Kalanis vyhlížel tak nedočkavě a s obavami zároveň.

Karhis Turpalis!

Poznal ho hned, ačkoliv dosud neměl vůbec žádnou představu, jak vypadá. Tolik se lišil od ostatních lidí!

Byl to už dost starý muž. Jeho krok už dávno nebyl pružný, trochu napadal na levou nohu. Oděv byl celý z látky červené jako krev a protkané zlatými nitěmi, což prý bývá u některých hodně vzácných látek získávaných od kupců z dalekého poledne. Na hlavě měl jakousi přilbu, na níž tkvěly ohromné býčí rohy z pozlaceného plechu, jistě hodně tenkého, aby to ten starý muž vůbec mohl na své hlavě unést bez zbytečné námahy. Také obuv nebyla jenom tak ledajaká, neboť jeho holínky byly opatřeny lesklými plíšky, zřejmě zlatými. Nejpozoruhodnější součástí jeho výstroje však byla bezpochyby berla, nesoucí na rovné tyči vyblýskanou bronzovou násadu s tvary značícími sluneční kruhy.

Velmož přistoupil ke křeslu a zasedl do něj, přičemž zjevně čekal na pozdravy shromážděných davů, které začaly lomozit vším, co měly po ruce, a zároveň se ozývalo uznalé zamručení.

Sedící muž měl zatím tvář skloněnou, a proto mu do ní nebylo příliš vidět. Zato si Kalanis všiml, že má bohatý zlatý nákrčník, masivní náramky a prsteny nikoliv jenom ze svinutých drátků, s jakými se pyšní někteří sousedé v Gorinu a dalších příbuzných osadách, nýbrž z pořádných kusů vzácného kovu.

Ke křeslu přiběhl pes veliký skoro jako tele a uvelebil se karhisovi k nohám. Ten se sklonil a podrbal to strašně zvíře na lesklém kožichu s krátkým chlupem. Pak žertovně strčil dlaň do psí mordy s

ohromnými bílými tesáky, čímž si vysloužil pochvalné vzdechy shromážděných lidí.

Velmož konečně zvedl tvář a Kalanis hleděl do jeho očí, zasazených do změti hlubokých vrásek. Pohled karhise Turpalise, strašného karhise Býčihlava, jak se mu také někdy říká, nepůsobil nijak příjemně. To ostatně Kalanis ani nečekal, protože toho už hodně slyšel o Turpalisově kruté a podlé povaze. Byl to pohled, jako by do člověka zatínal dva nože.

Ke karhisovi přistoupil ozbrojenec, který přivedl průvod kanise Labkanise, a se šeptem se sklonil k velmožově uchu. Ten se pak zkoumavě zahleděl na vůz se dvěma zohavenými trupy.

Velmožova ruka s berlou se pohnula a špice berly ukázala směrem k vozu. Ozbrojenec po jeho boku seběhl z terasy k vozu a serval zakrvavělé hadry z obou zohavených trupů.

Ozvaly se povzdechy a výkřiky rozhořčení, neboť na zakrvácených trupech byly znát kožené haleny avaranských bojovníků, jaké po celé zemi nikdo jiný nenosí.

Karhis Turpalis se ze svého křesla nahnul dopředu a zíral na zohavené mrtvoly. Zjevně jím projel vztek a také jeho pes se zvedl a hrozivě zavrčel směrem ke kanisovi Labkanisovi a jeho lidem.

"Kdo to udělal!" zazněl karhisův rázný hlas, přičemž se zraky všech upřely na kanise Labkanise.

"Byli přepadeni na cestě z Gorinu do Avaran!" pronesl kanis mocně a bez známek bojácnosti. "Jejich vrahy neznáme!"

Karhis Turpalis se vztekle zatetelil v křesle a ukázal žezlem na kanise: "A čím to bylo území, kde se stal ten zločin?"

Kanis chvíli váhal, než odpověděl: "Naše...gorinské."

Z davů se vznesly výkřiky: "Krev za krev! Smrt za smrt! Na kůl s nimi!"

Vyhlíželo to hodně hrozivě. Kalanis si uvědomil, že sem byl poslán proto, aby ho otec spolu s dysenskými sousedy dali jako oběť výměnou za zavražděné, když to bude zapotřebí. Až mu projel mráz po zádech a tuhl hrůzou.

Karhis Turpalis zvedl berlu, výkřiky najednou ustaly.

"Kanis Labkanisi!" zvolal mocně. "Ty přece znáš prastaré obyčeje?"

"Znám!" přikývnul oslovený.

"A také víš, že karhis Turpalis nemůže nechat bez trestu vraždu svých lidí!"

Kanis zkroušeně přikývl: "Vím."

Davy se opět rozhlučely, zjevně toužily po krvavé odvetě.

Kalanis se po nich ohlédl, najednou se jeho pohled zastavil na známé tváři. Bohové! téměř křiknul. Stinka! Je to ona? Je!

Děvče si všimlo Kalanisova pohledu a naráz zmizelo. O kus dále... Bohové! To je přece ta obryně Balda... To jsou ty pravé vražedkyně! Také Balda se mu najednou ztratila z dohledu.

Vřelo to v něm, avšak neřekl nic. Neprozradil ani Stinku, ani obryni Baldu, ačkoliv byl přesvědčený, že tyhle dvě společně se svojí velitelkou Kancírou ten hrozný zločin provedly. Také měl na paměti, co mu připomínala vědma Knyraška, že za nic na světě nesmí prozradit nic z toho, co u ní viděl a o čem se tam mluvilo.

"Kde máš viníky, kanisi Labkanisi!" zvolal karhis Turpalis, když se davy poněkud utišily.

"Nikoho jsme při zločinu nezastihli!" omluvně rozhodil Labkanis pažemi. "Vrahové měli čas uniknout, neboť mrtvá těla byla nalezena ráno, zatímco zločin se stal večer, když tvůj Dardis se svým průvodcem vyjeli z osady s naším poselstvím pro tebe."

Karhis mávl rukou, jako by odháněl mouchy: "O tvém poselství si promluvíme později! Teď chci slyšet, co uděláme, aby došlo k nápravě! Víš přece, že Dardis byl mým nejménějším, nebo snad ne?"

"To samozřejmě každý ví," přitakal horlivě kanis Labkanis, "kdo by si nevážil tvého věrného!"

Karhis pochybovačně zamával volnou rukou: "Jenom aby to byla čistá pravda, kanisi Labkanisi!"

Kalanis viděl, jak se otec potí, což se mu při jeho promluvách nikdy nestávalo.

"Může snad někdo pochybovat o tom, že si my z Gorinu nevážíme tebe, karhisi Turpalisi, a tvých věrných?" provolal kanis a zvedl vzhůru své otevřené dlaně na znamení těch nejlepších úmyslů.

Na terase vedle karhisova křesla se objevilo několik mužů, z nichž si nejdříve Kalanis povšiml cizího kanise v černé haleně, prošíváné stříbrnou nití a podivným kovovým věncem na pleci. Hned za ním...

Bohové! Copak ho, Kalanise, mámí zrak?

Vždyť je to přece...

Pakpacolis!

Příchozí se postavili vedle karhisova křesla. Kalanis s údivem zírá na to, že Pakpacolis stál bez pout,

klidný, dokonce v kožené haleně jako Turpalisovi ozbrojenci.

Takže Pakpacolis to přežil! Chvála všem bohům, co jsou na nebi i na zemi! Ale co tam dělá? Dokonce vedle toho kanise cizinců a po boku karhise Turpalise... Také kanis Labkanis zírá na terasu plný rozpaků, zatímco karhis Turpalis se usmívá: "Kanisi Labkanisi, jestli přijmeš můj návrh, pak se určitě dohodneme."

Kalanis vidí, že otec pokrčil rameny jako ten, jemuž nezbyvá příliš mnoho možností.

17.

Karhis Turpalis nežádal krev za krev, jak by se dalo očekávat podle dávných zvyků země, nýbrž spokojil se s jistými podmínkami. Jednou z nich bylo to, že kanis Labkanis se obnažený položil na zem a on se po něm prošel obutýma nohama na znamení, že celé území osady Gorin od nynějška patří jemu.

„A druhá podmínka,“ pronesl Turpalis hned poté, co se stačil vydýchat po proceduře pro něho tak náročné, „ta se týká bojovníka Pakpacolise a mladíka, kterého všichni známe pod jménem Kalanis!“ Mě? podivil se Kalanis a pocítil podivný mráz po celém těle. Proč zrovna mě?

Otec kanis Labkanis po svém zhanobení ani neměl chuť vstát. Seděl na zemi a hleděl dolů. Sotva však zaslechl Kalanisovo jméno, zpozorněl a zděšeně hleděl na terasu, odkud Turpalis promlouval chladným řízným hlasem: „Ti dva si tu přede všemi smísí krev na znak pobratimství!“

Kanis Labkanis byl hned na nohách a zvedl obě paže na protest: „To nemůžeš chtít, karhisi Turpalisi!“

„Proč ne?“ ušklíbl se starý velmož. „Důvod?“

„Jeho krev nesmí být smíšena s krví obyčejného člověka!“

Karhis Turpalis se samolibě usmál a s ním i jeho muži na terase, kromě samotného Pakpacolise.

„Kanisi Labkanisi,“ ukázal Turpalis berlou na Kalanise. „Tento mladík, kterého se zastáváš, až je to podivné, přece vděčí mému bojovníkovi za svůj život. Nebo snad ne?“

„Ale jeho krev...“ opět se pokusil o protest kanis Labkanis, ale po výmluvném pohybu Turpalisovy berly ztichl.

„Jeho krev je teď moje!“ křikl Turpalis. „A můžu si s ní dělat, co chci!“

Kanis Labkanis opět nabíral odvalu k odporu, ale Kalanis k němu přistoupil: „Otče, já rád smísím krev s Pakpacolisem!“

„Mlč!“ zasyčel po něm Labkanis. „Nevíš, co říkáš!“

Kalanisovi sice bylo moc divné, proč Turpalis žádá obřad pobratimství zrovna mezi Kalanisé a Pakpacolisem, když oba patří ke stejnému rodu, a tudíž mají krev už beztak společnou po předcích. Avšak pokud to má být, pak se přece nic špatného nestane. Když to má sblížit Avarany s Gorinem, tak proč ne? Ostatně Kalanis přece není bůh, aby se musel obávat, že smísením krve s obyčejným člověkem ztratí svoji moc.

„Rád smísím krev s bratrem Pakpacolisem!“ předstoupil Kalanis těsně před terasu pod Turpalisovým křeslem.

Když míjel kanise Labkanise, slyšel jeho šepot: „Já to nechtěl! Já to nechtěl! Já ne...!“

Obřad se odbyl velmi rychle a za stálého smíchu karhise Turpalise.

Oba dysenští sousedé museli obnažit záda a pokleknout k sobě tak, aby případné skápnutí kapky krve nedopadlo na zem, nýbrž na jejich těla. To Kalanise opět udivilo, neboť si nemyslel, že by zrovna jeho a Pakpacolisova krev byla až natolik vzácná. Stalo se. Oba pobratimové si nařízli žíly pod zápěstím, přitiskli své rány k sobě a stékající krev pak kanis Labkanis chytal do misky s vodou, kterou oba nakonec vypili.

Kalanis se proceduře podrobil docela rád, neboť vítal, že je pobratimstvím spojený právě s Pakpacolisem. Na Pakpacolisovi také nebylo znát žádnou nevoli. Právě naopak! Silák Pakpacolis, jehož si najednou tak hleděl samotný karhis Turpalis, jenom zářil radostí. V osadě Gorin patřil k nejposlednějším, tady v Avaranech je středem pozornosti a davy tu s obdivem hledí na jeho tělo. Karhis Turpalis nařídil obětovat kanisova hnědáka, přičemž jeho krev nechal z naříznuté krční tepny stříkat vysoko do vzduchu, aby tak bylo celé prostranství očištěno od zla. A aby bylo dost pečínky pro všechny lidi, kteří přihlíželi celému jednání, nechal porazit a upéct oba gorinské voly, kteří do Avaran přitáhli káru s mrtvými těly karhisových lidí. Na prostranství před karhisovým dlouhým domem zaplálo devět ohňů, na nichž se otáčely kusy koňského a volského masa. Karhis Turpalis nechal přinést také pět hliněných zásobnic s pěnivým pivem, což bylo přivítáno obzvlášť radostným jáсотem, hlučením a lomozem.

Hostinu uvedl karhis Turpalis proslovem, který byl rovněž provázen pochvalnými výkřiky avaranských obyvatel. Řeč byla hlavně o něm samém – chválil svoji proslulost a vyzvedával, jak se stará o svůj vlastní rod, který se při svém blahobytu nesmírně rozrostl. V závěru proslovu ukázal na kanise Labkanise a pronesl: „Lidé z Gorinu nejsou vrahy mých lidí, jsou pracovití a budou ode dneška stát na naší straně! Vrahem je Karkanis a nikdo jiný!“

Kanis Labkanis nejevil žádné nadšení. Nejráději by se někam schoval a lehl si, neboť měl co dělat, aby dokázal stát nebo sedět. Kromě toho na něm Kalanis velmi dobře poznal, že události posledních dnů mu vzaly veškerou radost ze života. Pakpacolis šel Kalanisovi pro kousek pečínky a trochu piva do hliněného rohu. Ten se mezitím rozhlížel, jestli opět neuvidí nějakou známou tvář. Říkal si, že když už těch překvapení bylo tolik, další se snesou snadno. Nespatřil však ani Stinku, ani Baldu, ba ani žádnou jinou další známou tvář.

Pakpacolis přinesl dva kusy kouřící volské pečínky na prutu a dva hliněné rohy s pivem. Kalanis od něho přijal svůj podíl docela vděčně, neboť naposledy jedl ráno u vědmy Knyrašky. Přitom už se začíná smrákat a světla ohňů už vrhají stíny, byť zatím jenom slabě.

„Posadíme se?“ ukázal Pakpacolis na dva špalky, které sem kdosi přinesl, zřejmě aby se sám posadil stranou od ohně a tím i od největšího ruchu.

Posadili se a mlčeli. Oba se horlivě věnovali horké pečínce a nápoji, jako by právě tohle byly ty nejdůležitější záležitosti na světě.

Kalanis pak přece jenom prolomil mlčení: „Hodně jsi mě překvapil, Pakpacolisi.“

Silák pokrčil rameny: „V Gorinu byl ze mne hnojař. Tady jsem bojovník!“

„A co Hasata?“

„Karhis mi ji dá. Moc dobře ví, že jsem přišel jenom kvůli ní!“

Kalanis zamyšleně: „Jsem moc rád, že tě nezabili, když jsi docela sám šel proti takové přesile.“

Pakpacolis se smíchem: „Však mě také chtěli zabít! Šlo jich na mě deset! Tři z nich se ještě léčí, dva si už vyhojili modřiny a boule. Hodili na mě síť a tak mě dostali. Spoutaného mě přivedli ke karhisovi Turpalisovi. Tomu jsem se hned zalíbil a tak jsem tady.“

Pakpacolis vyhlížel šťastně.

Takto srdečně se naposledy usmíval před několika lety, když byl ještě chlapcem.

18.

Z Avaran do Gorinu se vraceli bez koně a bez volů. Oba dysenští sousedé se proto museli zapřáhnout do vozu namísto pobitých volů a Kalanis jim alespoň občas pomáhal tlačit, když cesta vedla do vrchu, přes potok nebo přes hrboly. Po kanisovi Labkanisovi by nikdy nikdo nemohl chtít, aby tahal nebo tlačil vůz, ostatně se cítil tak špatně, že ho chvílemi se dokonce vezli. Kalanis dobře věděl, že otci neublížilo jen to, že se po něm karhis Turpalis prošel obutou nohou. Sužoval ho také strach z toho, co se teprve dá očekávat.

Zanedlouho poté, co projeli lávkou nad Potokem mrtvých, po němž se už od nepaměti pouštějí lodičky a pltě zemřelých, zadržel najednou kanis Labkanis svůj průvod. Vzal Kalanise stranou, aby Dysenští neslyšeli, co mu hodlal povědět.

"Teď už, doufám, je ti jasné, že se do Gorinu nesmíš vrátit!" zašeptal kanis a schválně mávl rukou směrem k východním kopcům. "Běž k sevlé Knyrašce, ať se všechno dozví, aby konečně přiznala, že tvůj čas přichází. Ale udělej to tak, aby tamti dva neviděli, kam máš namířeno."

"Otče," špitl Kalanis, "vůbec nevím, o co tu jde, ale velice dobře chápu, že lidé z Gorinu, a hlavně z Dysenu a dalších našich osad, proti mně něco mají. Nejsem si ničeho špatného vědom, kromě takových věcí, za které se mladí chlapci trestají vyhubováním nebo nějakým tím pohlavkem."

Kanis pokrčil rameny a trpce se usmál: "Všechno se dozvíš a nebude to už moc dlouho trvat. A tohle," ukázal na Kalanisovu obvázanou ruku, která byla předešlého dne pořežána při obřadu pobratimství, "bych nikdy nepřipustil, kdybych v té věci nebyl tak bezmocný!"

"Ale já jsem rád, že jsme se s Pakpacolisem stali pobratimy!" usmál se Kalanis.

Kanis Labkanis však pochmurně zašeptal: "To možná teď, ale už zítra se na to budeš dívat jinak. Ale mně to za vinu nikdo dávat nemůže."

Otec mluvil hodně podivně. Kdo by mu dával vinu zrovna za tohle?

"Takže Kalanisi!" ohlédl se kanis po odpočívajících Dysenských, aby se ubezpečil, že na tu vzdálenost nemohou slyšet zřetelně. "Běž a nevracej se!"

"To mám zůstat u vědmy?" řekl Kalanis a náhle si vzpomněl na Bělku. "A co sestra? Také musí pryč s osady?"

"Bělka se bude vdávat."

Kalanis nechápavě zakroutil hlavou: "Ale to až na příští rok, nebo přespříští!"

"Hned když přijde domů," řekl otec a sklonil hlavu, neboť zřejmě tušil, co se v Kalanisovi právě děje.

Tato zpráva byla pro Kalanise horší než to, že má odejít a už se nevracet. Takže letos! Bělka si vezme syna dysenského kanise, odstěhuje se a bude mít se svým mužem děti. A on, její bratr, ji uvidí jenom při občasných návštěvách... "Běž už, Kalanisi!" řekl otec a ohlédl se po Dysenských, kteří se chystali opět zatáhnout.

To, co se právě dozvěděl o Bělce, se ho velmi dotklo. Že s ní bude někdo jiný dělat to, co muži dělají se ženami...

"Otče, pozdrav ode mne Bělku. I matku."

"Pozdravím!" kývnul kanis. "Ale už plav! Je čas, Kalanisi..."

"Otče," zašeptal Kalanis.

"Loučit se tu před nimi nebudeme," pronesl kanis tiše, "aby nevytušili až tak moc."

Kanis se otočil ke Kalanisovi zády a kráčel k dysenským sousedům, kteří zrovna pohnuli vozem.

Kalanis vykročil směrem k východním kopcům a dobře si všimnul, že jeden z Dysenských se po něm zvědavě ohlédl. Sotva vůz oddrkotal a zmizel z dohledu, Kalanis se znovu ocitl na cestě. Tentokrát z ní sešel a vydal se nahoru do svahu za svým osudem, neboť už přišel jeho čas.

19.

Události, které se daly očekávat zejména poté, co si karhis Turpalis pošlapáním těla kanise Labkanise přivlastnil velký kus území karhise Karkanise nemohly těšit nikoho, kdo zrovna vyloženě netoužil po boji mezi oběma velmoži. Jenomže těchto bojechtivých Kalanis už v poslední době viděl hodně.

Když přišel za vědmou, už ho nikam neposlala. Dobře věděla, co se přihodilo v avaranském hradišti. Kalanis nemusel moc hádat, že se to nedozvěděla od vševědoucích duchů, nýbrž od Stinky, kterou přece on sám v hradišti zahlédl.

"Je to moc špatné, Kalanisi!" vzdychala. "Moc špatné!"

"Sevlo Knyraško, myslíš, že bude válka?"

"Bojím se, že ano..."

"A myslíš si, že Gorin, Dysen a ostatní se postaví proti Karkanisovi?" vyzvídal opatrně.

Chvíli si ho měřila, zjevně váhala, jestli mu má svěřit skutečný názor, avšak přece jenom kývla a řekla: "Gorin, Dysen a ostatní půjdou proti Karkanisovi. Gorin, Dysen a ostatní půjdou proti Turpalisovi."

"Nerozumím!" řekl.

"Zatím, Kalanisi. Zatím..." pronesla smutně, a protože zrovna přicházeli nějakí lidé, hned naznačila Kalanisovi, aby se skryl.

Osady na západ od Karkanisových kopců tu nebyly odjakživa, což Kalanis dobře věděl, neboť se o tom leckdy vypráví u svátečních ohňů. Gorinský rod žil kdysi daleko na západ od půlnoci. Rada kanisů tehdy rozhodla, že rod kanise Labkanise - neboť tehdejší kanis se také jmenoval Labkanis - bude dodávat pro obětní účely: děti sotva narozené i ty odrostlejší, a při jejich nedostatku třeba i dospělé. Pro ostatní rody to mělo své výhody, pro Labkanisův rod to naopak znamenalo očekávaný zánik, zejména proto, že do rodu přestaly přicházet nevěsty a mladé dívky se hleděly co nejdříve provdat a z rodu odejít, aby se nemusely trást před tragickým losem. Nikdo nebyl na pochybách, že rod zanikne, a že to bude jenom otázkou času. Tehdejší kanis Labkanis však rozhodl jinak. Celý rod uprchl uprostřed noci, když vrcholily oslavy jarního probuzení a muži ostatních rodů byli buď opilí, anebo vospávali své posvátné opojení. Kanis Labkanis vedl svůj rod na východ a poledne. V místě gorinské osady putující rod opustil zástitu lesnatých kopců a sestoupil do údolí. K velkému překvapení tu narazil na opuštěnou osadu, značně zchátralou, liduprázdnou, ani toulavý pes tu nepobíhal a v prsti plužin divočelo obilí. Nález všechny potěšil. Vždyť to byli zemědělci a na pouť se vydali jenom proto, aby uchránili svůj rod. Neodolali a nastěhovali se do prázdných obydlí, aniž se přesvědčili, zda v nich stále ještě neleží popel zdejších dědů.

Libovali si, že konečně si odpočinou jako lidé, pod střechou a v zadýmených jizbách. Ještě téže noci však přišla pohroma. Spící osada byla přepadena houfem bojovníků a bojovnic. Skoro všichni muži byli pobiti, někteří v boji, těm dalším vítězové podřízli hrdla, než jim odťali hlavy, jež si odnesli jako vzácné trofeje do východních kopců a hor. Kanis Labkanis, který byl ušetřen, musel složit svatou přísahu, při které se nahý položil na zem a karhis Karkanis chodil po jeho hřbetě a údech jako po vlastním poli. Na hlavu mu pochopitelně nešlapal, neboť ta je přece zasvěcena slunečnímu bohu Avlunisovi. Rod se zabydledl a rozrostl se díky tomu, že karhis Karkanis posílal vybrané muže, aby po celou zimu žili v chatách s ovdovělými ženami. Teď už je osad sedm. Nejstarší je Gorin, potom Dysen, pak vznikl Tevlin, postupně ty mladší. Když Labkanisův rod přišel do Gorinu, oba karhisové, Karkanis a Turpalis, ještě spolu vycházeli velmi dobře. Tehdejší Karkanis a Turpalis měli svá území rozdělena velmi přesně a oba své hranice dodržovali. Rozpory začaly až poté, když jeden z karhisů Turpalisů přestal respektovat prastaré dohody. Prý si začal podmaňovat množství rodů daleko na poledni, které se bály jeho bojovníků, zatímco karhisové Karkanisové se pořád spokojovali jenom se svými kopci a závislými osadami na západ od nich. A dnes? Oba velmožové jsou nepřátelé na život a na smrt. Kdyby jeden druhého dostal do své moci, jistě by s ním naložil co nejukrutněji, o čemž Kalanis nepochybuje. Však už se jednou něco takového stalo. Kalanis o tom slyšel vyprávět u svátečních ohňů. Karkanise tehdy dopadli Turpalisovi lidé. Byl naprosto sám, zatímco nepřítel byl celý houf. Karkanis bojoval udatně, tři muže zabil a deset jich poranil, přičemž dva měli utřáté paže a jeden nohu. Při boji mu vydatně pomáhala jeho božská síla, vždyť on přece není jen tak obyčejným člověkem. Když padl pod množstvím sečných i bodných ranho božská síla unikala zároveň s krví. Třeli a bodali i do těla bez známky života. A když si byli jisti, že tento nejstrašnější nepřítel je konečně po smrti, nechali ho ležet na místě. Zatímco si obvazovali rány a jejich posel uháněl na hradiště s dobrou zprávou pro svého karhise, tělo ubitého Karkanise prý náhle zmizelo, jako by se vypařilo. Když se to dozvěděl Turpalis, hrozně zuřil a dal své muže zmrskat karabáčem na voly, že zapomněli tak nebezpečnému nepříteli utnout hlavu, nebo alespoň vyříznout srdce, játra nebo třeba ledviny. Místo, na kterém se to všechno přihodilo, je dnes celé ohrazené a nazývá se "Hrob". Rostou tam zvláštní květy, které nikdo nesmí trhat, protože by se tak mohl dotknout Karkanisovy božské duše. Nějakou dobu se Turpalis radoval z toho, že jeho největší nepřítel je po smrti. Než se však odvážil vypravit své muže do Karkanisových kopců, aby dokonal své vítězství, dostal od Karkanise zprávu, aby se moc neradoval, že oni dva spolu ještě neskončili. A když se Karkanis ukázal jeho lidem, nebylo pochyb o tom, že je nejenom naživu, nýbrž i při náležitě síle. Karkanis totiž zastihl tři Turpalisovy bojovníky, kteří konali hlídku nedaleko místa zvaného Ptačí svatyně, přičemž dva okamžitě zabil a třetího poslal zpět za Turpalisem bez paže. Uťal mu ji svým dlouhým těžkým mečem a dal si ji upéct k večeři na oslavu vítězství nad Turpalisovými lidmi.

Jak je vidět, spor mezi oběma sousedními karhisy přetrvává už hodně dlouho, přičemž Kalanis ví jen o tom, co zaslechl u svátečních ohňů. Silně ho však překvapuje, že on sám byl do současných událostí vtažený tak podivným způsobem, ačkoliv je synem gorinského kanise. Tomu nerozumí...

20.

Sevla Knyraška byla stále neklidnější. Také měla práce víc než kdy jindy, protože za ní přicházely celé skupiny lidí, a to nejenom z původních Karkanisových osad na půlnoc a západ od jejího posvátného háje, nýbrž i z Turpalisových osad ležících na poledni. Po celou tu dobu se Kalanis musel ukrývat v její chatě, kde se pro jistotu zahrabal do vlněných houní v jedné z truhlic, neboť sevla si hrozně nepřála, aby ho tu někdo spatřil, když ona bude s někým jiným u Vludiny skalky s pramínkem nebo pod Tjusisovým dubem, ověšeným dárky prosebníků i vděčných.

Návštěvy neustávaly a sevla jenom láteřila, ačkoliv jindy by byla ráda, že dárků, leckdy dost drahocenných, přibývá a její poklad na tajném místě roste. Připadala si už stará a měla pocit, že na veškerou tuto práci nestačí a že ti všichni by teď právě měli sít len a konopí, a ne ji otravovat, aby jim prozradila, co se stane a pro koho válka dopadne vítězně.

Dokonce ani za tmy si nedávali pokoj, už z daleka volali, že hledají sevlu Knyrašku. Někteří dokonce byli tak drzí, že tloukli na dveře a odvážili se nahlížet dovnitř, což Kalanise hodně popuzovalo, protože se skoro pořád krčel v truhle, která moc prostorná nebyla. To trvalo celé tři dny a noci, přičemž sevla Knyraška musela dost často odpočívat a chodívala si do chaty zdřímnout. Návštěvníci zatím netrpělivě

přešlapovali venku a z úcty ke staré vědmě mezi sebou jenom šeptali, čemuž Kalanis zevnitř moc málo rozuměl. Z toho mála, co se mu poštěstilo zaslechnout, slyšel pořád dokola jména Karkanis, Turpalis, Labkanis. Také se mluvilo o někom, kdo odešel ze svého rodu k Turpalisovi, pak také o někom, kdo zmizel v lese. Karkanisův syn, o kterém Kalanis dosud neslyšel, se měl komusi zjevit ve snu s krvavým mečem a s výkřikem: Toužím po vašem mase! Dost zděšeně se mluvilo o býku, který promluvil lidským hlasem jakási tři slova, jimž nikdo nerozuměl, a vědma Knyraška prý odmítá komukoliv prozradit jejich význam. Zřejmě to lze chápat, že má jít o znamení, předvídající hrozné události, válku, požáry, hlad a choroby. Vědma si prý skutečný výklad nechává pro sebe, aby nešířila zděšení mezi lidmi.

Byly to dny, ve kterých Kalanis vědmu skutečně litoval, že na svoji práci nestačí. Škoda, že nemá žádnou pomocnici, pomyslel si už tolikrát, avšak moc dobře věděl, že vědma nikdy nikoho k ruce nechtěla. Proč? To mu neřekla. Kdyby se nebála, že ho u ní někdo uvidí, rád by jí sám pomáhal. Vždyť všechny ty její obřady zná stejně jako obřady svého otce kanise Labkanise, přestože jsou trochu odlišné. Dobře ví, co vhodit na oheň, když vědma rozjímá o věcech bohyně Vludy, anebo co má zamíchat do tekutin, aby byly barevné a v kotlíku se mísením tvořily různé tvary, z nichž vědma čte své věštby. Ona by nikdy nesáhla ke způsobu, kterým se kanis Labkanis vydal za předky. Sevla Knyraška by na oheň dala jiné pryskyřice, právě ty, co má ve vedlejší truhle na samém dně. Ona by nešla za duchy předků, to oni by přišli za ní, vystupovali by z ohně jako z podzemí a formovali by se z dýmu, někdy celí, jindy pouze jejich části, podle blízkosti některého ze svátků, jež vždycky náležely mrtvým. Kalanis dobře ví, v čem záleží vědmíny způsoby. Ona vyjednává především s duchy, a když naslouchá Vludinu pramínku a šelestu Tjusisova dubu, většinou to nebývají tito bohové, nýbrž duchové a někdy dokonce i velmi mocní démoni, kteří tyto bohy zastupují, anebo se za ně třeba i vydávají. Podobně by se někdy starý Drhdoudis hrozně rád vydával za kanise rodu, kdyby jenom trochu mohl. Nejednou jí Kalanis také vypomáhal při výrobě všelijakých amuletů k ochraně před zlem a talismanů k dosažení určitých cílů. Vyráběl i nejrůznější návazy a závěsné váčky proti nemocem, přičemž si musel drmolit všelijaké formulky, při kterých nesměl změnit pořadí slov, ani jejich znění, ačkoliv některá slova zněla nesrozumitelně a vůbec neznal jejich význam. I tyto formulky si pamatuje, takže on by jí rozhodně uměl pomoci. Nicméně sevla Knyraška má své důvody, aby ho stále ukrývala. Po třech dnech a nocích Kalanis zaslechl, jak někdo otevírá dveře chaty, přičemž věděl, že vědma to být nemůže, neboť zrovna slyšel jak se její stařecký hlas vzdaluje v docela jiném směru.

Kdosi vkročil dovnitř. Škvírou pod víkem truhly poznal, že to je štíhlá dívčí postava.

"Kalanisi!" ozval se povědomý hlas. "Já dobře vím, že jsi tady."

Chvilí váhal, vždyť vědma mu zakázala, aby se komukoliv prozradil. Ta dívka však o něm ví a to je něco jiného.

Vzepřel víko a napřímil se v truhle.

Poznává ji, ačkoliv uvnitř chaty je přítmí. To je přece...

"Stinko!" zašeptal. "Jak to, že se někde neschováváš?"

"A proč bych měla?" zasmála se. "Já se nebojím jako ty."

Za jiných okolností by se ho to jistě dotklo. On přece není žádný zbabělec.

"Tys přece šla s Kancízou a Baldou na Turpalisovy jezdce, nebo ne?"

"A kdo to ví kromě tebe, Kalanisi?"

Jistě. Pokud je neviděl nikdo jiný, pak se schovávat nemusí. Kdo by podezřívával kaprad'ovou holku?

Uvažoval, jestli má vylézt z truhly, nebo stále dřepět uvnitř, přičemž Stinka snadno odhadla jeho myšlenky:

"Jenom tam zůstaň, Kalanisi! Já za tebou přijdu zítra večer. A pak tě možná hned odvedu."

"A kam?"

"Uvidíš!"

Nato se k němu obrátila zády a ještě přede dveřmi se mu škodolibě uchichtla: "Slyší ti to v té bedně."

Chtěl po ní něčím hodit, způsobil by však hluk, kterým by někoho mohl upozornit na svoji přítomnost.

21.

Celý ten shon sevle skončil až potom, když pozdravila slunce před jeho západem. Kalanis

předpokládal, že bude hodně unavená, sevla však si s ním tentokrát k jeho velkému údivu měla konečně chuť povykládat, snad kvůli své dobré náladě, snad proto, že pracovní nával už skončil. Návštěvy jí přinesly hodně cenných a užitečných dáreků, které si mohla uschovat do svého pokladu, jehož místo stále velmi pečlivě tají. Nikdo neví, kde je ukrytý, a také se ho nikdo ani neodvažuje hledat, neboť poklad patří vědmě a jeho krádež by pro zloděje určitě nedopadla dobře. Kromě toho je jisté, že poklad musí být někde v místě posvátného háje a kopat zde v zemi se také nemusí vyplatit, protože sevlín háj patří bohům a duchům a třeba jenom pouhé přetnutí kořínku stromu nebo keře může mít pro člověka hrozná následky. Vždyť každý zná příběh opovázlivce, který sloupil kus kůry z posvátného dubu, aby ji použil k vyčinění kůže z uloveného vlka. Za tento neslýchaný čin ho rada kanisů odsoudila ke krutému trestu. Bylo mu rozpáráno břicho, vylezlá střeva přibita kolíkem do zraněného stromu a odsouzenec byl honěn meči a oštěpy kolem dokola. Strom byl takto náhradou za svévolně sloupnutou koru obalen nešťastníkovými útroby. Kalanis si nepamatuje, že by se tento případ stal za jeho života, avšak pokaždé se vypráví, jako by k němu došlo docela nedávno.

Sevla tedy konečně s dobrou náladou usedla v chatě na svoji stoličku a řekla Kalanisovi, ať vyleze ze skryše a usedne na lavici naproti ní. Přitom nijak nenechala zahálet svůj kotlík, který běžně používá k vyvařování zázračných mastí, lektvarů a nápojů, a uvařila v něm dobrou polévku. Předtím ho však musel několikrát pečlivě vymýt v pramínku velké bohyně.

Kalanis byl patřičně hladový, protože se několik dní stále jenom krčil v truhle, aby ho nikdo nepřistihl, kdyby náhodou nahlédl do přítmi chaty.

Polévka z naklíčeného hrachu a s uzeným masem ohromně chutnala a prostor chaty brzy zaplnila domácí pohoda. Takovou tu zažíval nejenom jako docela malý hošík, ale i jako větší chlapec, když často pobýval u vědmy i hodně dlouhou dobu.

Než začali jíst, vědma jídlo požehnala a vychrstla část obsahu své misky do ohně, který napřed zasyčel, jako by byl touto zdvořilostí překvapen, ale pak vděčně vzplanul. Vědma mu přikývla, že jeho poděkování bere na vědomí.

Po jídle se od ní Kalanis dozvěděl, že karhis Turpalis poslal do Gorinu a příbuzných osad oddíl jezdců, aby všem sdělili, že v tomto roce si všechny dary z úrody obilí a chovu dobytka vezme Turpalis. Karkanis už nedostane nic, protože tyto rody teď už patří Turpalisovi. K tomu ještě sevla dodala, že mezi jezdci byl i Pakpacolis. Vědma čekala, jestli na to Kalanis něco poví, když však mlčel, pronesla jako by pro sebe:

"Jaké štěstí, že jsem toho Pakpacolise neočarovala."

"Vím, že si to přáli nějací lidé z Tevlinu," řekl na to.

Zasmála se svým skřehotavým stařeckým smíchem a spráskla své kostnaté dlaně: "Dobře jsem udělala, že jsem hned nesplnila jejich prosby. To bych tomu ale dala! Tobě bych ublížila zároveň s ním. Ještě štěstí, že mi Stinka přišla povědět, co viděla v Avaranech!"

"Mě bys očarovala s ním?" podivil se a vzápětí si uvědomil, že s Pakpacolisem uzavřel svazek pobratimství. Stejně jako v něm koluje Pakpacolisova krev, tak také Pakpacolisovi protéká žilami krev Kalanisova.

Vědma se opět zasmála: "Nemusíš se bát! Nebudu proti němu čarovat a proti tobě už vůbec ne, Kalanisi!"

Potom se vědma rozmluvila, a připomínala Kalanisovi všechno, co se u ní v posvátném háji i u kanise Labkanise na svatém poli naučil. Mezitím sebrala z háku na stěně jiný kotlík, vlila do něho vodu ze džbánů a zavěsila ho nad oheň. Sotva voda začala vřít, vsypala do ní celou hrst jakýchsi bylin, o kterých ani nevěděl, ze kterého místa v chatě je vzala. Nemohl proto tušit, jaký mohou mít účinek. Dokonce ani čichem nepoznal, o které byliny se jedná, ačkoliv i v této věci se u sevyly hodně naučil.

"Kalanisi, už brzy se setkáš se svým otcem," pronesla najednou s hrozně vážnou tváří.

"Ale on mě poslal sem," podotkl.

"Tebe sem poslal kanis Labkanis."

"No právě!" rozhodil rukama.

"Ale tvým otcem je někdo úplně jiný," řekla tiše, že jí sotva rozuměl.

Bylo to pro něho, jako by dostal palicí po hlavě.

"Jak to, že někdo jiný?"

"Opakuji, že kanis Labkanis není tvým skutečným otcem."

"A Rozha?"

"Jeho žena není tvou matkou, Kalanisi."

Připadalo mu, jako by se pod ním zachvěla země, a měl pocit, že na něho spadne střecha. Pohlédl na vědmu, odhodlaný rozeznat každý pohyb vrásčité tváře. Co kdyby šlo jen o žert? Stařena se však tváří vážně jako málokdy, když je s ním o samotě. Vědma se postavila a něco kutala v jedné z polic, zavěšených podél stěn a plných všelijakých nádob i dalších věcí. Pár okamžiků něco vyprošťovala, takže jí s tím chtěl pomoci, avšak ona se na něho podívala tak přísně, že hned zase usedl na lavici.

Nějakou dobu trvalo, než se jí to podařilo. Když se k němu obrátila, držela v rukou dřevěnou opálku, oválnou dřevěnou nádobu, v níž jasně svítily dětské plenky s vyšíváním.

"Tohle, Kalanisi, měla být tvoje lodička smrti," pronesla s dojetím, až se obával, aby ji nezmohl pláč, "avšak stala se tvojí loďkou života."

Prudce se postavil a shora hleděl na plenky s hezkými vzory, jaké dosud u žádného dítěte v Gorinu neviděl.

"Já...Já," byl zmatený, až se zakoktal, "tomu vůbec nerozumím."

"Nikdo ti to nesměl prozradit, Kalanisi," usedla na svoji stoličku a dřevěnou nádobu s plenkami si dala na kolena, "ani já jsem ti nic nemohla povědět."

"Takže já jsem připlul tady touhle..."

"Lodičkou? Ano, Kalanisi."

"Snad ne tím potokem, po němž se posílají loďky mrtvých?"

"Právě tam."

"A víš, kdo je mým otcem?"

"To vím moc dobře, Kalanisi."

"Kdo!" vyhrkl ze sebe prudce. Chvíli mlčela, než ze sebe vydala dvě neuvěřitelná slova:

"Karkhis Karkanis!"

Kdyby najednou sjel blesk z čistého nebe a všechno tady kolem utopil v ohni, asi by to jím tak nezatřásl.

22.

"A kdo je tedy moje matka?" zeptal se, sotva se trochu vzpamatoval.

"Jmenovala se Bruna."

"Bruna..." zašeptal. "Jak to, že jsem o ní nikdy neslyšel?"

"Karkanis to zakázal."

"A kde je moje matka?"

Vědma ukázala nahoru: "Odešla za sluncem, sotva ses narodil."

"Musíš mi povědět všechno, sevlo Knyraško!" pronesl rozhodně.

Vědma se zasmála a vařeškou zamíchala obsah kotlíku, visícího nad plamínky ohně.

"To také udělám, Kalanisi," řekla, "protože už nadešel čas a ty se to musíš dozvědět."

Naklonila se ke kotlíku a nasála vůni bylin, přičemž si opět sedla na svoji stoličku a upřela na Kalanise své stařecké oči v dolíčkách plných hlubokých vrásek.

"Tvoje matka Bruna byla ohromně krásná žena a skvělá bojovnice. Kdybys ji viděl, Kalanisi! Kdybys ji aspoň jednou uviděl... Patřila do družiny Kancízy, skutečné paní rodu, protože jak jistě víš, Karkanis je Karkanisem jenom díky Kancíze."

"To vím, sevlo," rychle mávl rukou, aby dal najevo, že tohle jsou nepodstatné věci, které on už dávno zná.

"A stalo se to, čeho se Kancíza nejvíce obávala. Karkanis se zamiloval do Bruny, tvojí matky. Z jejich lásky ses narodil ty, Kalanisi. Bruna věděla, že Kancíza jí to neodpustí, proto chtěla i s tebou utéci. Ukryla se na Babí skále, ale její bývalé družky ji vyslídily a ona ještě v poslední chvíli udělala jediné, co mohla, aby tě zachránila. V dřevěné opálce tě položila na vodu potoka mrtvých duší a nechala tě nést proudem. Naštěstí byl poblíž i Karkanis, který tě z vody vytáhl a odnesl ke mně. Já pak dlouho hledala, komu bych tě svěřila. Nakonec jsem přišla na Rozhu, ženu kanise Labkanise, jíž tehdy zemřel její maličký na zákeřnou nemoc kojenců. Proto jsi vyrůstal v rodině kanise Labkanise!"

"A matka? Jak zemřela?" řekl nedočkavě.

Vědma sebrala několik polínek, které měla po ruce, a pohodila je do plamenů.

"Tvoje matka, Kalanisi, zemřela na hadí jed. Pokud vím, pokousalo ji několik hadů. Povídá se, že

náhodou šlápla na zmiji, ale byla to poprava, Kalanisi. A zároveň oběť bohyni země."

Kalanisovi se vztekem sevřely pěsti: "Takže Kancíza nechala zabít moji matku!"

Vědma byla zjevně nerada, že v Kalanisovi se začínala bouřit krev, a proto hned řekla: "Ale nemysli si, Kalanisi, že tě Kancíza nenávidí!"

"Ale zabila moji matku!" zasyčel vztekle. "A to stačí!"

"Všechno je jinak, můj chlapče," pronesla uklidňujícím tónem, "Bruna se odsoudila sama, protože zradila svoji velitelku. Kromě toho, Kalanisi, tam šlo o mnohem víc, než jenom o to, že Karkanisovi se zalíbila nějaká žena. On totiž zplodil několik synů a dcer."

"A kde jsou?" podivil se Kalanis. "O žádných nevím!"

"Vždycky se to přihodilo při některém ze svátků, když se všichni bujně radovali a nikdo nedával pozor, jaký muž se kterou ženou se kde objímá v lese nebo na louce. V takovýchto případech není otec důležitý, jak se ode dávna říká, ale jenom matka. Vždyť víš, že otec je jenom tím hákem, který rozrývá zemi a zanechá v ní zrno, zatímco skutečný život dává jenom půda, tedy matčino tělo."

"A v případě mého otce a mé matky to bylo jak?"

"Tady se Kancíza cítila hodně ohrožena, Kalanisi, neboť tvůj otec tvoji matku obdivoval jako nikoho na světě. Už kdysi se stalo něco podobného a tehdejší Karkanis chtěl všechno změnit, aby to v kopcích matky Vludy bylo jako v Avaranech a jinde, kde je v rodinách karhisů vždy důležitější muž, než jeho žena. Už to, že Bruna žila, bylo strašnou hrozbou. Proto musela odejít."

"A otec si to nechal líbit?" vyhrkl Kalanis ještě stále rozhorleně.

"Kancíza může mít ve svém životě i dalšího Karkanise, když jeden zemře," pronesla významně, "ale Karkanis může mít jenom jedinou Kancízu. Kalanisi, takový je zvyk od nepaměti. Kdo na tom chtěl něco změnit, vždycky způsobil potíže. Vždyť Kancíza a Karkanis nejsou obyčejnými lidmi. Jsou to bohové, Kalanisi. A považ, kdybys chtěl sesadit nebeského Tjusise z nebe do podzemí nebo bys chtěl slunečnímu Vševědovi změnit dráhu na nebi." Náhle ztišila hlas, aby ji sotva slyšel: "Kalanisi, tohle jsou věci božské a tvůj lidský hněv tu nemá co dělat."

Bylo toho na něho příliš moc. Na jedné straně se mu to zdálo zcela neuvěřitelné, na straně druhé pak mu začalo dávat smysl všechno, co dosud zažil, hlavně však v posledních dnech od chvíle, kdy se odvážil za svojí sestřičkou Bělkou do ženské osady. Najednou se zarazil - vždyť Bělka přece není jeho sestra. Když ji bude chtít, pak mu ji kanis Labkanis jistě dá za ženu...

Vědma ho sledovala zkoumavým zrakem, jak je zvyklá hledět na tajemné obrazce ve Vludině pramínku nebo na seskupení mračen na Tjusisově nebeském poli, či na rozhozené kůstky z lidských prstů, anebo na prkénko, značící podle svého dopadu ano či ne.

Zamíchala obsah svého bublajícího kotlíku dřevěnou vařeškou, ochutnala a čerpáčkem z tepaného bronzu pak nabrala horký nápoj a podala Kalanisovi.

"Po tomhle upadneš do spánku vědoucího. A když se pak probudíš, to předešlé se ti bude jevit jako nějaký sen. Dočkal ses. Jsi na prahu své dospělosti. Ale teď ochlad' svůj horký nápoj svým dechem a povídej mi všechno o sobě a já tvé vzpomínky pochyťám do tamté truhly, kdes byl ukrytý tři dny a tři noci. Tak to předpověděla Trojitá bohyně, která stála nad tvou kolébkou v podobě tří osudových žen hned poté, co ses narodil. Takže mluv, nač myslíš, koho jsi kdy potkal, co by sis přál a čeho se bojíš. Chci slyšet všechno, Kalanisi."

Nápoj pozvolna vychládal, takže se dal zprvu jenom srkat, potom i pít. Oči se mu přivíraly, usínal, ale mluvil pořád...

23.

Když procitnul, měl nad hlavou zamračené nebe, pod tělem chladnou a tvrdou skálu a vítr se o něho opíral, jako by ho chtěl nabrat a někam odnést.

Zatřásla jím zima. Posadil se a rozhlédl se kolem. Poznal, že sedí na okraji vrchu hory čnicí nad zalesněnými kopci a holými skálami. Naklonil se a pohlédl dolů na svah s hroty a oblinami napadaných balvanů a řekl si, že tudy by asi stěží vylezl bez lana, a že tedy neví, jak se sem mohl dostat. Vždyť po celou tu dobu spal.

Možná je přístup z druhé strany, napadlo ho a chtěl přejít k protějšímu okraji hory, když zaslechl hlas, který už kdysi slyšel:

"Vítám tě, Kalanisi!"

Prudce se obrátil.

Za ním obří postava v kožích, s kančí maskou na tváři a s parůžky.

Hned byl na nohou. Nejraději by někam utekl, neviděl však možnost úniku. Stejně by ho asi nohy neposlouchaly tak, jak by v takovéto nebezpečné chvíli určitě měly.

"To jsem já, Kalanisi," znovu se ozval hlas, který pod zvířecí maskou zněl dost tlumeně, "tvůj dobrý lesní duch."

Postava nejevila žádné nepřátelství. Spíše naopak:

"Nastal čas, můj chlapče, abychom se poznali."

Kalanis se trochu osmělil: "Ano, už jsem tě viděl."

"Ne jednou, Kalanisi."

"Ano, víckrát."

"Naposledy u osady žen."

"Ano, tam."

"Tehdy jsi byl hodně neopatrný, Kalanisi."

"Ano."

"Ještě jsi mě viděl několikrát."

"Viděl."

"Vždycky jsem před tebou utíkal."

"Ano, tak to bylo."

"Ale teď, Kalanisi, poznáš, kdo jsem," řekl obří zjev a zvolna si sundal masku.

Odkrytá tvář by vyhlížela vcelku příjemně a člověk by se jí za normálních okolností nijak nebál.

Mocná jizva po sečné ráně ji znetvořila do jakéhosi podivného šklebu.

"Karhis Karkanis," zašeptal Kalanis, neboť o takto poznamenané tváři slyšel už mnohokrát.

"Ano, jsem to já, Kalanisi," zašeptal také obr, "tvůj skutečný otec."

Bylo to hodně rozpačité setkání. Karkanis objal svého syna, který se ještě stále nemohl srovnat s tím, že ve skutečnosti je někým zcela jiným, než si dosud myslel.

Pak oba dlouho mlčeli, stáli proti sobě a prohlíželi se navzájem.

Tak tohleto je ten strašný karhis Karkanis, řekl si Kalanis. Všichni věděli, že on je jeho synem, jenom jemu to nikdo nesměl povědět. Celou tu dobu žil v hrozném bludu a všichni před ním předstírali, že je tím, čím není. Podobně se při tancích plodnosti a lovu napodobují rostliny a zvířata. Takže všichni kolem něho si s ním hráli hru na nepravého syna kanise Gorinu.

"Vím, nač myslíš, Kalanisi," řekl Karkanis a jeho krutě zbrzděná tvář ještě více zjihla, což k jinak hrozivému výrazu moc nesesedělo. "Vyčítáš mi."

"To právě nevím, jestli můžu," řekl Kalanis, neboť ho napadlo, jak by všechno prožíval, kdyby věděl, kdo ve skutečnosti je.

"Ty můžeš všechno, Kalanisi," řekl Karkanis a ukázal do dálky za kopce a skály, "protože to všechno bude jednou tvoje."

Kalanis se rozhlédl po krajině a zmocnilo se ho jakési zvláštní chvění. Je to vůbec všechno možné? Asi to bude nejspíš jenom sen...

„Tohle vypij, Kalanisi,“ podává mu Karkanis kravský roh s nějakou zelenavou tekutinou.

Kalanis přijme nádobku, ale zaváhá. Co když ho to zase uspí? Karkanis velice dobře chápe jeho obavy:

„Jenom to vypij, můj chlapče, tvůj spánek je spánkem mladého boha...“

S rozpaky zvedl roh k ústům a pozřel ten zvláštní nápoj, nevábně vonící, zato však sladký jako sen, který následoval hned poté.

24.

Probral se v temnu a chladu a poznal, že leží na jakési kamenné desce. Odkudsi táhl téměř mrazivý průvan, až jím to zatřepalo. Z ne příliš velké dálky zaznívá lomoz s prudkými kovovými údery, avšak tady není vidět nic, co by ukazovalo na původ hluku. Všiml si, že o kus dále plápolá malý ohníček, u něhož kdosi sedí. Vidí záda vysokého a ramenatého muže, obrys hlavy se srnčími parůžky.

"Otče!" zavolal.

Muž se k němu otočil: "Vítej, Kalanisi, ve svaté jeskyni!"

Svatá jeskyně... Býčí skála!

To je přece místo, kam se nikdo z Gorinu nikdy nedostal, a pokud přece jenom ano, pak už se nikdy nevrátil zpět. O tomhle místě se jenom vypráví. A pouze samé hrozné věci.

Karkanis přihodil na ohýnek kupu roští, až plameny vyrostly a ozářily kamenné stěny, na nichž se ukázaly svaté znaky, které se nesmějí zobrazovat jenom tak leckde. Jsou to převážně kříže, kruhy a vlnovky, mající skrytý hluboký význam nejenom svým tvarem, nýbrž i počtem a umístěním. Každému smrtelníkovi není dovoleno, aby o těchto věcech mohl mluvit, jak se mu zlíbí.

"Tato znamení, o kterých se nemluví, ale mlčí, dobře znáš, Kalanisi," pronesl Karkanis.

Kalanis pokývl, že ano. Všechno mu kdysi vyjevila sevla Knyraška, ne však najednou, nýbrž během několika let. Vždycky mu zdůrazňovala, aby o těchto věcech důsledně mlčel, neboť božské věci se mají tajit a nikoliv vydávat všanc světu, který jich není hoden.

Karkanis zažehl v ohni pochodeň a napřímil se, takže pochodeň se naráz zvedla do patřičné výšky.

"Kalanisi, následuj mě!" zaznělo se zvláštní ozvěnou, která dala slovům obdobně symbolický význam, jaké se přičítají svatým znakům na stěnách jeskyně.

Za ohybem chodby jako by se náhle rozsvítilo. Ve světle pochodní a ohňů z ohnišť a dvou hliněných pecí se malátně pohybovaly tři postavy. Přecházely z místa na místo dost neobratným kolébáním, což ukazovalo na to, že jim nohy neslouží, jak by měly. Všichni si brumlali něco do rytmu.

Kalanis to místo hned poznal: Karkanisova kovárna!

Tak tohle je to zázračné místo, o kterém se neví, kde vlastně je. A ono je přímo v Býčí skále!

Jeden z kovářů sebral do dlouhých kleští z pece kus rozsvíceného kovu a odkolébál se ke kameni, u kterého stál další kovář s velkým kladivem na hrubé násadě. Kalanis si všiml, že muž má jenom jedno oko a na čele vypálený kruh, podobně jako se cejchováním značí dobytek. Hned se ohlédl po zbylých dvou kovářích. Oba stejně poznačení. Zmrzačení, bez jednoho oka a s vypáleným kruhem na čele.

Kováři začali střídavě bít kladivy do žhavého kusu železa. Karkanis si všiml Kalanisových náhlých rozpaků a řekl mu zblízka do ucha, aby ho bylo slyšet v kovovém rámusu:

"Kalanisi, to jsou muži, kteří se zřekli normálního života a slouží slunci, ohni a zemi, neboť to, co je vytaženo ze země, se za pomoci ohně přetvořuje na různé věci."

Kalanis s úžasem sledoval práci mužů, kteří se dobrovolně nechali zmrzačit, aby mohli plnit svůj životní úkol.

"Když se jim podíváš zblízka na ruce, Kalanisi, uvidíš, že nejenom paže, ale i každý prst mají označený."

Kalanis se zahleděl na ruce kovářů. Opravdu, na prstech měli vytetovány jakési barevné značky, také na jiných místech rukou.

"A slyšíš, co si zpívají?"

"Slyším, ale nerozumím."

"Slova starého jazyka, který dnešní slévači bronzu už neznají, ale zato ho používají kováři, sloužící novému kovu. Je to hodně stará píseň, která jmenuje vždy tu značku na prstu nebo zápěstí, kterou se má pohnout, aby kovář udělal, co je třeba."

To Kalanisovi nebylo třeba opakovat. Vždyť ví o zpěvech žen při setí lnu i přástkách. Avšak nikdy dosud si nevšimnul, že by některá z žen měla na rukou značky jako tihle kováři.

Karkanis přistoupil k putnám a sebral z jedné z nich hrst natlučených kamenů:

"Kalanisi, podívej se, tento kámen dává nový kov, který nazýváme železo. O tyhle kameny Turpalisovi jde, ne o lidi z Gorinu nebo Dysenu. Kvůli tomuto sem přišli cizinci, kteří tě chtěli zabít. Turpalis na svém území nic takového nemá, já toho tu mám spoustu. Kdyby on něco takového měl, pak bys viděl, jak by to všechno dopadlo. A lidé ze západních osad? Pracovali by pro něho jako tihle kováři pro mne, jenomže tihle přijali podmínky starých zvyků dobrovolně."

Hrozná představa! otřepal se Kalanis odporem. Takhle kdyby vypadali Gorinští...

"A teď, Kalanisi, pojď za mnou do síně Matky Pravdy."

Karkanis vetkl svoji pochodeň do kovového krbíku v puklině skalní stěny a vedl Kalanise někam do tmy, která však nebyla skutečnou tmou. Brzy se ocitli v prostorné jeskynní síni, která nepotřebovala osvětlení, neboť vchod, zaplavený potokem, vyvěrajícím ze skal, ale i dva otvory ve výši - jeden malý, druhý podstatně větší - poskytovaly zvláštní osvětlení. Sloup světla, pronikající shora do prostoru tmy,

vytvářel jakýsi neobvyklý svit, jaký Kalanis dosud nikdy nikde neviděl. Nebyla zde tma, ale také se nedalo mluvit o světle. Něco mezi dnem a nocí, co mohlo odpovídat snad jenom velmi krátkému okamžiku, když se nový den rodí nebo starý umírá.

"Kalanisi," ozval se Karkanis, "tohle místo je nejsvětější v celé zemi."

Síň Býčí skály. O ní už Kalanis hodně slychával, a to hlavně od sevly Knyrašky. Zdola nahoru do skalního okna vede mohutný žebřík. Tam zvenčí by pak mělo být vysoké lešení z hrubých trámů, po kterém se o velkých svátcích vyvádějí lidské oběti. Nahoře jim proříznou hrdlo a mrtvé je házejí sem dolů, kde se obětníci podělí o jejich maso, uvařené v kotlích a upečené na rožních...

Karkanis ukázal do prostoru a Kalanis v přítomnosti kolem skalních stěn s malbami svatých znaků rozeznal hromady jakýchsi předmětů. Pokud dobře vidí, všechno je z kovu. Železo žádné, ale jenom bronz, dokonce i zlato. Nádoby, meče, sekery, hroty oštěpů, všelijaké přívěsky. Něco takového Kalanis dosud nikdy neměl možnost vidět. Pohled mu padl na hromadu kostí a lidských lebek.

Karkanis jeho úžas pozoruje a usmívá se: "Poklad našeho rodu, chlapče. Tedy i tvůj."

Z chodby se začalo ozývat mocnější kovové bušení. Kováři se přitom dali do rytmického zpěvu ve starobylém jazyce.

V Karkanisově mohutné tlapě se objevil kravský roh s nápojem přinášejícím sladký spánek. Kalanis po něm sáhl s důvěrou i zvědavostí zároveň.

25.

Z tvrdého spánku ho probudilo jakési zaprašštění dřeva, jako když se přibouchnou dveře chaty. Otevřel oči. Šterbinami mezi přivřenými dveřmi a místy i mezi trámy a prkny pronikaly dovnitř do Kalanisovi dosud neznámého obydlí celé rojnice paprsků denního světla.

Posadil se a opatrně se ohlédl kolem sebe. Uvnitř chaty nebyla až taková tma, aby nepoznal, že tu nikdo nebydlí nastálo, protože jinak by tu plápolal domácí oheň. Probudil se na masivní posteli a hned vedle stála další postel, na které kdosi ležel a oddechoval v docela jemném rytmu a v tónech vzdechů, které velice dobře zná.

To znamená, že vedle něho leží děvče ve stáří kanisovy dcery Bělky, kterou ještě před několika málo dny považoval za svoji skutečnou sestru.

Vstal a naklonil se nad dívčím tělem, přikrytým hrubou houní ze surové ovčí vlny. Dívka to je... A Bělce se podobá. Jenom kdyby bylo více světla! Tomu se však dá napomoci...

Vrhl se ke dveřím a otevřel je. Spatřil vysokou skalní stěnu s trsy trav a křovím v puklinách. Vytáhlo ho to ven, aby se rozhlédl kolem dokola. Svah nekončil za rohem chaty. Pokračoval by kolem dokola, kdyby nebyl jakoby rozpolcený obří sekerou téměř vedví. Mezi oběma obřími stěnami zurčel dravý potok - z jedné strany se dral do tohoto malého kotlovitého údolí a z druhé pak mizel ve skalní průrvě. Podle zvuku padal někam hodně hluboko, kam vůbec není vidět.

Probuzení ho tedy přivedlo do dalšího záhadného místa, které dosud nikdy nenavštívil. Už však mnohokrát slyšel, že v Karkanisových kopcích jsou místa plná překvapení. Takže tohle, řekl si, je jistě zase jedno z těch zvláštních míst a otec mu je chce ukázat.

Ale kde otec právě je? Měl by tu být...

Co tu dělá to spící děvče?

Něco ho napadlo, ale hned zase svoji myšlenku odehnal jako příliš smělou. Bělka to přece být nemůže! Ta je v ženské osadě, odkud by nemohla zmizet, aniž by ji postrádali.

Kdo je tedy to děvče uvnitř?

Otevřel dveře dokořán a nechal je tak, aby dovnitř padalo světlo. Pak tiše přistoupil k posteli se spící dívkou.

Teď už ji poznal. Bez nejmenšího zaváhání.

Bělka! Přece jenom... Jako by otec Karkanis znal jeho největší a přitom nejskrytější přání, jež se dosud nikomu neodvážil prozradit.

Hned ji pohladil po tváři, jak si to vždycky přál, když spala. Pokaždé se hrozně bál, aby ho nikdo nepodezíral, že touží po vlastní sestře. To by mohlo vyvolat nežádoucí pozornost, různé řeči a urážky, protože ten, kdo si začne s vlastní krví, je hoden potupy a dokonce i smrti.

Dívka se po jeho pohlázení příjemně usmála, oči však měla stále zavřeny spánkem.

"Běluško!" řekl a jemně zatřásl jejím útlým ramínkem.

Protáhla se a otevřela oči, načež se zděšeně stáhla, jako by očekávala výprask.

"Běluško," zašeptal, zklamaný, že se ho tak vylekala, "to jsem přece já, Kalanis."

Stále se kryla, zřejmě se ho šíleně bála, jako kdyby to ani nebyl on, ale zákeřný nepřítel, toužící po jejím mase.

Napadlo ho, že jeho neomalená návštěva v ženské osadě mohla mít špatné následky. Kdo ví, co jí nažvanily její strážkyně!

"Běluško, já jsem Kalanis," usmíval se na ni co nejmileji, "a jsem živý!"

"Jsi to opravdu ty, Kalanisi?" zašeptala nedůvěřivě.

"Ano, já," pohladil ji po ruce, přičemž zřejmě poznala jeho dotek.

Posadila se a zděšeně se ohlížela.

"Pro Vludu! Kde to jsme?"

Chtěl jí odpovědět, že to jeho otec Karkanis je sem oba nechal přinést uspané vývarem z bylin, namísto toho však odpověděl něco jiného:

"V údolí splněného přání."

"V jakém údolí?" zašpítala. Asi cítila podezření, jaké asi myšlenky ho právě napadají.

"Našich splněných přání," usmál se a něžně ji pohladil po rozpačité tvářičce.

Rychle se sebe shodila vlněnou houni, stanula na hlinité podlaze a hnala se ven před chatu, zřejmě ve snaze zachránit se útekem.

Nijak jí nebránil, protože věděl, že mu nemůže utéci. Určité podezření, že se jí to náhodou mohlo podařit, v něm přece jenom zajiskřilo, a proto vyběhl za ní.

Měla na sobě pouze košilku z tenkého plátýnka, jaká se obléká v parném létu při slavnostech vody. Všiml si také jejích vyčesaných vlasů, se stuhou, sponou a lesklými záušnicemi. Také na kotnících a zápěstí se jí zasnily náramky, jakož i na krku jakýsi kovový řetěz. Takto se děvčata neoblékají ke spánku, ale ke slavnostem milostných her!

Byla celá užaslá a její rozpaky se ještě znásobily, když si prohlížela své ozdoby, které zřejmě v životě neviděla. Vždyť on její okrasy dobře zná, a proto nemusí nijak hádat, že takhle ji někdo oblékl a pro něho upravil ve spánku, aniž ona sama věděla, co se chystá.

Obrátila se na něho, takže uviděl i to, že má načervenené rty i líce a řasy očí zvýrazněné zase pro změnu černou barvičkou. Takto ji vídával jenom o svátcích, když vyšňořená do svých nejlepších hadýrek a okras dokonale vyzdobila vždy to místo, kde zrovna byla.

"Kalanisi," upřela na něho vyděšené oči, "co se to dějou za kouzla? Kdo to udělal? Jistě nějaký duch, hodně nebezpečný a proradný..."

"To si nemyslím," řekl.

"Nebo se mi to jenom zdá?" ohlížela se znovu, kudy by mohla uniknout.

"Je to krásný sen," zašeptal a odvážil se dotknout její holé ručky.

Ucukla, přičemž ozdoby na jejím těle zacinkaly, jako když se otřepe kůň, vyzdobený ke slavnosti. Nato se dala na útěk k prudkému srázu a v marné snaze uniknout ze zcela překvapivého snu se hodlala drápat nahoru holýma rukama a bosýma nohama.

Najednou vykřikla a padla do trávy a chytla se za bosé chodidlo, ze kterého jí vytryskla krev.

Hned byl u ní, ale ona ho prudce odstrčila.

"Chci pryč!" zafňukala.

Bylo mu jí líto. Hbitě oderval ze své haleny kus látky a podal jí ho.

Chvíli váhala, ale pak hadřík vzala poněkud štítivě a začala si jím obvazovat zraněné chodidlo.

Chvílemi po něm vzhlížela, plaše a ustrašeně, jako by šlo o nepřítele, který se jí touží zmocnit, aby získal její hlavu nebo skalp, anebo jinou trofej.

Obvaz se zbarvil její krví. Jak rád by se sklonil a olizoval její ránu...

Vstala a odbelhala se k potoku, ženoucímu se ve skalách kamsi dolů do neznáma.

Šel hned vedle ní, ačkoliv po něm šilhala hodně nepřátelsky.

Že by ji podpíral, o tom nemohlo být ani řeči.

Odněkud shora zavřeštěla trubka, až jím to trhlo a i ji to pořádně vylekalo.

Ze svahu se zvolna začal spouštět na laně košík, ale nikoho nebylo vidět.

Košík dosedl k patě skály do kamenité sutě. Než však k němu Kalanis stačil přiběhnout, provaz se sám odháčkoval od košíku a vytáhl se nahoru.

V košíku byly dva džbánky, ten větší s pivem a druhý s jakýmsi nápojem, vonícím po medu, v pletené ošatce pak zabaleny v bělostném plátýnku zavoněly kusy pečeného masa.

Sebral košík a postavil ho vedle sedící dívky:

"To nám sem poslal můj otec Karkanis!"

Leknutím sklopila hlavu. Jméno strašného karhise jí vzalo všechn vzdor.

Chodidlo jí stále krvácelo. Oderval další kus své haleny a sklonil se k její nožce.

Už se nevyhýbala jeho dotekům. Pokorně si nechala ránu vymýt, obvázat a stáhnout, až se tok krve zastavil.

Ani se na něho nepodívala, jenom urputně a mlčky klopile oči k zemi.

Nijak se nebránila, ani když ji zvedl a v náruči odnesl do chaty, ba ani když k ní přilehl a pronikl pod její košilku a pak i do ní samé.

26.

Hrozně si přál, aby takto zůstali navždy. Spolu a sami, odloučení od celého světa, přičemž ke spokojenosti jim mělo stačit to maličké kotlovité údolíčko s jedním prudkým potůčkem a svahy tak strmými a vysokými, že kdyby jim kdosi shora nespouštěl v koši jídlo, zahynuli by hladem.

Tak tu spolu prožívali několik dní a poznávali se jako dosud nikdy předtím. Bydleli spolu mnoho roků v jednom obydlí u jedněch rodičů a vídali se skoro den co den, ale Kalanis často pobýval u vědmy Knyrašky, což se někdy protáhlo na pěknou řádku dní, dokonce i měsíců.

Den co den, ráno, v poledne, večer, v noci... Pořád se zabývali jenom jeden druhým. Když do ní poprvé pronikl, zaplavil jí jeskyňku svojí šťávou, které pak měl pokaždé čím dále tím méně, až mu zdroj vyschl, přičemž to ani jemu ani jí vůbec nevadilo, protože jinak bylo všechno skoro jako poprvé, ovšem kromě toho, že přibývalo únavy, a to nejenom tělesné, nýbrž i z nedostatku spánku. Vždycky když se mu klížily oči, se totiž hrozně bál, že až se probudí, Bělka bude někde hodně daleko a všechno krásné se tím skončí.

Za těch několik dní pochopil celou řadu věcí, které mu prozatím zůstávaly skryty a o nichž dosud příliš nepřemýšlel. Pokaždé, když předtím uvažoval o záležitostech mezi muži a ženami, zdálo se to být jaksi jednoduché, nějak tak, jak se to děje mezi zvířaty, což mívával možnost vidět už tolikrát. Jenomže psi, skot, brav i koně si pokaždé svoje odbudou a sotva s tím skončí, už mají jiné starosti. U lidí je tomu přece jenom jinak, u nich s Bělkou snad ještě odlišnější. Vždyť to může srovnat - kdysi přece laškoval se Stinkou, zatímco Pakpacolis se zrovna miloval s Hasatou.

Přestože Bělku vídával skoro denně, teď mu připadala úplně jiná než předtím. Zaráželo ho, jak se proměnila. Rozhodně to nebyla proměna k horšímu. To spíše naopak. Z holčičky se stala zralá žena. Měnila se mu každou chvíli v něco jiného. Poznával její podoby, které se hodně lišily od té, kterou znal dosud. Nejenom podle toho, jestli byla oblečena do své košilky, nebo jenom do své vlastní kůže, přičemž jí pas obepínal jenom kožený řemínek, znak svobodné dívky. Také světlo a stín tu působily svým kouzlem. I blízkost, z jaké si ji prohlížel, ať už od tváře, nebo palečků na drobných nožkách. Pokaždé na Bělce objevil něco zvláštního, co začalo posilovat jeho úvahy o tom, co se mu leckdy podařilo zaslechnout u vědmy Knyrašky, když mluvila se ženami, které za ní chodily mnohdy i ze značných dálek. Žena není jako muž, není jenom obyčejným člověkem. Je dárkyní života, který v ní díky její božské moci vyklíčí jako zrno v půdě a vyjde z ní na světlo světa, jako když člověk vyleze z posvátné jeskyně, třeba té, již ho nedávno provázal otec Karkanis.

Skutečně, Bělka už v jeho očích nebyla jen milou holčičkou, kterou měl tolikrát chuť zobjímat a jíž se mu chtělo vjet rukama pod hadýrky. Stala se mu něčím tak vzácným jako Velká bohyně Země, které se tu říká Vluda, ale která má tolik jmen a podob, že je prý dosud nikdo nikdy v úplnosti nepoznal. Také Bělka, stejně jako bohyně země, je znakem dokonalé přírody. Vždyť i její kůže má své vlasy i chloupky, jako má země trávu, stromy a keře. Také ona vydává svůj pot a šťávu jako země svoji vodu. A když se zahledí do jejích jasně hnědých duhovek, jako by pozoroval hlubiny stojatých vod. Když pak se zadumá nad místem, které je zcela tajemně a výmluvně vyjadřováno posvátným tvarem trojúhelníku, tu musí žasnout nad oněmi velkými tajemstvími života, znovuzrození i věčnosti, jak se o nich prý vykládá a mlčí mezi lidmi, znalými božských tajemství.

Někdy pátého dne se strhla bouřka, hromy byly do stěn a klikatily se jako bájní ohniví hadi, které

kdysi poslal nebeský Tjusi na pomoc slunečnímu Avlunisovi proti šerednému vlku noci.

Byl to děs a hrůza, co tu rozpoutala nebeská síla sice jenom nakrátko, avšak tím důkladněji. Úporný déšť pak všechno omýval, jako by se tu měl odehrát zvláštní rituál. Nepochopitelný, ale skutečný. Vždyť se toho v poslední době už odehrálo tolik...

Sotva déšť ustal a ukázalo se sluníčko, Bělka se šla k potoku umýt. Najednou vykřikla, vběhla do chaty a střemhlav skočila ke Kalanisovi na postel. Celá se třásla a pevně se k němu přimkla, jako by k němu chtěla přirůst.

"Krev! Krev!" opakovala s třesem. "Samá krev!"

"Kde?" chtěl vstát, ale marně. Bělka byla k němu tak přísátá, že nemohl.

"Konec světa... Konec!" drmolila stále.

Vymanil se z jejích rukou a nohou a vstal, přičemž si přes sebe alespoň přehodil halenu, aby nebyl úplně nahý.

Otevřel dveře chaty a vyhlédl ven.

To, co viděl, ho vyděsilo stejně jako ji.

Potok, vinoucí se s prudkým šuměním kolem chaty, byl celý zbarvený červeně, jako by tu tekla krev snad všech lidí, co žijí na světě.

Něco takového dosud neviděl.

Jenom kdysi slyšel od sevly Knyrašky, že jednou prý poteče v řekách a potocích samá krev. Tehdy prý všichni poznají, že se blíží konec světa, protože lidé zapomněli na své staré bohy a dávné zvyky.

27.

Ještě téhož dne voda v potoce zhnědla a k večeru už se v ní dalo umýt. Zvláštní znamení však Kalanisovi v noci nedalo spát, ačkoliv se oba s Bělkou opět unavili stejně příjemným způsobem jako v předchozích dnech.

Uvědomil si, že vůbec neví, co se děje mimo toto malé údolíčko, kde jsou oba uvězněni, jako se do ohrad zavírají kusy dobytka a bravu, aby se rozplemenili. Kdyby tak věděl, co je nového v Gorinu, co je s kanisem Labkanisem a co s Rozhou. A co je s ostatními... Jak se rozhodl karhis Turpalis? Ten jistě nepovolil a kdo ví, jestli neposlal své muže do Gorinu, aby tak přinutil na svoji stranu i ty, kteří dosud váhali.

Bělka se k němu pořád tulila ve strachu, aby ji od něho neoddelili, třeba ve spánku.

"Bojím se," šeptala mu pořád, "že tě ztratím, ty můj!"

Najednou si uvědomil, že jsou důležitější věci, než takhle tu žít odděleně od světa a věčně dokola dělat totéž. Je marné si namlouvat, že zrovna to je nejlepší věc na světě.

"Neboj se, Bělko, já si tě vzít nedám," konejšil ji a myšlenkami přitom unikal docela jinam.

Tam venku se jistě něco děje a on o tom nemá přehled, což je špatné. Od jisté chvíle žije někde mimo. Vždyť ani nebyl na tryzně stařečků Drudise a Škary, kteří zahynuli v dýmu a ohni své chaty. Ti se usmívali, protože zřejmě měli radost z toho, že opouštějí svět ještě předtím, než se naplní zlá znamení. Vždyť i ten jejich úsměv, který jim nesebralo ani utrpení smrti, je jistě nějakým znamením.

Vymanil se z Bělčina sevření, navlékl se do haleny a vyšel před chatu. Poblíž zurčel potok nasycený zbytky dešťů po včerejší bouři, nahoře nad temnými srázy skalních stěn svítila obloha. Hvězdy připomínaly vzdálené planoucí hranice v krajině západních osad o letních svátcích květů, vody a ohně.

Bělka ho nenechala dlouho samotného. Vyšla za ním a přitiskla se k němu. Cítil, jak se celá třese.

"Sevla Knyraška předpověděla," zafňukala mu do ramene, "že budu provdána za Ruhčanise."

Pohládl ji po dlouhých černých vlasech, jako se hladí malá ufňukaná děvčátka: "Promluvím s otcem."

"Ani on nemůže změnit, co bylo předpověděno samotnou sevlou."

"Tak to udělá sevla sama."

Nešťastně potřásla hlavou.

"To ona nesmí," zašeptala.

Proč by nesměla! pobouřilo ho její tvrzení.

"Kdy to vlastně předpověděla?" zeptal se však raději mírně, aby jí nezavdal příčinu k většímu znepokojení.

"Hned potom, co jsem se narodila," zafňukala.

"Tak dávno?" zamyslel se. "Pak se to dá změnit."

"Nedá!" natáhlo ji k pláči. "Všichni to vědí!"

Bylo mu hrozně. Bělku nesmí ztratit. Vždyť na ni myslel tolik let. Teď, když ji konečně má, by mu ji měli vzít? Co je vlastně kanisův syn proti němu? On je synem samotného karhise Karkanise. Když on se vzepře, kdo se mu odváží odporovat? Ostatně ještě zbývá další možnost...

Usmál se na ni, aby ji povzbudil: "Když to jinak nepůjde..."

"Tak co?"

"Tak spolu utečeme."

Zacloumalo to s ní. Odtáhla se, jako by nevěřila, že je při smyslech.

"A kam?"

"Nevím," pohladil ji po usazené tváříčce, "ještě nevím."

"Ty bys..."

"Někam daleko."

"Víš, co říkáš?" zahleděla se na něho, jako by zešílel.

"Stinkesové také žijí bez rodu."

"Ale Kalanisi!" vjížděla do ní zloba. "Jsou to vyvrhelové a zločinci! Utíkali, protože..."

"Protože museli!" skočil jí do řeči. "A ty neznáš důvody všech stinkesů. Nebo snad ano?"

"Ale žít bez rodu? Bez vlastního rodu?"

"Tak si svůj rod uděláme," přitáhl ji k sobě. "To víš, dá to hodně práce a námahy..."

Rozesmála se skoro na celé údolí.

"Ty budeš pramáti!" políbil ji do vlasů.

"A ty praotec!" vykřikla a zahlaholila šťastným smíchem a úlevou, až se to muselo rozléhat daleko za jejich údolíčkem.

28.

Probudil se jako po nějakém opojení, hlava těžká, rozum poněkud mdlý a těžkopádný. Ještě než začal rozeznávat všechno kolem sebe, ucítil, že se nemůže hýbat, protože je spoutaný na rukou i nohou. Nemusel dlouho přemýšlet, aby pochopil, že ho opět nějaký snový lektvar uspal natolik, že se sebou nechal udělat, co by za plného vědomí nikomu nedovolil. Obzvláště když ho oddělili od Bělky.

Byl sám a docela někde jinde než předtím. To už nebyla chata, ve které žil několik dní s Bělkou. Pozorně se rozhlédl. Místnost už sama o sobě byla mnohem prostrannější než chata v údolíčku, také všechny předměty svědčily o zcela jiné stavbě. Strop byl podepřen vyřezávanými kůly, stěny byly sice nahoře začouzené, avšak níže je pokrývaly pestré bíločervené vzory, které vynikaly ve světle planoucího ohně i olejových lamp.

Kde je Bělka! zacloumalo jí, avšak nemohl vstát, natož jít. Řemeny na rukou a nohou ho držely na jakémsi lůžku s vlněnými houněmi zdobenými černobílými vzory.

Pochopil, že mu Bělku vzali a zřejmě také v bezvědomí ji odnesli zpátky do ženské osady, aby prodělala zbytek zasvěcení a připravila se na svatbu s Ruhčanisem, jak to kdysi předpověděla vědma.

Pořádně to s ním hnulo. A jak teprve to musí hnout s ní, až zjistí, co se stalo. Možná už to ví...

Nejraději by hned začal řvát, jak se mu to hnusí. Jestli to tak je, pak se jeho otci podařil hodně krutý žert. To si přece nezasloužil, aby s ním jeho otec takhle naložil. Když mu ji dal za milenku, měl mu ji nechat. Teď už se jí nezrekne. Je pro něho jediná na celém světě.

Něco se pohnulo.

To se otevřely dveře.

Dovnitř vešla vysoká a štíhlá mladá žena v dlouhé sukni, s holými rameny, rusými vlasy načesanými nahoru a s těžkým náhrdelníkem na hrudi. Když přicházela ke spoutanému Kalanisovi, její náramky na zápěstích i na kotnících o sebe kovově zvonily jako na kobylce, když je nastrojena v zimě o svátcích rodícího se slunce a voděna po osadách, aby se všem dostalo božího požehnání.

Přistoupila a naklonila se nad ním: "Kalanisi, vidím, že už nespíš."

"Kdo jsi?" řekl. "Dosud jsem tě neviděl."

"Něco jako tvoje sestra," usmála se čtverácky, "ale jak vidím, tvůj unavený šíp nemá ani tolik

slušnosti, aby mi dal najevo alespoň trochu té zdvořilosti, jíž jsi zahrnul tu maličkou z Gorinu."

Neměl náladu na žádné žerty.

"Neznám tě a vůbec není v pořádku, že tu se mnou tak žertuješ, když jsi to možná byla právě ty, kdo mě nechal spoutat."

Usedla vedle něho na postel a snažila se být vážná. Moc jí to však nešlo: "Museli jsme tě spoutat, jinak bys za ní utíkal jako mladý nerozumný sameček, který si poprvé přičichne."

"Dosud jsi mi neprozradila, kdo jsi," pronesl odměřeně.

"Ještě jsi neuhádl?" řekla se smíchem.

"Ne!"

Pohládila ho po holé ruce, přičemž tomuto doteku prudce uhnul.

"Jmenuji se Čilpana," zašeptala. "Avšak toto jméno mi už dávno nepatří, protože znamená, jak jistě víš, mladou včelí matičku, která se ještě neproletěla se svými nápadníky. Já však už mám dvě malé dcerušky, přičemž u žádné se neví, kdo je skutečný otec. Tak si to od věků přeje naše velká bohyně Vluda, jíž se hnuší všechny ty výmysly mužů, co chtějí mít ženu jenom pro sebe a s ní si přivlastňují i všechno ostatní."

Čilpana! uvědomil si. Vždyť ví, kdo to je.

"Jsi dcerou Karkanise a Kancízy, že ano?"

"Jenom Kancízy," řekla trochu dotčeně. "Narodila jsem se ještě předtím, než si moje matka vzala tohoto Karkanise."

"Takže nejsme pokrevní," řekl.

"To nejsme," nasadila významný škleb a prohlížela si ho mlsně, jako by si na něm vyhlížela co nejchutnější sousto.

Její úmysl byl zřejmý, zejména když se přiznala ke kultu včelí matky, která se na průletu se svým hejnem trubců nechává oplodnit. Když je pak naplněná zrnem, nabude jako nafouknutý rybí měch a pak rodí jednu včelku za druhou. Jenomže Kalanis nemá to správné pochopení pro její posvátnou službu. On má Bělku, ve které se mu poštěstilo nalézt to skutečně vzácné a svaté, co jiní musejí hledat v běžném uctívání. Tahle vysoká a tenká služebnice bohyně je velmi zajímavá, to se musí uznat. Nejedna muž by kvůli ní mohl ztratit rozum. Působí však jenom jako rozvinutý májový květ, vábíci svými barvičkami, vůní a šťávou, aby na sebe upoutala co nejvíce čmeláků a trubců. To, co dělá, je jistě chvályhodnou službou bohyni, neboť tak přispívá celé přírodě k její plodivé síle, Kalanis se však nemusí podřizovat jejím rozmarům. Vždyť dosud ještě nebyl uznán za dospělého a také ho nelze považovat za služebníka bohyně, když se hlásí i k jiným bohům.

"Jsem zvyklý sloužit Tjusicovi a Avlunisovi," řekl a s obavami sledoval pohyb její dlaně, klouzající sem tam po jeho noze.

"Zbytečně se vymlouváš," štípala ho do stehna, až málem vykřikl, "protože dobře vím, že jste si s tou gorinskou holkou neukazovali jenom hvězdy a slunce na nebi."

Náhle se otevřely dveře a k jeho velkému údivu se v nich ukázala hodně povědomá dívčí silueta v sešlých hadrech a s nedbale rozčuchanými vlasy.

Stinka!

Bohové, co tahle tu dělá?

Stinka vešla dost nesměle a Čilpana na ni zlostně zavrčela: "Co chceš, ty lasice?"

Stinka pokynula ke Kalanisovi: "Sevla mě za ním posílá."

"A proč?" zatvářila se Čilpana až skoro nepřátelsky. "Co mu chce?"

"Má za ní hned přijít!"

"A proč?"

"Je nemocná a chce s ním ještě mluvit."

Čilpana najednou projevila velké pochopení: "Tak za ní zajdu já! Je hodně nemocná?"

Stinka mávla ledabyly rukou: "Na umření to jistě nebude. Ale přece jenom s ním sevla potřebuje promluvit. Podle všeho je to důležité."

Čilpana opět nasazuje svoji nevlídnou masku: "Nemyslím si, že karhis bude souhlasit."

"Naopak!" usmála se Stinka na spoutaného Kalanise. "To karhis mi prozradil, kde tenhle chlapeček právě bydlí."

Čilpana zasyčela jako zraněná zmiže a vztekle odešla někam ven, zatímco Stinka obnažila svůj zakřivený nůž a přetínala Kalanisovi pouta.

"To víš, ty žábo načabraná!" šeptala přitom. "To by se ti hodilo, kdyby tě sevla před smrtí zavolala k sobě, abys pak nám všem určovala, co máme dělat!"

Ještě si ani nestačil rozcvičit údy ztuhlé od pout a už ho Stinka tahala ven z té ohromné síně, v níž podle všeho Čilpana tak oddaně slouží svému idolu.

Než se vzdálili od toho dlouhého a širokého domu, musel se Kalanis ještě obrátit. Něco takového dosud neměl možnost vidět. Ani v avaranském hradišti nebylo nic podobného. Stavba, rozkládající se na plošině pod úpatím hory byla úplně jiná, než se běžně stavějí. Ta rozlehlost! Až to zaráží. Ne že by jednotlivé domky propojené navzájem nějak zvlášť udivovaly svojí velikostí. To ne. Spíše šlo o jejich propojení. Jako by se tu jedna velká osada spojila do několika staveb, natěsnaných na sobě tak, že tvoří jeden veliký dům – jde o jakési sruby na ležících břevnech, tvořících namísto podzemního základu hrubý rám, do něhož se zapravují nosné kůly. A na štítech domů jsou zavěšeny kromě kozlích, beraních i býčích lebek s rohy ponejvíce lebky lidské. To dodává jejich nynějším majitelům nejenom požeňání, ale i ty nejlepší schopnosti skolených obětí. "Nezdržuj se a pojď!" táhla ho Stinka dolů svahem. "Ať se ta pilná včelka nakonec ještě nerozmyslí."

Nechal se táhnout pryč, jenom se zeptal: "Otec má pěkný dům, co?"

Ohlédla se, jako by se bála, že ji náhodou někdo uslyší: "To není dům karhise Karkanise, ale jeho ženy."

"A kde tedy bydlí on?" podivil se.

"U své ženy!" odvrkla.

Znovu si musel uvědomit, že tady je skutečným karhise Kancíza a nikoliv Karkanis. Stinka ho skutečně odvedla za vědmou Knyraškou, jak slíbila. Cestou se jí několikrát vyptával, co je nového v Gorinu, jestli má nějaké zprávy o Bělce, a na další věci, které ho zajímaly. Stinka však neměla na nějaké řeči náladu a to bylo dobře, protože museli být stále ve střehu, pokud nechtěli upadnout do spárů Turpalisových mužů, kterých se po cestách i stezkách potloukalo nezvykle mnoho. Obzvlášť podivné bylo, že jich hodně čhalo i mimo obvyklé stezky v křovinách a posedávalo na větvích stromů. Zcela určitě čekali na neopatrné pocestné, přicházející od Kancízinych kopců.

29.

Sevlu Knyrašku zastihl ležící na lůžku. Byla sice nemocná, ale nespěchala za svými předky. To mu sdělila hned, aby nemusela hledět na jeho obavy. Byla u ní Rozha, žena kanise Labkanise, o níž si Kalanis až do nedávna myslel, že je jeho pravou matkou. Rozha vyhlížela dost neklidně a neustále si ho prohlížela, jako by na něm chtěla objevit něco, co jí dosud unikalo. To ho zneklidňovalo, neboť si byl jistý, že jeho nevlastní matka dobře ví o jeho i Bělčině pobytu v tom podivném skalnatém údolí. Brzy se však přesvědčil, že Rozha nic neví, protože o Bělce mluvila jako o nastávající ženě dysenského Ruhčanise. Zmínila se také o tom, že Bělka brzy přijde domů do Gorinu, jenom co si odbude závěrečný obřad zasvěcení. Dokonce prý zrovna byla u osady žen a Bělku viděla, sice jenom z dálky a jakousi hrozně posmutnělou, avšak byla to ona a hlavně byla živá a zdravá.

Když Rozha nic nevěděla o něm a Bělce, sám o tom raději nemluvil. Byl zvědavý na kanise Labkanise. Ten, jak mu řekla Rozha, pobývá stále na svatém poli a o všechny věci v osadě se tudíž stará jeho zástupce Drhdoudis. Za poslední dny si prý kanis Labkanis nechal na svaté pole poslat několik džbánů piva a jenom něco málo jídla. Když za ním byla Rozha, řekl jí, že ji má rád nejenom jako svoji ženu, ale že mu vždycky byla na světě tou nejbližší duší. Do Gorinu se však pravděpodobně už nevrátí, ale pokud ona bude chtít, může za ním chodit na svaté pole. Upozornil ji, že se cesty a stezky brzy budou hemžit bojechtivými tlupami, toužícími po jakémkoliv krveprolití, ať už vůči nepříteli, nebo i vlastním lidem. Pokud se jim dostane do rukou nějaká skvělá žena, a tou ona bezesporu je, tu spíše si s ní rádi pohrají, než jí pustí krev a vyberou si z ní své pochoutky a trofeje.

Podle všeho, co mu Rozha řekla, bylo zřejmé, že kanis Labkanis byl znechucený vším, co se stalo v poslední době, a rozhodl se oddělit od ostatních lidí, dokonce i od vlastní ženy, kterou má hodně rád. Bude raději bez její přítomnosti, než aby se jí mělo přihodit něco zlého. Tak se rozhodl kanis Gorinu, aby všem dal najevo, že s tím, co se má stát a co je nevyhnutelné, nehodlá mít vůbec nic společného.

Obzvlášť pak Rozha varovala Kalanise, aby se vyhýbal všem lidem ze západních osad, že Dysenští baží po jeho krvi a hrozně prý litují, že jim zmizel ve východních horách. Všichni se dávají na stranu

karhise Turpalise a vyhrožují, že vpadnou do východních vrchů a vypálí tam brlohy Karkanisových lupičských hord. Jeho samotného vykouří jako sysla z nory. Prý jenom několik žen straní Kancíze a Karkanisovi, avšak jenom tajně. Jsou to ty, které nezapomněly na úctu k velké bohyni. Většina žen stojí na straně svých mužů, a proto si Kalanis musí dát pozor úplně na všechny, aby se náhodou nespletl. To by ho titíž mohlo stát život.

"Matko," řekl a Rozha se na něho velmi vděčně podívala, "jsem velice rád, že mi to říkáš a že máš pořád starost o můj život, ačkoliv mě osud odvádí z tvé náruče docela jinam."

V očích se jí zablyskly slzy: "Ani nevíš, jak mě těší, žes mě tak nazval, přestože už víš, kdo byla tvoje skutečná matka a kdo je tvůj pravý otec."

"Všechny vás mám moc rád," objal ji a uvědomi si, že se Rozha podobá Bělce, i když je mnohem starší.

"Můj muž na tebe tolik vzpomíná," zašeptala, "vypadá to, že mu hodně chybíš."

"Všichni mi chybíte," pohladil ji po šátku na hlavě.

"A Bělka," pronesla tiše, jako by se bála toho, co hodlá říci, "ta bude obzvlášť smutná, že tě neuvidí každý den. Ani nevíš, jak to pro ni bylo těžké, že musela jít z domu. To ne kvůli nám, Kalanisi. To kvůli tobě."

Dobře věděl, že Rozha něco tuší, ačkoliv určitě neví, že spolu několik dnů žili. Jistě by se neudržela a něco by prozradila. Najednou ho napadlo, že by se v každém případě měl hned pokusit o získání Bělky:

"A s tím, že Bělka se provdá za Ruhčanise, nejde nic udělat?"

Viděl, jak to zahýbalo nejenom s Rozhou před ním, ale i s vědmou Knyraškou.

"Myslíš, Kalanisi," rozpačitě pronesla Rozha, "že by se tam neměla provdat?"

"To si tedy myslím!" řekl rozhodně.

Rozha odstoupila a bezradně se zahleděla na ležící vědmu, která se najednou začala usmívat, přičemž zaskřehotala svým stařeckým hlasem:

"Kalanisi, víš dobře, že to nejde!"

"Ani kdybys trochu chtěla?" byl neústupný.

"Ani tak," mávla rukou, "protože to bylo předpověděno a všichni to vědí. Víš ty, co by se mohlo stát, kdyby mi najednou přestali věřit? Pak už by nevěřili nikomu a ničemu na světě. To nejde, Kalanisi!"

Kalanis se přesto rozhodl, že udělá, co bude moci, aby Bělku získal pro sebe:

"Kdyby se to pořádně promyslelo, třeba by se našel způsob!"

"Nenašel!"

"Kdybys jenom trochu chtěla!"

"Už to nejde!"

"A proč?"

"Protože i o tobě už je rozhodnuto," zašeptala vědma, přičemž Rozha nepříliš ochotně přikývla.

Tedy i nad ním bylo něco vyřčeno!

A opět zase jemu dosud nikdo nic neprozradil, ačkoliv to jistě vědí všichni ostatní a určitě se o tom zase mluví...

Vědma neustoupila ani o palec, protože nemohla vzít zpět to, co všichni brali za její neomylná proroctví. Když mu to dostatečně vysvětlila, řekla, že s ním chce být úplně sama, což Rozha i Stinka okamžitě splnily a šly před sevlínu chatu odhánět příchozí s výmluvou, že vědma je nemocná.

Když zcela osaměli, vědma odhodila houně a sedla si na své posteli: "Abys věděl, Kalanisi, ani teď ti nesmím říci, co tě čeká, ačkoliv se o tom běžně mluví. Jenomže vůbec nezáleží na tom, kdo o tobě mluví. Důležité je, abys to nevěděl ty sám. Pokud se má tvoje sudba splnit, což ukazuje na pravost mých proroctví, pak všichni kolem tebe musí vidět, jak se všechno ukládá. Ty sám však nesmíš vědět, co ti uchystají následující dny. Proto se nediv, že vzbuzuješ tolik pozornosti, ač ty sám si zdaleka neuvědomuješ, proč to tak je. Kdybys byl obyčejným synem gorinského kanise, už dávno by ses všechno dozvěděl. Že však jsi synem karhise Karkanise, pak tě nikdo nemůže považovat za obyčejného člověka. Tak je to, Kalanisi."

Vůbec se mu to nelíbilo, takže sotva přihodil polínka na oheň, rozladěně se posadil na stoličku naproti stařeně: "Snad by bylo dobré, kdybych něco věděl. Takhle pořád potkávám samá překvapení, a ne vždycky příjemná."

"Ale to s tou holkou od Rozhy, to se ti líbilo, co?" zaskřehotala svým stařeckým smíchem, až se zakuckala.

"To jste si se mnou dobře zažertovali!" odsekl rozezleně.

"Stejně mi ji nedáte..."

Chvilí váhala, jestli mu to má říci, přece však se rozhodla:

"Žádný žert, Kalanisi. To byla služba velké bohyni."

Měl dojem, že se přeslechl: "Co? Služba bohyni?"

"Ano, slyšel jsi dobře, Kalanisi."

"Vůbec nerozumím..."

Ztišila hlas, aby nikdo neslyšel, kdyby náhodou poslouchal za dveřmi: "Bylo to zasvěcení!"

"Zasvěcení?"

"Ano, zasvěcení, Kalanisi," šeptala jenom sotva slyšitelně, "stal ses tanečníkem kukačky."

"Já?" podivil se. Vždyť mu o tom nikdo nic neřekl. O tancích křepelek a tetřívku slyšel. Kdysi něco zaslechl o jakémisi tajemství kukačky, avšak nikdo mu neřekl, o co tu mohlo jít. Ostatně pokud jde o svatá tajemství, takovéto věci se neříkají jenom tak...

"Ale nevím o tom, že bych se zúčastnil tance," namítl.

"Zúčastnil, Kalanisi," usmála se, "opravdu sis počínal dobře."

"Jak to můžeš vědět, když to nevím já, sevlo!"

Zahleděla se na něho, jako by hodlala vyzírat z čirého pramínku nějaké tajemné znamení. Pronesla přitom tichounce, takže to sotva zaslechl: "Ta dívka má v sobě tvé zrno, Kalanisi, a pokud se jí narodí tvoje dítě, bude to podobné, jako když kukačka nasadí svá vejce do hnízda jiného ptáka. Nebo snad ne, Kalanisi?"

Hnulo to s ním, avšak udržel svoji zlost, protože si uvědomil, že vědma není obyčejným člověkem a uvažuje zcela jinak, než je běžné. Zmohl se proto na jinou výčitku:

"To snad také bylo předpověděno?"

Zaznělo to dost tvrdě, což nemohla přehlédnout.

Hodně zvažněla, snad si uvědomila, jak si s ním hezky krutě zažertovali: "To jsem nepředpověděla, Kalanisi, protože jsem nemohla předpokládat, že tolik zatoužíš po té maličké. Vždyť ty přece teď už můžeš mít každou, na kterou dostaneš chuť."

"Ale já chci jenom tu jednu," pravil rozhodně, "Bělku, dceru kanise Labkanise a Rozhy."

Nijak se nedurdila pro jeho vzdor, dokonce se na něho usmála se zjevnou účastí: "Byl jsi vychováván jako mladý bůh..."

"Co?" podivil se. "Jako co?"

"Dobře slyšíš, Kalanisi. Jako mladý bůh! Bůh... Tak se k tobě všichni chovali a také tobě bylo dovoleno poznat věci, které by nikdo jiný nepoznal. A to se teď projevuje. Kdokoliv jiný by se neodvážil vzdorovat, protože by se bál následků, které, jak sám dobře víš, mohou být hodně vážné. Ty však se nebojíš, protože nejsi obyčejný člověk. Tys nikdy nemusel pracovat ani na poli, ani u dobytka, ani se po tobě nechtěly žádné jiné práce. Kalanisi, ale i bohové mají své povinnosti, což také dobře víš. A žádný z nich se neodváží vzdorovat svému osudu. To bys měl také vědět, Kalanisi..."

Měl pocit, že se kolem něho všechno vlní, jako by seděli nikoliv v sevlině chatě, nýbrž někde na dně jednoho z jezírek, jichž viděl v Kancízíných horách hned několik. Vůbec nepředpokládal, že mu vědma řekne něco takového.

Mladý bůh...

Rozhodně mu to nebylo nepříjemné. To spíše naopak. Začal mít dojem, že všechno to, co předtím zažil a čemu nerozuměl, teď začínalo nabývat určitý smysl a najednou viděl i svůj vztah k Bělce docela jinými očima. Stává se přece, že některý z bohů se sníží k dívce, která ho zaujme, a na potřebnou chvíli si ji vezme, přičemž s dítětem to je stejné jako s mládětem kukačky, jež pak vyrůstá v jiném hnízdě. Takhle je to tedy se svatým tajemstvím kukačky, o kterém mu zrovna povídala vědma Knyraška.

Ostatně vědma se rozvykládala jako nikdy předtím. Ještě od ní neslyšel takovéto věci. Až se mu z toho točí hlava! To všechno ho velice zajímá. Hlavně proto, že to všechno je o něm. Dosud netušil, že by mohl být natolik důležitou osobou.

30.

Pršelo mnoho dní, takže se kvůli blátu venku skoro nedalo chodit. Kalanis pobýval v chatě na

samotě, odkud z dálky viděl na velký Kancízín dům, vypínající se na plošině pod vrcholem hory. O jídlo neměl nouzi, neboť otec mu nechával posílat koše plné všelijakých dobrot, které leckdy ani nedokázal všechny spořádat. Když otcův staříček a shrbený služebník Marvanes přišel s novým přidělem, nezřídka odnášel skoro půl košíku jídla zpátky naproti do velkého domu.

Kalanisovi nijak nevadilo, že ho otec nechával samotného. Alespoň měl čas přemýšlet o tom, co prožil v poslední době. Každou chvíli si vzpomněl na Gorin. Ten děšť, povídal si, je možná dobrý pro obilí, které se právě v této májové době rozvíjí. A to, že žáby dole pod kopcem kvákají jako o závod, to si povídají, že roste pšenice. Teď někdy, zamyslel se, by tam už měli mít zasetý len, pokud ovšem nemyslí víc na boj proti Karkanisovi, než na svoji práci. Ale na to jistě dohlíží starý Drhdoudis, aby všichni dělali, co mají. Vždyť pracují i pro něho, aby měl co nad oheň.

A co matka? Ta nevlastní. Rozha. Ta zřejmě teď je u sevly, nebo také na svatém poli u kanise. Zřejmě však je v Gorinu, kde přece musí pečovat o staré a nemocné.

A Bělka... Ta se za pár dní vrátí domů. Pak ji provdají za Ruhčanise. Kalanis ho nikdy neměl rád, ačkoliv ho kdekdo chválil, že z něho bude dobrý kanis. Už několikrát se totiž zapletl do řečí radních, což v jeho případě nebylo považováno za drzost, neboť jeho otec na něho nedá dopustit a zatím si ho pokaždé zastal. Ruhčanis je dobrý lučištník a dokáže prý skvěle vládnout mečem. Kalanis si však je jistý, že nejenom Pakpacolis, nýbrž i on sám by v soutěži s ním rozhodně obstál. Kdyby jenom šlo tomu jejich sňatku zabránit! Už si myslel, že se s touto věcí smířil, zejména po rozmluvě se sevlou, ale pokaždé, když si uvědomí, že Bělku bude mít někdo jiný, začne mu z toho být hodně úzko. Vůbec to není snadné...

Události, které se tak náhle seběhly, mu hodně pozměnily život. Od malička žil v Gorinu nebo u sevly a nevěděl, kým ve skutečnosti je. Pravda, už dávno se mohl dovítit, že když ho Gorinští neberou tak zcela mezi sebe, pak v tom něco musí být. Pořád si myslel, že ty zvláštnosti plynou z toho, že je kanisovým synem. Byl v Gorinu jediným, kdo nevěděl... A nejenom v Gorinu! Býval hodně osamělý. Dá se říci, že neměl jiné kamarády než Pakpacolise, který se však od něj po jisté době odvrátil. Nejblíže mu byla Bělka, jejich dětskému kamarádství však bránila okolnost, že ona byla děvče a on kluk. Kluci si odjakživa hrávali jinak než holky. Jenomže oni dva se alespoň vídávali, většinou ráno a večer, leckdy i přes den. Byli k sobě vlídní jako žádní jiní sourozenci v osadě Gorin. Všichni ostatní se mezi sebou hašteřili a poštuchovali až hrůza. Snad už proto se mohl domyslet, že v jejich případě je tomu jinak než v jiných gorinských rodinách.

Opravdu měl o čem přemýšlet, vždyť se toho v poslední době tolik seběhlo. Snad právě proto ho otec nechal o samotě, aby si všechno pořádně promyslel a utřídil, a hlavně aby si ujasnil, kým ve skutečnosti vlastně je. Dobře ví, že není mladým bohem, jak mu to sevla Knyraška pověděla, ačkoliv je pravda, že boha může člověk potkat kdekoliv, třeba i na obyčejné lesní stezce. Říká se, že při úplně náhodném setkání s neznámým člověkem je nutno se mít na pozoru, jestli to náhodou není některý z bohů, třeba těch neznámých, o kterých cizinci přinášejí různé zvěsti. Ne, Kalanis se opravdu necítí bohem. O tom by něco musel vědět. Už by se to jistě nějak projevilo.

Starý Marvanes mu zpočátku připadal jako hodně nerudný morous, protože skoro vůbec nepromluvil. Vždycky přinesl plný košík a ten z předešlého dne si vzal, ať už v něm něco zbylo nebo ne. Kalanis ho vždycky uviděl už z dálky, jak se pomalu blíží, shrbený pod těžkým břemenem svých let. Denně se opakovalo totéž, podobně jako se střídají rána s večery a poledne s půlnocemi. Až jednou se Kalanis osmělil porušit tento starcův důsledný řád mlčení:

"Jak se jmenuješ?"

Stařec se usmál a jeho oči ztratily ten chladný a hodně cizí výraz, který měly dosud:

"Marvanes!"

"Takže tvé jméno svědčí o tom," pronesl Kalanis, "že patříš mezi pastevce."

"Kdysi jsem pásal Karkanisova stáda!"

"Snad Kancízina, nebo ne?" podotkl Kalanis.

Marvanes se zasmál a přikývnul: "Ano, máš pravdu, byla to Kancízina stáda. Tehdy ano."

Na druhý den už Marvanes přišel s mnohem vlídnějším výrazem ve své stařecké tváři a měl chuť si i trochu posedět v chatě u ohně, aby se trochu osušil po cestě deštěm. Dokonce si chtěl i povykládat, takže Kalanise hned napadlo, že se choval jako trdlo, když tohoto nosiče jídla a nápojů neoslovil dříve.

Ohýnek v chatě vesele praskal, plápolal a smršťoval se, jak se mu zachtělo. Starý Marvanes vděčně přijal od Kalanise džbánek s pivem a pečenou zaječí kýtu, z níž ukusoval svými chatrnými a nepočtenými zuby a chvílemi až do nekonečna žmoulal sousta, než je spolkl.

Tehdy se Kalanis dozvěděl celou spoustu věcí, které dosud neznal. Třebas to, že jeho otec se stal Karkanisem sotva tři roky předtím, než se narodil Kalanis. O Karkanisovi se povídá, což je známo i Kalanisovi, že patří k rodu dávných obrů jako jeden z posledních potomků. To se však povídá o každém Karkanisovi. Tenhle však přišel odněkud z daleké půlnoci, kde prý je v zemi jakýsi zvláštní černý kámen, který v ohni hoří a dokonce dává více tepla než dřevo, což prý jistě není běžné.

"Rád bych viděl takový kámen," posteskl si starý Marvanes, "ale už se mi to nepodaří."

"Možná přece," podotkl Kalanis.

Marvanes mávl rukou, jako by odháněl dotěrné mouchy: "Rody z půlnoční strany nejsou našimi přáteli. Stejně jako Turpalisovi lidé by nás nejradyji pobili a snědli, aby měli přístup sem do svatých míst a sebrali nám poklad našeho rodu a ještě další věci. Proto by nikoho z nás neušetřili."

Pravda, jenom zde, v Kancízíných kopcích stojí v čele rodu žena, což je doslova solí v očích všem plemenům na poledne, východ a půlnoc odtud. A jak se teď Kalanis také domyslel, ani muži zdejšího rodu tím nejsou příliš nadšeni, ačkoliv bouřit se v žádném případě nesmějí, protože by se tím postavili proti samotné bohyni Vlundě a dávným mravům, které převzali od zesnulých předků. Proto dodržují zvyky, které prý nikde jinde neplatí. Marvanes byl už notně opojený pivem a dal se do řečí o jistém muži, který byl odsouzený za zradu své krve, když veřejně vykřikoval, že by se všichni muži rodu měli už konečně vzbouřit proti řádění všech těch čarodějnic, kurev a traviček. Že prý normální chlap nemůže vidět zhola nic posvátného na veškerém tom babském rejdní, které má ve skutečnosti jenom jeden cíl, a ten prý docela určitě není posvátný. Buřič byl posvěcen na božskou osobu a obětován bohyni Vlundě způsobem, jakým se rozemílá zrno a kterému se říká "setkání kamenů". Pod tíhou dvou náhle sražených ohromných balvanů se jeho útroby a krev rozstříkly prý celou zemí a přinesly tak požehnání polím a lesům. Jak prý se dala slyšet Kancíza, ten odporný křikloun a buřič proti božským pořádkům se díky jejímu zasvěcení stal bohem. Jakožto nesmrtelný se co nevidět brzy znovu narodí. Navíc z něho byl docela slušný užitek, což by se rozhodně nemohlo stát, kdyby toho ničemníka neodsoudila k smrti. Stařec se docela dobře rozvykládal i při dalších návštěvách, takže Kalanis se brzy dozvěděl, kdo všechno bydlí v Kancízíných kopcích. Velice ho zajímala Kancízina družina bojovných žen, prý neustále připravená k válce i drobným potyčkám. Dobře věděl, že právě tyto ženy a ne zdejší muži všude šíří hrůzu a děs.

"Nejsou to však ženy tady narozené," zdůraznil Marvanes, který však odmítl prozradit, odkud tyto ženy jsou.

Kalanis se dovtipil. Vždyť přece slyšel o tom, že západní osady, kromě Gorinu ovšem, dávají Karkanisovi k obětem své děti podle toho, jak padne los - někdy chlapce, někdy děvče. Jak se to Kalanisovi jeví, chlapci bývali skutečně obětováni a snězeni, zatímco děvčata mohla být vychovávána. Jak rostla, mohla se stávat Kancízínými družkami, cvičenými k boji.

Dva dny poté, co přestaly deště a země zvolna osychala, přišel Marvanes naposledy a ještě k tomu bez košíku, neboť toho dne už byl Kalanis očekáván naproti ve velikém domě pod vrchem hory.

31.

Marvanes přivedl Kalanise k velikému domu, před nímž postávaly ozbrojené ženy. Některé vyhlížely docela zajímavě a každému chlapovi by se jistě zamlouvaly. Šel z nich však pořádný respekt, neboť tyto potvory dovedou být na jedné straně k mužům mnohem přítulnější než jejich vlastní ženy, na straně druhé pak dokážou chlapa vykuchat, než stačí mrknout okem.

Otcův služebník ho provedl mezi postávajícími ženami, které po Kalanisovi pokukovaly dost přívětivě, a oba pak vešli do otevřených dveří, nad nimiž ze skoby visel trs lidských lebek.

Prošli několika začmoudlými síněmi, osvětlenými visícími olejovými lampičkami a loučemi, vetknutými do krbů ve stěnách nad širokými miskami s vodou. Potkávali přitom samé ženy s přilbami a koženými halenami s plíšky. Nakonec došli do poněkud prostrannější, pestřejší a více osvětlené síně, kde na jakýchsi vkusně vyřezávaných lůžkách ležely postavy dvou žen a jednoho muže, ve kterém Kalanis hned poznal svého otce karhise Karkanise, ačkoliv na sobě měl pestrý červený oděv, prošíváný zlatými nitěmi, a nikoliv kožešiny, ve kterých ho předtím vídal.

"Pojď dál, Kalanisi!" ozval se hlas, který patřil Kancíze ležící na lůžku hned vedle otce.

"A ulož se tam," ukázal otec k lůžku, na němž si hověla ne příliš oděná Čilpana, která mu vedle sebe ochotně udělala místo.

"Vítáme tě do našeho rodu, Kalanisi!" pronesla Kancíza, když se vedle její dcery pokládal do měkkých vlněných houní a příkrývek. "Už brzy budeš mít možnost dokázat, že patříš k nám."

"To si myslím, že patří!" prohodil otec a objal Kancízina holá ramena, krytá jenom zlatými řetězy a řemínky s ozdobnými přívěšky.

Kancíza pokrčila rameny, jako by se svým mužem příliš nesouhlasila: "Žil přece v Gorinu."

"Ale také u sevly!" nedal se otec.

"A teď ho máme u nás," zašilhala po něm Čilpana, přičemž si uvědomil, jaká příjemná vůně z ní sálá kolem. To jistě použila některou z voňavek, které sem cizí kupci přivážejí zdaleka a chtějí za docela maličkou nádobku celá stáda koní a krav. Kalanis dobře ví, že tahle voňavá ženská může mít takovýchto plných nádobek docela hezkou řadu. Je přece Kancízinou dcerou, takže nemusí nosit mezi řadry obyčejnou voničku s bylinami a pryskyřicemi jako holky z Gorinu nebo Dysenu, když chtějí zapůsobit na kluky nebo jenom zakrýt svoji nedbalost, když se nestihly jít vyšplouchat do potoka za osadou.

Do místnosti vstoupila jedna z mladinkých a útlých dívek a z kotlíku s pivem začala naběračkou z bronzového plechu nabírat do bronzových rohů zpěněný nápoj. Postupně ho podávala ležícím, napřed samozřejmě Kancíze, pak Karkanisovi, Čilpaně a Kalanisovi.

Ještě před napitím neopomněli odstříknout pár kapek piva na zem, což bylo jakýmsi samozřejmým projevem slušnosti a úcty k Matce Vludě, Kancízine velké bohyni. Do síně se vpotácela mohutná osoba v kožené haleně. Hned ji poznal. Byla to Balda, obryně, se kterou se před časem potkal u sevly Knyrašky.

"Kancízo!" ozvala se obryně přerývaným hlasem, neboť dech, namožený během po prudkém svahu, jí nedovolil vychrlit hned vše naráz. "Už to začíná!"

"Co začíná?" zeptala se Kancíza co nejlídněji.

Balda padla na kolena a hned byla na čtyřech. Únava a namáhané plíce jí na pár chvil nedovolily činit nic jiného. Pochopitelně se napřed musela vydýchat, než začala mluvit trochu srozumitelně a souvisle.

"Už mají tři houfy! Dva v Avaranech a jeden v západních osadách!"

V západních osadách? vylekal se Kalanis. Že by i Gorinští šli do boje...?

Kancíza se na svém lůžku vzrušeně posadila:

"Už vyrazili?"

"Zatím jenom hlídky!" vychrlila uřícená Balda. "První boj jsme vyhráli!"

"To ráda slyším!" pronesla Kancíza. "Jak to proběhlo?"

Mohutná Balda se posadila na zemi, její zmožený dech se ještě nezklidnil:

"Bylo to takových možná pět nebo sedm jezdců..."

"Nemusíš přesně počítat!" okřikla ji netrpělivá Kancíza. "Co dál?"

"Odvážili se za naši hranici..."

"A dál?"

"Chytili jsme tři!"

"A ti ostatní?"

"Zírali na to, jak jsme těm třem pustili krev..."

"Správně!" vykřikla Kancíza v kruté radosti.

Kalanis pohlédl na otce. Ten mlčel a zarytě hleděl někam před sebe, jako by přes stěny velkého domu dokázal vidět nejenom do dálky, ale i někam daleko za hranice času. Takto nějak podobně sevla Knyraška hledívá do porostu svého posvátného háje a čte tajemná znamení. Podobá se přitom zaječící, větřící v proudech vánků a větrů.

32.

Kalanisovi se naskytl možnost poznat část území Kancízinych kopců a hor, neboť otec ho bral s sebou na místa, kde už byla připravena obrana proti útoku houfů od poledne i západu. Na několika svazích byly do kmenů vytesány záseky, takže se stačilo jenom dotnout několika stromů nahoře na svahu, aby se všechny skácely a pobily útočníky, kteří neprozřetelně vlezou do takovéto pasti. Za dost účinné karhis považoval všelijaké shora zamaskované díry v pěšinách. Z jejich dna čněly zahrocené kůly a klacky, takže člověk, který se tu propadne, skončí nabodený jako na rožni. Tady otec Kalanisovi ukázal zvláštní značky, docela malé záseky do stromové kůry, viditelné jenom ze strany. Rozhodně ne z té, odkud Kancíziny kopce očekávají útoky. Následoval otce, i když se usilovně škrábal na vysoké skály, které se tyčily podél cest a průchodů. Hned poznal, proč se sem otec škrábe tak usilovně. Nahoře byly totiž

připraveny hromady menších či větších kamenů. Stačí uvolnit jedno docela obyčejné břevno a celá hromada se vlastní váhou sesype dolů na drzé vetřelce, aby jim způsobila co nejvíce ztrát.

Dost velkou pozornost otec věnoval jistým místům, která také měla své značky. Tato místa však nebyla vhodná pro obranu, ani pro útočný boj, ba nemohla sloužit ani jako obyčejná past. "Zde pod zemí jsou jámy se zásobami na zimu, nebo i pro mnohem delší dobu," pronesl otec na jednom takovém místě mezi příkrými skálami. Kalanis chápal, že to jsou velmi důležité věci. Vždyť mít dostatek zásob znamená přežít, zatímco bez zásob hrozí jistá smrt hladem.

V narychlo opuštěné salaši, odkud pastevcí odehnali svá stáda ovcí a koz, nechal Karkanis svolat muže, které určil ke sledování jednotlivých houfů nepřátel a podávání zpráv o nich. Většinou se tato znamení dávají ohněm a dýmem, avšak Karkanis chce mít přehled o rozmístění a pohybech nepřátel vždy a všude. Proto naučil strážce země, jak správně troubit na rohy a tlouci na bubny nebo bronzové kotle, aby podle pouhého zvuku poznal, co dělá nepřítel tam či onde. Kalanis pozorně naslouchal a viděl, že si s tím otec dal hodně práce.

Všude, kam spolu s otcem chodili, byli jenom samí ozbrojení muži a nikoliv Kancíziny bojovnice, o kterých se všude tolik povídá. Jednou se proto zeptal otce, proč je tu nikde nevidí, přičemž ten jenom odvrkl, ať se prý nebojí, že jich ještě uvidí dost. Netrvalo dlouho a Kalanis je uviděl, avšak jistě ne úplně všechny najednou, neboť každá žena má v měsíci několik dní, kdy je povinna vyhybat se přítomnosti ostatních lidí.

Kancíza nechala svolat své houfy před Býčí skálu, aby k nim společně s karhisem promluvila před očekávanou bitvou. Ta byla naprosto nevyhnutelná, zejména poté, když hlídky z hranic zjistily, že Turpalis společně se západními osadami, ještě nedávno podřízenými Karkanisovi a Kancíze, vyhlásili otevřený boj. Těsně za hranicemi se našly zabodnuté oštěpy, vhozené z druhé strany, přičemž na některých byla navázána křídla vran, na jiných pak zajecí packy a hnátky myší, a na jednom pár rybích ocasů a ploutví, což všechno promlouvalo zcela jasnou řečí: I kdybyste odletěli jako ptáci, utekli jako zajíci, zalezli do země jako myši a plavali vodou jako ryby, našim zbraním stejně neuniknete.

Když Kalanis s otcem přišli před Býčí skálu, lesnaté údolí před stěnou svaté jeskyně se už hemžilo ozbrojenými muži a ženami. Kalanis doslova zíral, neboť tolik ozbrojených lidí dosud neviděl pohromadě. Nejvíce tu bylo žen, Kancízinych bojovnic. Na hlavách měly většinou přilby s kravskými rohy nebo vlasy navázané do pevných uzlů a všelijak stažené šňurami, jehlicemi a sponami. Jejich kožené haleny mnohdy ani neprozrazovaly, že jde o ženy, neboť většinou měly prsy staženy k tělu nějakým pásem – zřejmě proto, aby jim nepřekážely v zacházení se zbraněmi. Jejich postavy se pyšnily statnými obrysy s vyvinutými svaly, což bylo obvyklejší u mužů nežli u žen. Tváře bojovnic dosud nebyly opatřeny vzorky. Ty však bylo vidět na tvářích některých ozbrojených mužů, z čehož se dalo usuzovat, že Kancíziny družky zatím ještě nečeká bezprostřední boj. Někteří muži však zřejmě hned po tomto shromáždění odejdou na hranice území, aby tam byli připraveni na první střetnutí. Najednou si Kalanis povšiml skupiny nevysokých statných mužů v medvědích a vlčích kožešinách a s dřevěnými oštěpy a kyji. Tito chlupáči ho kdysi chytili v lese, a když uviděli jeho tetování na pravé paži, nechali ho být. Takže to jsou Karkanisovi lidé! Přitom by je člověk považoval za lesní duchy. Vždyť se o nich mluví jako o lesních mužích. Takže žádné zjevy duchů, nýbrž obyčejní lidé, sice se svým oděním i zbraněmi poněkud zaostalí a jednodušší, ale přece jenom lidé...

Na vysoké lešení před jeskyní stoupala Kancíza, oděná do zbroje, avšak nikoliv kožené. Její lesklý pancíř z bronzového plechu a přilba s rudým chocholem svítily jako slunce na obloze. Za ní stoupal Karkanis, rovněž oděný do pancíře a přilby, takže oba tu svým zjevem shora zářili jako dva krásní nebeští bohové. Za nimi po schůdkách stoupala Čilpana, jejíž šat však nijak nepřipomínal blížící se boj. Tato Kancízina dcera rozhodně nebyla určena k tomu, aby bojovala se zbraní v ruce. Její určení bylo jiné, což Kalanis dobře věděl už z prvního setkání s ní. Vedle své matky v lesklém pancíři její zjev nijak nezanikal, neboť šaty docela příjemně zvýrazňovaly křivky jejího těla a těžké zlaté řetězy, spony a náramky zářily snad i o něco více, než Kancíziny a Karkanisovy bojové pancíře. Za Čilpanou se nahoru vydrápala vysoká a v ramenech široká Balda, jejíž svalnaté tělo obepínala obvyklá kožená halena. Dojem výšky jejího těla ještě zvyšoval uzel vlasů ovázaný pavoukem řemínků. Kalanis si hned povšiml, že Balda má na tváři vzorky, což znamená, že je kdykoliv připravena zabít. Nad lešením na horní ploše skalní stěny se ukázalo několik postav ozbrojených žen, rovněž se vzorky dovolujícími okamžitě zabít. Tyto ženy tu zřejmě nastoupily stráž, neboť drží své luky dost pohotově, dokonce i se šípy na lučištích.

"Sestry a bratři!" zazněl shora Kancízín zvučný hlas. "Všichni víme, proč jsme se tu sešli!"

Hlučné přitakání, hartusení zbraněmi a tlučení do štítů ze dřeva a tvrzené kůže chvíli trvalo. Všechno nasvědčovalo tomu, že přítomní vítají nadcházející boj.

"To ten hloupý a drzý Turpalis si myslí, že na nás bude stačit!" zařvala opět Kancíza, načež její slova byla opět doprovázena hartusením zbraní.

"Nepomůžou mu ani cizinci, které si na nás zavolal!"

Kromě lomozu zbraní se zvedla bouře hněvivých výkřiků, Kancíza trpělivě čekala, než mohla opět provolat:

"Potrestáme i ty hnojaře z Gorinu a Dysenu!"

Potrestáme! Zničíme! Pobjeme a sežereme! znělo tak hlučně, že to jistě muselo být slyšet až někde v Avaranech, nebo i v Gorinu. Kalanis byl čím dále tím zachmuřenější. Jeho Gorin... Kdo ví, co se všechno stane. Hrozně by nechtěl, aby se Gorinským přihodilo to, čím se jim tady vyhrožuje. On přece ví, jak došlo k tomu, že Gorin se přidal k Turpalisovi.

Kancíza pronášela své pohružky a ty byly přijímány se stále rostoucím nadšením. Bojovní houf pod lešením Býčí skály doslova šlel touhou po válce. Chtěli bodat, sekát, drásat, utínat, řezat, rozbíjet lebky, lámat hnáty, chlemtat krev, srkat mozek, řezat uši, nosy i koule a házet je psům a sviním k sežráním.

"Bude to jedna velká hostina!" řvala skoro nepřičetná Kancíza k houfu ještě o poznání nepřičetnějšímu. "Na jejich kostech budeme tančit! Zadupeme je do hlíny!"

Kdosi vzal Kalanise za loket. Zděšeně se ohlédl.

Byla to Stinka. Už ne tak rozčuchaná jako jindy a rovněž ne ve svých ušmudlaných hadrech. Také ona se teď honosila koženou halenou a vkusně upravenými vlasy jako další Kancíziny družky.

Něco mu zakřičela do ucha, avšak nerozuměl jí, neboť z hrdel bojovníků a bojovnic se vzedmula nová vlna bouře bojovního nadšení.

Vyhlížela docela dobře. Však už tehdy u sevly Knyrašky poznal, že tahleta kaprad'ová holka ve skutečnosti patří ke Kancíze a že neběhá po lesích jenom tak, z čistého rozmaru, nebo za dárečky chlapů, kteří mají chuť okusit něco jiného, než mají doma.

Najednou měl radost, že tu je s ním někdo, koho už nějakou dobu zná. Objal ji a políbil, což mu radostně opětovala, avšak najednou ho od sebe prudce odstrčila a pokorně se zahleděla na lešení, odkud po nich vztekla šilhala Čilpana vyšňořená jako pestrý květ, lákající čmeláky k ochutnání své šťávičky. Jeho otec karhis Karkanis po něm také hledí z výšky lešení. Napřed se zdálo, jako by byl duchem mimo, ale z ničeho nic začal na Kalanise mávat, aby přišel za ním nahoru.

Kalanisovi se to zdálo dost podivné, aby se měl vystavit zrakům tolika ozbrojenců. Vždyť ještě neprošel zasvěcením na muže! Otec však pořád mává a ukazuje mu, aby za ním šel.

Jde tedy.

Protáhl se několika řadami ozbrojených mužů a už byl u schodů na lešení.

Když stoupl na první schod, zaváhal. Co když to otec mával na někoho jiného? Třeba na Stinku, aby mu hned podala zprávu o tom, co se děje kolem Gorinu.

Pohlédne nahoru, otec se teď dívá přímo na něho a ukazuje mu, aby si pospíšil nahoru.

Takže není pochyb...

Stoupá. Už je nahoře. Ohlíží se. Dole pod lešením ohromný houf bojovnic a bojovníků, za jeho zády tmavý otvor do skály ve tvaru trojúhelníku, tedy posvátného znaku, značícího ženské pohlaví. To je to pověstné okno Býčí skály. Na tomto lešení jsou podřezáváni lidé, obětovaní bohyni Vludě, a tímto oknem se házejí dolů, kde se potom z jejich masa odbývají hostiny...

Kancíza opět něco zařvala a následující výskot a lomoz Kalanisovi málem podrazil nohy.

Najednou ucítí pevný stisk na rameni.

To ho otec přitáhl vedle Kancízy a zamáváním paží na sebe poutá pozornost bojechtivého houfu.

"Sestry a bratři!" zařval tak mocně, až se to odráželo od stěn údolí. "Toto je můj syn! Všichni ho znáte!"

Řev, který se zvedl zdola, Kalanise zbavoval sil i odvahy, takže musel vynaložit hodně úsilí, aby se udržel na nohou.

Kancíza na ně zaraženě hleděla. Je zřejmé, že je tímto výstupem svého muže zaskočena, avšak neodvází se protivit, rozhodně ne veřejně.

Sotva největší hluk pominul, Karkanis opět zařval do prostoru údolí:

"Tento mladý muž bude vaším velitelem, kdyby se mně a Kancíze něco stalo!"

Zdola to zahlučelo, avšak nikoliv tak bouřlivě jako předtím. I Kalanis si velmi dobře uvědomoval, že

došlo k něčemu dosud nevídanému.

33.

Z toho, co se stalo, se pořád nemohl vzpamatovat. Otec se přiznal ke svému synovi, a ještě k tomu takovýmto způsobem. Něco podobného rozhodně nečekal. Zdá se, že to nečekal nikdo z přítomných u Býčí skály. Bylo to stejně překvapující, jako kdyby z ničeho nic začaly z nebe padat kusy ledu, veliké jako pěst nebo lidská hlava. Všichni si všímali hlavně Kancízy, s níž to pořádně zacloumalo. Snad nikdo by se nepodivil, kdyby se zřítily z lešení, ať už dolů na kamennou suť, anebo dovnitř do jeskyně skalním oknem ve tvaru posvátného trojúhelníku.

Nicméně Kancíza se brzy vzpamatovala, opět získala svoji rovnováhu a její hlas pak nadále bičoval bojovnost shromážděného houfu. Na krvechtivé odhodlání bojovnic a bojovníků se téměř dalo sáhnout, jak bylo mocné, pevné a nepřekonatelné.

Karhis Karkanis si byl velice dobře vědom, čeho se dopustil vlastně už podruhé ve svém životě. Ohrozil samotný základ Kancízina rodu a její vlády, neboť poté, co svého vlastního pokrevního syna postavil na roveň sobě a hlavně jí, mohl být označen za zrádce a na místě zabit. Naštěstí se právě k jeho osobě před očekávanou bitvou s Turpalisem upínaly velké naděje, neboť jeho bojové schopnosti a ohromná síla bezesporu značnou hrozbou pro všechny nepřátele. Kdo by nevěděl o tom, jak byl kdysi dávno přepaden houfem Turpalisových zabijáků a zmasakrován tak, že už ho považovali za mrtvého? Tehdy prokázal, že se nadarmo nemluví o jeho nesmrtelnosti, kterou má jakožto jeden z posledních potomků dávných obrů.

Když se Kancíza vzpamatovala z překvapení, začala předstírat, že Karkanisovo veřejné prohlášení nepovažuje za nijak důležité. Samozřejmě hned usoudila, že je nutno soustředit se hlavně na přípravy k válce, neboť porážka od Turpalise by se docela jistě rovnala naprostému a truchlivému konci nejenom její nadvlády nad rodem, nýbrž i samotného rodu. Turpalisova nenávisť k ní a jejímu muži je velice dobře známá a vůbec nelze doufat, že vítězný Turpalis by s poraženými naložil mírně.

Nakonec promluvil karhis Karkanis, který si nechal přinést několik mečů z nového kovu a před zraky téměř veškerého bojovného lidu Kancízina rodu je zohýbal jeden po druhém a taktéž jeden po druhém přesekal svým ohromným mečem ze světlého bronzu, přičemž toto své okázalé vystoupení zakončil provoláním: "O tento kov jde Turpalisovi! O rudu, kterou máme v našich kopcích! Vidíte, jak je hloupý? Chce železo! Přál bych si, aby všechny zbraně jeho mužů byly ze železa, abychom mu je takto zohýbali a posekali!"

Bylo to velmi dobré zakončení celého shromáždění, protože všechny přítomné naladilo nadějemi. Nikdy přece neuškodí dát najevo, že protivník je hloupý a že věc, o kterou usiluje, nemá takovou hodnotu, jakou si představuje.

Když se houf rozcházel, karhis se naklonil ke Kalanisovi: "Chci, abys byl pořád se mnou. Musím ti povědět hodně věcí."

Kalanis samozřejmě rád souhlasil.

Toho dne se dozvěděl celou řadu zpráv. Nejenom z Avaran, nýbrž i ze západních osad. Něco mu řekl otec, něco zase Stinka.

Hodně pobuřující zpráva byla z Avaran. Turpalisovi pohůnci zajali čtyři muže Karkanisovy hlídky a odvěkli je do hradiště, kde byli zajatci hrozným způsobem zmučeni a nakonec snězeni, přičemž jejich kosti pak byly potupně naházeny na Kancízino území. Všechny čtyři hlavy si ponechal Turpalis, který si je dal zavěsit na svůj dům. Tato zvěst všechny Kancíziny lidi tak pobouřila, že zatínali pěsti a zuřivě vykřikovali, jak se pomstí hned na prvním nepříteli, který jim padne do zajetí.

Zajatce pobil onen cizí kanis, který tehdy v Gorinu chtěl Kalanise zabít veřejně před očima všech. Jmenuje se Klonvichus a povídá se o něm, že do Avaran přivedl své bohy, které nazývá Chevistes a Varamna. Jsou to prý mocní bohové podzemí, kteří prý Klonvichusovi vždy přáli při hledání železné rudy a hutnění železa a kteří mu prý pomohou i teď, v boji proti Karkanisovi.

Kalanise dost překvapilo, že jeho dávný druh z klukovských her Pakpacolis patří k Turpalisovým nejbližším druhům. Společně s Hasatou žije v obydlí poblíž Turpalisova domu a dostal darem pole, pár kusů krav a koní a jakéhosi zajatce odněkud z východu, který mu na tomto poli pracuje. Povídá se, že prý Pakpacolis nahradil Dardise, který býval Turpalisovým největším oblíbencem a kterého měli na cestě mezi

Gorinem a avaranským hradištěm zavraždit Karkanisovi zabijáci. Dnes už Pakpacolis nemusí pracovat na poli, získal ženu, kterou má rád, a ještě k tomu se stal opravdovým bojovníkem, jenž není povinen pěstovat nic jiného než svoji přípravu pro boj. Vypadá to tak, že povede nějaké muže proti Karkanisovi. To se ví, že Kalanis by ho rád uviděl, ale rozhodně ne takhle, jako nepřítele na život a na smrt. Když to Stinka Kalanisovi povídala, vůbec to nevypadalo, že by Pakpacolisovi něco vyčítala nebo že by ho snad nenáviděla, což by se jistě dalo pochopit, protože Pakpacolis bude bojovat na straně nepřítele. Ostatně kdyby Pakpacolis zůstal v Gorinu, teď by se určitě chystal k boji na stejné straně. Dokonce se zdálo, že Stinka Pakpacolisovi přeje, jistě především proto, že za svoji životní družku zvolil její sestru Hasatu. S ní by nikdy nemohl žít jako muž se ženou, protože Hasata byla v očích Gorinských dcerou stinkesů, opovržených lidí a vyvrhelů.

Gorinský kanis Labkanis se prý stále zdržuje na svatém poli. Zřejmě odtud už neodejde živý, jak to prý sám nedávno prohlásil, když za ním přišli sousedé z Gorinu, aby s ním rokovali o vážných věcech. Ani jeho žena Rozha nic nesvedla, přestože Gorinským slíbila, že udělá všechno, co bude v jejích silách, aby ho přivedla zpět do Gorinu. Jediní dva lidé, kteří z toho mají radost, jsou Drhdoudis a jeho žena. To Kalanise nijak nepřekvapuje, protože takto těm starým chamtivcům už nikdo nemůže hledět pod prsty. Z truhlic a kadlubů radního domu se už určitě ztrácejí všelijaké věci, které si Drhdoudis zakopává někde v lese nebo pod podlahou své chaty.

A Bělka? Ta se v osadě žen chystá na konec svého zasvěcení, ke kterému dojde už za necelé dva dny, pokud Kalanis dobře počítá. A pak bude svatba... Jak bylo předpověděno, tak se musí stát.

A on, Kalanis? Co o něm bylo předpověděno?

To mu nikdo neprozradí, ačkoliv všichni v Gorinu to věděli a nejenom tam. Kdo ví, jestli to taky vědí všichni ti, co stáli nahoufovaní před Býčí skálou. Docela by věřil tomu, že ano.

Od Stinky se také dozvěděl také to, že v Dysenu vzplanul požár, při němž v chatě uhořelo malé dítě. Další požár se přihodil v Tevlinu, kde najednou shořelo pět obydlí. V jednom zůstala nemocná a hodně stará žena. Na obě tryzny prý se shromáždilo poměrně hodně sousedů z okolních osad, aby podobně jako při tryzně gorinských stařečků Drudise a Škary horlili proti Karkanisovi a Kancíze.

A co se děje právě teď?

Nepřátelské houfy se už prý přiblížily k hranicím Kancízinych hor. Hlídky sdělují, že ve dne je dobře vidět kouř a v noci záře táborových ohňů. Prý je slyšet válečný zpěv a lomoz tanců, které zmocňují válečníky k tomu, aby mohli zabít bez obav z duchů.

34.

Nadešly dny svátku růží, kdy se každý živý člověk odjakživa oddával radosti z vrcholícího jara. Těší se z toho, že svět se řídí svým pravidelným pořádkem a vše si plní svoji úlohu, nad níž bdí ostražitě oči nesmrtelných bohů.

Vždycky v této době se konají krásné a milé obřady, na které se člověk rád podívá a zamyslí se nad řádem, jenž určuje pravidelný běh ročních dob. Nad řádem, který je nejen pro člověka, ale i pro celou přírodu zárukou dalšího trvání života. Pokud si Kalanis připomíná, ve dnech růží se pořádně poklidila všechna obydlí, vydrhly se hrnce i ostatní nádoby a umyly se veškeré věci uvnitř domu. Lipové ratolesti přinesené dovnitř obydlí se nesměly smísit se starou špínou, jestliže by tu náhodou nějaká přetrvala z počátku jara, když slunce teprve rostlo, sílilo a vospívalo jako mladý jinoch. A těch míst, která se vždy zdobila růžemi! Celé svaté pole jimi muselo být poházeno! To měl Kalanis vždycky co dělat, aby se kanis Labkanis nerozhněval. Kolik to jen bylo květů, nařezaných pouze pro tyto svaté dny, kdy se jinoši stávali muži a děvčata ženami, a to veřejným svoláním před všemi sousedy z osady. Také teď, řekl si Kalanis, dochází k témuž obřadu. I jeho Bělka se přede všemi sousedy stává ženou... Dny růží vždycky bývají dobou radosti a všichni, kdo mají zdravé nohy a dostatek síly k chůzi, ale i ke zpěvu, obcházejí celou osadu i pole kolem dokola a radují se. Chodívá se i ke studnám, i podél potoků. Co smíchu při tom bývá.

Letošní svátek růží je však jiný.

A hodně jiný...

Tady v Kancízinych kopcích rozhodně. Tam v západních osadách jistě o nic veselejší. A v Avaranech? Kdo ví. Odtamtud už žádné zprávy nepřicházejí. Zvědové se netoulají příliš daleko od svých houfů, nejenom proto, že to je pro ně nebezpečné, ale hlavně proto, že v bitvě, o níž se už ale vůbec

nepochybuje, bude zapotřebí každé paže schopné držet meč nebo alespoň kámen.

Také Kalanis čekal, kam ho otec zařadí, aby v této situaci byl k něčemu platný. Vždyť toho s mečem tolik dokáže. Z luku střílí také dobře, neboť se kdysi s Pakpacolisem dost nastříleli, když Pakpacolis musel hlídat rodinné stádo a Kalanis ho doprovázel. Oštěp také dokáže použít. Jenom se štítem by si zatím moc nevěděl rady, protože s tím prozatím neměl možnost cvičit. Štít je totiž něco jiného, než meč nebo oštěp. Na každém štítu je nějaký znak, proto se štíty nepůjčují. Kdyby si přece jenom nějaký štít tajně půjčil, každý by hned poznal, komu patří, a jeho majitel by se mohl hodně zlobit.

Někdy kolem poledne zavedl otec Kalanise do jedné z místností Kancízina domu. Tam otevřel truhlici z těžkého kadlubu okovanou pásy mědi. Ve skromném světle loučí najednou zasvítíl nádherný pancíř z tepaného bronzového plechu, který otec vyňal z temného nitra truhlice.

Ta nádhera! Jako by to sem poslal Avlunis přímo z nebe...

A k tomu otec ještě řekl:

"Tyhle věci, můj chlapče, patří ode dneška tobě!"

Ani se mu nechtělo věřit.

A to ještě nebylo všechno.

Na světle skvostně zazářila přilba se žlutým chocholem, který chvílemi vypadal jako celý zlatý.

No tohle!

Karkanis se usmíval, neboť synova radost byla také jeho radostí.

"Pak tu ještě máš," sáhl až na samé dno truhlice, "takovýto meč!"

Byla to rovněž jedna z nejkrásnějších zbraní, jaké Kalanis kdy viděl. Rukojeť byla pokryta ozdobami ze samých krásných kroužků a vlnovek, až to hladilo u srdce. Tepaná bronzová pochva byla také nádherně zdobená.

Karkanis se opět sehnul, a když se napřímil, zdálo se, jako by sem vnikl sluneční svit. To nespadla stěna tohoto velkého domu. To se světlo loučí znásobilo odrazem od plochy bronzového štítu.

A na tom štítu... Znak. Tentýž, jaký Kalanis nosí vytetovaný na pravé paži. Tři kruhy v jednom větším.

"Takže tento štít..."

Ani neměl odvalu dokončit větu, ale otec to udělal za něho:

"...jsem také nechal udělat pro tebe."

Z nitra truhlice se vynořila dýka se zahnutou čepelí. Takovou Kalanis má za pasem, avšak tahle nová je mnohem krásnější.

Otec vyndal i váček, jaký muži nosí zavěšený na opasku.

Kalanis ucítil horkost kdesi na temeni hlavy. Tohle mohou nosívat jenom muži a on přece ještě neprošel zasvěcením...

Otec otevřel váček a vyňal z něho několik menších předmětů.

Polokruhová břitva s držákem. Tím si muži ořezávají vousy a krátí vlasy. Ale jeho přece dosud ještě neuznali...

Na velké Karkanisově dlani se zasvítilo něco, co s Kalaniséem zacloumalo ještě více.

To je přece obtisk!

Každý muž má svůj, nikdy nejsou dva stejné. Jimi si nanášejí na tělo vzorky na znamení, že jsou hotovi zabíjet. Jak to, že má Kalanis svůj vzorek? Ještě nebyl přijat mezi muže...

Předměty se ocitly opět ve váčku a hned nato je Karkanis vtiskl do Kalanisových dlaní.

Karkanis se usmál: "To ani nejsi zvědavý na svůj vzorek?"

Vzpamatoval se a horlivě rozevřel váček, načež hned vyňal obtisk, aby se podíval.

Na ploše, určené k tisknutí vzorků, se ukázaly tvary, které ho nijak nepřekvapily. Byly to tři kruhy v jednom větším. Stejně jako tetování na jeho pravé paži a obraz vytepaný na bronzovém štítu.

Z temného dna truhlice se na chabé světlo loučí dostaly ještě další věci, ty však Kalanise už tolik nepřekvapily. Byly to velmi dobré vysoké holínky z kůže s nabitými bronzovými plíšky a dlouhá kožená halena. Nakonec široký kožený pás s našitými bronzovými kruhy, jež se neblýštily o nic méně než ty ostatní skvosty.

Kalanis si připadal jako ve snu. Mít najednou tolik krásných věcí!

"A teď se obleč, Kalanisi, abych tě konečně uviděl, jak jsem si tě zatím jenom představoval!" pronesl Karkanis.

Nebylo ho třeba pobízet.

Netrvalo mu to dlouho. Všechno měl na sobě. Holínky, halenu, pancíř, přilbu, pás... A všechno přesně padlo, jako by to na něm narostlo.

"Netlačí tě něco, Kalanisi?" usmál se otec.

"Vůbec ne!"

"Ani ti nic nepadá?"

"Také ne!"

Otec radostně spráskl dlaně, jako by mu bylo do tance:

"A teď si vezmi to ostatní!"

Vzal meč a převěsil si ho tak, aby mu rukojeť trčela nad levým ramenem, což je nejlepší umístění k rychlému tasení. Trošku mu nešlo připnutí řemíků štítu na levé předloktí, avšak poradil si s tím.

Karkanis si usedl na drobnou stoličku, takže to vypadalo, že sedí na holé zemi, avšak ani tak neměl hlavu o nic moc níže než stojící Kalanisi.

"A teď se postav tam, kde je nejvíc světla!" ukázal Karkanis do rohu mezi planoucí louče.

Udělal, jak si otec přál.

"Teď jsi, chlapče, skutečným bohem, už konečně i na pohled."

On že by byl bohem? zarazil se Kalanis. Sevla mu sice něco takového řekla, avšak on se tak necítí.

"Otče," odvážil se nesměle špitnout, "tomu, co říkáš, nerozumím."

Karkanis mávl svojí velkou dlaní: "Už to dlouho nepotrvá a všechno pochopíš."

"Znamená to tedy, že konečně projdu zasvěcením na muže?"

Karkanis najednou hrozně zvažněl: "U tebe to je jiné, než u ostatních lidí. Ty přece nemůžeš projít úplně stejným zasvěcením jako kdekteř hnojář."

"A jak dostanu právo nosit meč?" vyhrkl Kalanisi.

"Ty ho už máš!" řekl Karkanis důrazně.

"Ale pořád nosím jméno chlapce!" rozhodil Kalanis prudce rukama. Karkanisova zjizvená tvář se sklopila k zemi, jako by ani nechtěla pronést následující slova:

"Tvoje skutečné jméno ti dá tahle ta válka..."

Bylo to proneseno tiše, avšak Kalanisovi se zdálo, že to zaznělo odněkud zvenčí, snad z nebe, snad z nitra země...

35.

Ještě téhož dne se konaly bojové tance i na Karkanisově straně. Do tábora u soutěsky, poblíž hory s Kancízíným domem, Karkanis nechal svými hbitými běžci povolat všechny muže a ženy schopné boje, pokud ovšem už nebyli předtím pověřeni úkoly na hranicích území.

Sešla se dosti početná ozbrojená hotovost. Podle Kalanisova odhadu dokonce početnější než houf, který už měl možnost vidět na shromáždění před Býčí skálou. Uvažoval, jak je možné, že tyhle hory a kopce skrývají tak početnou sílu lidí, když při pochůzkách s otcem rozhodně neviděl žádnou velikou osadu, ale vždy jenom malé hloučky chat nebo jenom ojedinělá obydlí s políčky nebo i bez nich. Zde v otcových horách dosud nespátřil jediného koně osedlaného k jízdě nebo zapřaženého do vozu a skoro žádný vůz. Nejednou ho to přimělo k úvahám, jak se život ve zdejších údolích a kopcích liší od toho, jaký poznal v Gorinu.

Tanec zahájil Karkanis společně s Kancízou.

Stanuli proti sobě, jako by se hodlali bít na život a na smrt, s tasenými meči a štíty, připravenými zachytit každý smrtící úder.

Jejich meče o sebe třesly, až se zdálo, že z nich vyšlehly jiskry nebeského ohně. Jako na povel teď začali bojovnice a bojovníci tlouci meči, sekerami a oštěpy o své štíty, takže takto vytvořený rytmus byl zcela příhodný k pohledným pohybům obou aktérů a sváděl i přítomné, aby povstávali a jeden po druhém se přidávali k pohupům, náprahům a srážkám zbraní.

Odněkud z koutů tábora se začaly ozývat nejen bubny, bubínky a píšťaly, ale i trubky. Dokonce i ty dlouhé a zkroucené, jejichž silně vřeštivý zvuk si člověk rozhodně nesplete s ničím jiným.

Bylo až s podivem, jak taková masa tanečníků dokázala sjednotit své pohyby a udržovat monotónní rytmus, který na tanečnický stále mocněji působil. Dokonce až tak silně, že i Kalanisi vkročil do tančícího houfu a oddal se rytmu.

Nijak se nenamáhal, šlo to samo.

Pohupy, náprah mečem a třesnutí jím o meč někoho, s kým se stačilo dorozumět jediným pohledem.

Tanec nekončil, rytmus neustával, přidávali se další a další tanečníci, i ti, kteří odložili své bubny a bubínky, píšťaly, rohy i trubky.

Z tanečnicků už tekl pot, avšak nikdo neomdlával, ani když ohně začaly vrhat stíny. Rytmus neslábl, a ačkoliv už zcela jistě musely umdlávat svaly tanečnicků, na nikom to nebylo znát.

Pokud někdo upadl, nešlo o běžnou únavu. Kalanisovi vůbec nevadilo, že musel překračovat dvě tři těla, leckdy dokonce zkrvavělá a zmítající se na zemi. Nešlo zde totiž o bolest, nýbrž o radost a zvláštní opojení, které tu ovládlo všechny tanečníky.

Chtělo se mu křičet a jistě křičel. Měl také proč. Svátek rúží končí a on se dočkal. Konečně! Stal se mužem, avšak nikoliv obyčejným bojovníkem a oračem. Proto veškeré to oddalování obřadu, kterým prošli mnozí jiní chlapi z Gorinu, Dysenu, Tevlinu i z dalších příbuzných osad. Musel stále čekat, neboť on nesměl projít stejným zasvěcením.

Jeho cesta je jiná. Je božská.

Ty ostatní chlapce museli vzít do odloučení, protože běžně žili životem obyčejných lidí.

Jeho nemusel nikdo brát z obyčejného života, aby se naráz zamýšlel nad božskými věcmi. On totiž v těchto božských myšlenkách stále žil. Když pobýval s kanisem Labkanisem na svatém poli či s vědmou sevlou Knyraškou v posvátném háji...

A teď tu z ničeho nic tančí svůj tanec jako bojovník!

A je mu při tom moc dobře...

Až teď pochopil, co vědma kdysi povídala o tom, jak kdysi dávno vtančila do jiného světa.

Náhle se kdesi nepříliš daleko rozvřeštěla jedna z těch dlouhých zakroucených trubek, jejichž zvuk si člověk nemůže splést.

Nové zatroubení. V řadách tanečnicků nastává mumraj, který už nemá s rytmem nic společného, ačkoliv je ještě dost těch, kteří se nehodlají svého tance jenom tak vzdát. Karkanis vztáhl paže, aby se všichni zklidnili, avšak nedovolil si zařvat, neboť do takových věcí nesmí zasahovat ani on, dokonce ani Kancíza. Ta s nevolí pohlížela na zbytky rámusících tanečnicků, avšak neodvážila se zakročít.

Další zavřeštění trubky z neveliké dálky přimělo další tanečníky, aby ustali a zklidnili se.

Konečně ticho!

K novému zavřeštění trubky se ze značné dálky přidalo další, a dokonce se začaly ozývat bubny. Kovové praštění a harašení zřetelně patřilo bronzovým kotlům.

Karkanis náhle zvedl paže a v nich svůj nezvykle velký meč:

"Sestry a bratři!" zařval, že ho muselo být slyšet někde až v Avaranech. "Sotva skončil den svátku, už na nás jdou!"

Nad táborem Karkanisových bojovníků se zvedl řev značící naprosté odhodlání.

36.

Trubkami a bubny ohlášený večerní útok Turpalisových houfů nebyl nijak překvapující vzhledem k dobré viditelnosti a také k tomu, že ještě stále přibývajícím měsícem podle staré víry dával útočníkům naději na úspěch.

Pokud se dalo usoudit podle vzdáleného troubení a bubnování hlídek, houfy se pohnuly najednou, ačkoliv byly od sebe vzdáleny víc než na doslech. Je proto možné, že si vůdcové jednotlivých houfů dali znamení ohněm, který byl po setmění snad tím nejlepším způsobem k tichému povelu.

Na Kancízino a Karkanisovo území vpadly tři houfy. Od avaranského hradiště postupovaly dva, od západu pak jeden. Při svém postupu žádný z houfů hned nenarazil na rozhodný odpor obránců. Zato však, a tím si byl Kalanis byl jist, musely všechny tři houfy narazit na pasti, nastražené Karkanisem. Avšak to trubky a bubny hlídek nedokázaly přesně vyjádřit.

Karkanis rozeslal několik nepříliš početných oddílů na určitá místa. Podle toho, jak muži i ženy souhlasně přitakali, bylo zřejmé, že své úkoly znají už dávno a dobře vědí, kam mají jít a co mají dělat.

Největší síla však zatím zůstávala v místě tábora, kde čekala na Karkanisovy pokyny. Byly to hlavně Kancíziny družky, ozbrojené a k boji dobře vycvičené ženy, avšak Kalanisovu úctu budil i mocný houf mužů.

Karkanis společně s Kancízou nařídili všem v táboře naprosté ticho a naslouchali, aby jim neuniklo jediné zatroubení nebo úder bubnu vzdálených hlídek. Protože Kalanis dobře věděl o nastražených pastích, po nichž ho otec předtím povodil, barvitě si představoval, co asi čeká na postupující nepřátele, než dojdou k nástrahám.

Koně a vozy, mínil Kalanis, se nemohou dostat dále, protože na cestách jsou maskované jámy se špičatými kůly. Tyto jámy ostatně hrozí i neopatrným bojovníkům. Hodně mužů potlučou i hromady kamenů nanošených na příkré skály.

Naseknuté stromy na svazích při svém pádu také udělají své. Otec přece řekl, že hodně spoléhá právě na tyto pasti. Dostane-li se do takto obživlého lesa jeden z celých houfů, může to znamenat jeho úplné zničení. Se dvěma houfy by pak bylo snadnější pořízení než se třemi.

Je třeba doufat, řekl si Kalanis. Doufat ve štěstí!

Možná už teď je jeden z houfů celý pobitý.

Třebas už dva... Další zatroubení hlídek zaznělo jenom z poledního směru. Ze západu nic. Jako by se tam vůbec nic nedělo...

37.

Byla to nejdelší noc jeho života. A jistě nejenom jeho...

Čekali v úkrytu naprosté tmy a naslouchali, co jim přinese vítr z poledne či ze západu.

Občas někdo přibyl nebo zase naopak odešel někam do tmy podle toho, jak to Karkanis nebo Kancíza uznali za vhodné.

Nikdo si už nesměl ani nabrousit meč. Stejně by to bylo zbytečné, protože svoji zbraň měl každý beztak připravenou už dávno.

Všichni mlčeli a čekali, až to přijde.

Kalanis se stále držel otce, chodil za ním jako stín. Otec mu to nařídil v obavách, že když se jednou ztratí z dohledu, už by se možná víckrát neviděli. Ostatně nebylo vyloučeno, že si Kalanisovu smrt mohla přát dokonce i samotná Kancíza.

Troubení z dálky hlásilo další postup Turpališových houfů. Bylo zřejmé, že kdyby vetřelci postupovali za bílého dne a bez obav z nebezpečných nástrah, určitě by už dávno dorazili až sem, do Karkanisova válečného tábora. Takto se čas bojového střetnutí stále oddaluje.

Zanedlouho už se přihlásí ráno a k očekávanému boji dosud nedošlo. Je však jisté, že k němu dojde zde, v Kancízinych horách, v kopcích, jež odstávají nad údolími jako tučné prsy Vludy, bohyně, která se zanedlouho dosyta napije krve zabitých, nají jejich masa a odvede jejich duše dolů do početných slují, kde pak budou trpělivě čekat na svůj čas. Ať naslouchá, jak chce, od západu se neozývá vůbec nic.

Jako by muži západních osad nepřešli ani přes první pasti. Jenomže to by hlídky oznámily, že nepřítel už není na postupu.

Nepřítel...

Jaká proměna!

Ještě nedávno považoval za nepřítele každého od Karkanise a teď je on tady a Gorinští by ho neváhali zabít. Sousedé, které považoval za své pokrevní! Všechny Gorinské zná jménem, z Dysenu a dalších osad pak většinu. Několik stovek lidí! Jestli se právě teď něčeho nejvíc bojí, pak zrovna toho, že bude muset bojovat s někým z Gorinu. Zato by mu asi vůbec nevadilo, kdyby měl stanout proti dysenskému Ruhčanisovi, jemuž chtějí dát Bělku...

V dálce se něco ozvalo. Nebyl to však signál trubky ani bubnu, dokonce ani zadunění na bronzové kotly. Znělo to jako sesutí hromady kamenů a úzkostlivý řev bolesti těch, kteří padli do nástrahy...

Zdá se, že to už dlouho nepotrvá a boj bude bude zuřit právě tady.

Kdosi přiběhl do tábora a dere se ke Karkanisovi. Je to nalahko oděný mladík, snad aby se mu lépe běželo. Celý zadýchaný klesl na kolena před Karkanisem, a sotva se vydýchal, dostal ze sebe to, co tu všichni beztak už věděli:

"Jsou tu... prošli... a míří sem... je jich hodně... jako mravenců!"

"Nás je taky dost!" pronesl Karkanis. "Takže potichu všichni zalehněte, ať blížící se vyzvědači nic neslyší, a když se celý houf ukáže tamhle v soutěsce a shora na ně padnou kameny a klády, potom na můj povel hr na ně!"

Všichni zalehli, jak Karkanis nařídil. Po chvilce váhání poslechla dokonce i Kancíza, která mezi svými bojovnicemi nějaký čas váhala, jestli tím náhodou neutrpí její čest. S ní zalehla i Čilpana, kterou by jinak Kalanis ani nepoznal, jak ji změnila zbroj a její obtisky na tváři. Čilpaniny pohyby však poznal zcela neomylně, neboť se pokládala na chladnou zem nikoliv jako bojovnice, nýbrž jako svádějící milenka. Hned ho napadlo, co právě ona tu dělá, když se bude bojovat...

Ze soutěsky se začal ozývat zvuk kroků. Přestože se příchozí snaží chovat co nejtíšeji, je dobře slyšet, že se blíží velký počet nepřátel.

Kalanis zadržel dech, aby si byl jistý, že neprozradí nejenom sebe, ale zároveň nikoho z Kancízinych i Karkanisových lidí, kteří tu s ním číhají.

Ze soutěsky se ozvaly nějaké tiché hlasy. Zdá se, že to jsou samé nadávky a proklínání. To zřejmě kvůli těm pastem, pádům do jam a sprchám kamenů shora. A to tihle ještě netuší, že další dešť kamenů na ně co nevidět spadne.

Zrovna teď! uvědomil si, neboť právě bylo slyšet, jak se nahoře na srázu začínají sunout hromady kamenů po uvolnění klád, které je tam nahoře zatím udržovaly v klidu.

Strašlivá past zabrala, což se snadno poznalo podle zoufalého křiku a ječení drcených a potlučených nepřátel.

Tehdy se Karkanis postavil v celé své obří velikosti a zařval svým božím hlasem:

"Hrrr na ně! Hrrr na ně! Bijte je! Hrrr na ně!"

Následoval příšerný řev těch všech, kteří se na jeho pokyn náhle vyhoupli, jako by se z čista jasna vynořili z vody. Kalanisovi, který se rovněž hbitě vztyčil, z toho až zalehlo v uších.

"Hrrr na ně! Na ně!" zařval také on, avšak sám sebe v tom příšerném hluku vůbec neslyšel.

Postavy kolem něho se rozběhly směrem k soutěsce, odkud se předtím ozval zoufalý křik pobitých kameny.

"Hrrr na ně! Hrrr na ně! Bijte je! Na ně!" hřímá mocný Karkanisův hlas, ještě více umocňovaný řevem jeho útočících lidí.

V běhu Kalanis vytasil svůj meč, aby ho měl připravený k boji.

Soutěska se blížila.

Muži a ženy kolem něho se jenom míhali, jak ho předháněli ve své horlivosti.

První z houfu už dostihli několik nepřátel, právě se zvedajících ze země. Zaskočení vetřelci byli hned sražení na zem a bez milosti ubiti.

Běh všech těch mužů a žen kolem Kalanise se náhle zpomalil, až se zastavil úplně. Zatímco Kalanis a ti kolem něho přeskakovali balvany a první mrtvá těla, tam vpředu to začalo řinčet a bušit.

Kalanis se ohlíží po otcově vysoké postavě. Stíny všelijak se pohybuje tam vpředu však nejsou zřetelné. Jako kdyby tam otec ani nebyl. Avšak vzadu také není. To bude nejspíš tím, že tam, kde nejvíce zuří boj, není rovný terén a jsou tam i výstupky a balvany, na které se někteří stavějí, snad aby ohromovali svou velikostí.

Bojový řev "Hrrr na ně!" daleko přehlušuje řev náhle zaskočeného nepřátelského houfu. Když bude válečné štěstí přát, pomyslel si Kalanis, pak tento boj bude brzy u konce, nepřítel se rozprchne a jeden houf bude rozehnaný jako hejno protivných a zbabělých much.

Podle ležících ubitých nepřátel Kalanis zatím nestačil poznat, o který houf se jedná. Je přece noc a tma a těm ležícím není zrovna snadné vidět do tváří, zejména když je mají napatlané svými vzorky a všelijakými barvami. Avšak jedno ví Kalanis přesně. Tohle nejsou lidé ze západních osad, dokonce to nejsou ani ti cizinci, které si Turpalis povolal odněkud z dalekého poledne. Snad to budou bojovníci z Avaranského hradiště. Pak by ovšem mezi nimi měl být Pakpacolis. Jenomže on patří k Turpalisovým druhům a ti, pokud si Kalanis dobře vzpomíná, nosívali kožené haleny. Kdo to tedy může být?

Najednou vrazil do něčích zad, až se málem poroučel k zemi, kde by mohl být snadno pošlapán. Kdosi zepředu jako by se naráz rozhodl vrátit a utéci z boje. Kalanis se napřímil a rozhlédl. Tam vpředu to vypadá docela jinak, než by si přál. Karkanisovi bojovníci a Kancíziny bojovnice začínají couvat.

Kalanis si stoupl na balvan, aby lépe viděl.

Tam vpředu to ale vůbec nevypadá dobře. Kancíziny bojovnice a Karkanisovi bojovníci ustupují před semknutou zdí lesklých a matných štítů, přičemž z mezer mezi nimi se ježí lesklé čepele mečů a sekáčů, hroty oštěpů a dýk a stejně hrozivé klíny seker. Připomíná to masív skalní stěny, sunoucí se kupředu a zabíjející všechno před sebou.

Bohové, to snad ne! Svatý Avlunisi! Nebeský Tjusisi! Mocná Vludo! Snad nedovolíte, aby Karkanis

prohrál!

Stěna z obranných štítů se blíží. Sem tam se někdo odváží až k ní, avšak vysunuté hroty oštěpů a mečů, i vystřelované šípy, každého takového šíleného odvážlivce ihned odsoudí na smrt.

Ted' se před nepřátelskou smrtící zeď postavila dokonce samotná Kancíza, která odhodlaně zavřeštěla na své družky, jež se naráz zastavily, a dokonce se kolem ní natlačily, jako by ji chtěly chránit svými těly.

Takže proti postupujícímu nepříteli stojí jenom Kancíza a její bojovnice! Samotné ženy, zatímco muži ustupují.

Kancíza najednou lehla na zem, její družky ji zvedly.

Co to? Je snad mrtvá? Nebo raněná...

Ani jedno, ani druhé. Hned poznal, oč tu jde.

Bojovnice totiž uchopily svoji velitelku za ruce a nohy a rozhoupaly ji, aby s ní pak mrštily proti stěně štítů.

Kancízino tělo dopadlo na jeden ze štítů a prolétlo někam skrz tuto umělou zeď, přičemž ta se v tomto místě jako zázrakem rozpadla, což vyvolalo radostný výskot bojovných žen, které se do takto vytvořené mezery v obraně útočníků vedraly rychlostí blesku a čepele jejich mečů se jenom blýskaly, jak ťaly do těl, hlav a paží náhle obelstěných nepřátel.

Avšak to už na nastavené štíty útočníků naskakují Karkanisovi bojovníci, kterým Kancízín příklad napověděl, jak spolehlivě narušit nebezpečnou obranu vetřelců. Boj houfů se pozvolna začal drobit do nesčetných soubojů dvojic nebo i trojic, přičemž místy do sebe bušily i celé skupinky. Nicméně Kalanis, k němuž se boj dosud ještě nestačil rozšířit, dobře viděl, jak se všechno pomalu, ale jistě přesunuje do údolí ke Karkanisovu táboru. Zjevně to bylo zapříčiněno tím, že soutěskou přibývaly nové a nové hloučky bojechtivých mužů.

Pozvolna se rodil den. Noc se svojí tmou začala ustupovat náporu světla podobně jako Karkanisův houf před stále narůstajícími masami Turpalisových bojovníků.

Ke Kalanisovi se zatím nikdo z nepřátel nedostal.

Ohlédl se. Kolem něho se semkl houf mužů v medvědích a vlčích kožích, o nichž si kdysi myslel, že to jsou lesní duchové. Hned ho napadlo, že otec těmto mužům svěřil jeho ochranu. Možná tu jsou také ti, kteří ho kdysi přepadli v lese a chtěli si odnést jeho hlavu, snad aby si ji vystavili v některé ze svých jeskyní.

Tito muži byli stejně chlupatí a mlčenliví jako tehdy tamti... Lesní muži to však nejsou, ačkoliv mají zbraně většinou dřevěné s opálenými hroty a palcáty s navrtanými kameny. Jen občas se některému za opaskem blýskne i zakřivená čepel kovového nože nebo sekáče.

Náhle si uvědomil, že nikde nevidí Kancízu. Tu by přece nijak nepřehlédl! Jenomže v té bojové vřavě tam vpředu mohla zaniknout mezi ostatními. Někde tam bude i Čilpana, která rozhodně nebyla stvořena pro takovýto boj. Její moc a síla přece spočívají v něčem jiném.

Otce vidí velice dobře, protože svojí výškou, mohutností ramen a délkou pravice, dokonale prodlouženou dlouhým širokým mečem, je velice nápadný. Míhající se postav stále více přibývá. Zranění se svíjejí na zemi, ale dále koušou, škrábou, kopou či bodají, nebo alespoň podrážejí nohy těm, ve kterých tuší své nepřátele.

Mezi bojujícími se prorvou první Turpalisovi muži až ke Kalanisovu houfu. Jednoho z nich upoutala lesklá zbroj Karkanisova syna, což jistě nemohlo být nijak výjimečné, neboť naleštěný bronzový plech se mezi kožemi divých mužů vyjímá nějak podobně, jako úplněk na noční obloze.

"Karkanisův syn!" zařval avaranský bojovník a vrhl se na divé muže. Hned ukázalo, že přecenil svoje síly, neboť jediná rána kamennou palicí do rohaté prilby ho složila na zem, kde se k němu sehnuli hned tři čtyři muži v kožích a jejich tasené nože dokonávaly přeměnu bývalého bojovníka ve zdroj pochoutek a ceněných trofejí.

Do Kalanisova houfu vjeli další útočníci. Tentokrát jenom jeden z nich hned klesl na zem. Strhl však s sebou soka, do něhož stačil vetnout svoji sekeru, která se předtím blýskla vzduchem jako osudový blesk.

Objevují se další nepřátelé a hledají, s kým by začali bojovat. Kalanisovi se zdá, že některé z nich začíná poznávat, avšak není si jistý. Jejich tváře jsou přece změněny nanesenými vzorky. A pak? Gorinští přece měli přijít od západu a nikoliv z poledne. Odtamtud byli očekáváni pouze bojovníci z Avaran spolu s Klonvichusovými cizinci. Avšak zdá se, že všechno dopadá jinak...

Houf divých mužů kolem Kalanise začíná povážlivě řádnout, neboť jednotlivci se dávali strhnout k boji muže proti muži, ačkoliv by se v některých případech dalo mluvit spíše o boji jednoho muže proti

dvěma až třem. Nakonec kolem Kalanise už nikdo nestál.

Uvědomil si, že jeho obranná zbroj je jenom taková plechová hračka k ukazování a nikoliv k boji. Přitom dobře věděl, že štít vydrží jenom to, co zachytí svým prostředkem, nevelikou pukličkou, která je z litého a překovaného bronzu a nějakou tu ránu by měla vydržet.

Už se kdosi prodírá k němu a zjevně si to s ním chce rozdat.

Je mladý, jenom o něco starší než Kalanis. Obranný pancíř na těle nemá, zato hrozivou kančí lebku na vrchu hlavy jako přílbu a na levé paži proutěný štít.

Přes ty vzorky na kůži není tvář moc dobře znatelná, avšak...

Najednou ho poznal.

Je to Španes. Soused z Gorinu!

Kalanis by se hrozně rád vyhnul boji, ale Španes se proti němu staví bojovně, točí přitom svojí sekerou sem tam. Je znát, že by si z Kalanise velice rád vzal svoji trofej.

Nezbývalo tedy, než přijmout boj.

Španes udeřil první, jeho sekera zasáhla bok štítu a zanechala v něm pořádnou rýhu.

Kalanisův meč vyjel dopředu jako šíp, avšak Španesův štít byl na místě.

Tento Španes, pomyslel si Kalanis, byl vždycky morous, a to i když byl docela malý. Nikdy však proti Kalanisovi nezvedl ani pěst. Zato teď...

Sekera narazila na pukličku štítu, a než odskočila, Kalanis ucítil docela slušný náraz. Tohle kdyby dostal do hlavy, už by na tomto světě končil.

Hbitě seknul po Španesovi, avšak jeho štít byl rovněž na místě.

Sekera opět prudce vyjela, Kalanis však namísto krytí štítem uhnul a v témže okamžiku tnul po nekryté paži, což se mu podařilo, neboť sekera hned padla k zemi. Bodnutí mečem pak našlo svůj cíl, což samozřejmě poznal hned, když meč zajel do měkkého.

Španes strnul a najednou měl docela jiné starosti, než usilovat o Kalanisův život. Vypadalo to, jako by svými vnitřnostmi soustředěně zkoumal velikost a tvar čepele, která mu tak náhle vjela do břicha. Celý se zapotácel a sesunul se na trávnik a kamení ke Kalanisovým nohám.

Náhle přiskočil kdosi jiný a pokoušel se tnout něčím obouruč Kalanise do hlavy. Zezadu mu však do těla vjel oštěp s kovovým listem, jehož špice se břichem prodrala ven, takže se útočník celý prohnul dozadu. Když upadl dopředu, ze zad mu čněl krátký oštěp.

Kalanis se ohlédl, kdo ho to vlastně zachránil.

Byla to Stinka, která stačila na Kalanise mávnout jako na pozdrav a hned na to uskočila před úderem kamenného palcátu, aby jej vzápětí odrazila svým mečem.

Něco zadunělo o poznání silněji, než byl běžný hřmot boje.

A znovu. A zase...

Jako by tu někdo vyububnovával nepravidelný rytmus.

Kousek odtud.

A už je vidí. Docela dobře. Snad proto, že den se stále více a více hlásí o své právo.

Jsou to dvě postavy, připomínající dávné legendy o zázračných bojovnících.

Ten vysoký, v lesklé zbroji je přece otec - stále neúnavný, třímající v pravici svůj velký meč, celý rudý od krve svých obětí, a na levici navázaný štít, jehož okraje už upadly pod ranami soků.

A ten druhý? Kalanis ho začíná poznávat i v té kožené haleně s našitými plíšky a kovovými destičkami. Nemá tak vysoký jako Karkanis, ale o nic méně statný a silný. Dokazuje to pádnými ranami do Karkanisova štítu.

To je přece...

Pakpacolis!

Navzájem si zachytávají rány do štítů, které se jim začínají zmenšovat, když meče doslova ukusují z jejich okrajů, pokud se tomu, kdo se právě brání, nepodaří zachytit ránu puklicí.

Ty rány! Každá z nich by normálně silného muže dokázala srazit k zemi.

Kalanis si všiml, že kolem této dvojice se přestává bojovat a leckdo začíná sledovat ten zajímavý souboj.

Kdo zvítězí?

Kalanis nikomu z těch dvou nepřeje smrt.

Na jedné straně vlastní otec, na druhé pak jeho nejlepší přítel z dětství...

Zdá se, že tento jediný souboj teď najednou všechny zajímá víc, než celá válka. Oba to jsou

bojovníci, na něž je požitek se dívat. Ještě že už je dostatek světla, protože v noci by jeden z nich už dávno skončil pod mečem toho druhého, kdyby se mu nepodařilo včas zahlédnout směr vedené rány.

Je obdivuhodné, že údery nijak neslábnou. Na mečích jsou znát dost hluboké záseky, přičemž oba mají zbraně z pevného bílého bronzu.

Pakpacolis se dočkal toho, co si snad nejvíce přál, pokud ho Kalanis dobře zná. Vždycky toužil ukázat před očima mnoha bojovníků, že patří k těm nejlepším. Teď se mu to plní. Jestli vyhraje, porazí nejlepšího bojovníka této krajiny. Jestli padne, bude mu přináležet všechna čest jako tomu nejlepšímu. Vždyť být zabit karhisem Karkanisem je pocta a nikoliv ostuda. Karkanis totiž není obyčejný člověk, nýbrž je to bůh a potomek rodu obrů.

Pakpacolis najednou začal mít převahu, přičemž Karkanis sekal jaksi chabě a spíše se věnoval zachytávání mladíkova ostří pukličkou svého zohaveného štítu. Situace začala vyvolávat radostné výkřiky Pakpacolisových přívrženců. Ty však nevydržely příliš dlouho.

Zrovna, když jedna z Pakpacolisových ran měla dopadnout na sokův štít, Karkanisova levá noha prudce kopl do výše a zasáhla Pakpacolise do rozkroku. Ten jenom stačil napřáhnout štít, aby jím zachytil hroznou ránu. Karkanisův meč dopadl tak mocně, že Pakpacolis upustil zbraň a padl na zem.

Karkanis teď zuřivě sekal, jako by štípal dříví, dokud se Pakpacolisův štít nezmenšil na pouhý cár tvrzené kůže kolem bronzové puklice, takže jako ochranná zbroj už nemohl být potřebný. Rozhodná rána zatím nedopadla, neboť Karkanis si cosi začal drmolit a bylo zřejmé, že sok, připravený ke skolení, se má stát přímou obětí.

Kalanis se ohlédl kolem sebe. Nikdo z nepřátel se neodvážil zasáhnout. Jako by se báli narušit obřad této oběti.

Pakpacolis, ještě stále se šklebící po bolestném kopnutí, si strhl z levice zbytek ochranného štítu a snažil si přilbu, zřejmě aby jeho přemožitel měl snadnější ránu. Padnout takovýmto způsobem není hanba.

Karkanis zvedl meč do výše a nabíral do paže svoji veškerou sílu, aby dokončil započatý obřad. Kalanis však náhle pochopil, že musí zasáhnout, neboť tohle všechno je pro něho jakýmsi znamením.

"Nezabíjej, otče!" vykřikl, načež tím vyvolal hlasitý projev úžasu u všech, kdo to slyšeli.

Nejvíce však zřejmě u obou soků.

Pakpacolis otevřel své oči, neboť je měl zavřené, když očekával osudovou ránu, a pohlédl na Kalanise s nelíbeným překvapením. Tohle rozhodně nečekal. Otcova paže s mečem poklesla, a teprve pak se jeho tvář s nevídaně rudou jizvou obrátila na Kalanise. Byl v ní rovněž údiv. Syn si dovolil poroučet otci, dokonce v takovéto situaci.

"Proč?" zazněla otázka z jeho rtů, dosud se chvějících ze vzrušení a námahy po svých nadlidských výkonech.

Kalanis k němu přistoupil a ukázal na svého někdejšího druha z dětských her: "Nechej ho žít, otče, já mu to dlužím!"

"Nic nedlužíš!" zasyčel Pakpacolis, který zřejmě najednou nemohl snést to, že by po takovémto boji dostal milost. "Co bylo dávno, teď se nepočítá!"

Karkanis ukázal mečem na jeho hlavu a pohlédl na Kalanise:

"Slyšíš? Co jste měli kdysi mezi sebou, to se dneska nepočítá!"

Jsou oba zpití krví a bojem, poznal Kalanis. Hned si pospíšil, aby ho přece jenom vzali vážně:

"Je to můj pobratim, máme smísenou krev!"

Karkanisova ruka pomalu klesala a meč se svým hrotem dotkl hlíny.

"Ať tedy žije."

Slova sice zazněla docela potichu, avšak mocně zatřásla všemi kolem. Něco takového tu zřejmě nikdo nečekal. Obzvlášť když to všechno stálo už tolik mrtvých a raněných, kteří leží po zemi jako poházení.

Pakpacolis se nehýbá, oči stále zavřené, jako by si dokonce přál dostat svoji smrtící ránu. Zdá se, že právě ani není mezi živými, ale že se už odebral na dalekou cestu.

Karkanis teď zvedl svůj meč a ukázal na Kalanise: "Ale jeden z nás dvou musí zemřít namísto něho!"

Na obloze se právě rozsvítil kousíček slunce, rodícího se do nového dne. To nebylo jenom tak. Vždyť Karkanis sám je bůh, takže jeho slova nikdy nemohou znít naprázdno. Co vyslovil on tady na zemi, to potvrdil vševěd Avlunis tam nahoře na nebi. Takže velký sluneční bůh se sám stane svědkem tohoto nerovného souboje.

Kalanisovi to docházelo jedno po druhém, hlavně však hrozně pomalu, neboť člověk pokud možno nerad přijímá dopady toho zlého.

Tím, že zachránil svého přítele, nabídl za něho svůj život.

Život za život, smrt za smrt...

Odvěké pravidlo!

Když to tak má být, co se dá dělat. Ale bojovat proti vlastnímu otci? Proti vlastní krvi?

Karkanis zapíchl meč do hlíny a pronesl, aby ho bylo slyšet co nejdále, i mezi těmi, kdo stále ještě procházejí soutěskou:

"Ještě než spolu vybojujeme tento poslední zápas, chci ti něco povědět, můj synu, něco, co můžeš slyšet jenom ty, nikdo jiný!"

Přistoupil ke Kalanisovi, celému ochromenému z toho, co má nastat, a objal ho, až syn upustil svůj meč na zdupanou trávu. V otcově náruči si připadal jako docela malé dítě. Takto ho kdysi, když byl ještě hodně malý, objímal kanis Labkanis, brával ho do náruče a nosíval sem tam a někdy mu také zpíval. Zato jeho pravý otec ho takto objal až teď, když se oba vidí zřejmě už naposledy.

"Chlapče," zašeptaly otcovy rty docela tiše, avšak dostatečně zřetelně, aby rozuměl, "musíš mě zabít! Já vím, že bys rád odmítl, ale nejde to. Ty musíš přežít, a proto mě musíš zabít. Když se podíváš kolem sebe, uvidíš, že tahleta válka je prohraná. Já jsem prohrál, chlapče. Musím zemřít, protože i moje Kancíza je mrtvá. Já nesmím žít bez ní, to je odvěký zvyk... Ty přežiješ, ty budeš novým Karkanisem. Musíš mě poslechnout! Zabij mě a vyřež mi z těla srdce. To musíš přede všemi hned sníst! Rozumíš? Hned, ať tě vidí. Neodváží se tě zabít a přežiješ. Já už ne..."

Znělo to jako odkudsi z podzemí a Kalanis zprvu neměl odvalu se vzpírat, avšak vzpamatoval se a chtěl křiknout, že s tím nesouhlasí. Otec ho však tiše, leč důrazně okřikl: "To je moje vůle, chlapče! Vůle boha a karhise Karkanise! Staň se mým nástupcem! Nevzpírej se a bojuj! Víš přece, co jsem ti předpověděl: Tahleta válka ti dá jméno!"

"Raději zemřu já," neudržel se Kalanis.

Otec mu zakryl ústa a sotva se ohlédl, jestli někdo náhodou neposlouchá, dal se opět do horlivého šepotu: "Mlč a dělej, co ti říkám! Prohrál jsem, prohrála moje žena... Ani to jinak nemohlo dopadnout, chlapče. Je jich příliš hodně, mnohem víc, než jsem si myslel. Hodně jich skončilo v mých léčkách, ale sem jich přišlo ještě o mnoho víc. Cožpak nevidíš, že jich je aspoň deset na jednoho?"

Kalanis se ohlédl. Opravdu! Pořád jich přibývá. Jsou všude.

Kolem dokola i tam nahoře na skalách, kde přece měli být Karkanisovi muži...

"Vidíš, chlapče?" opět šeptá otec. "Prohráli jsme, protože náš svět byl jiný než ten jejich. Ale já už bych stejně nechtěl žít dál... Poznal jsem tady tolik skvělých žen! Takové nejsou už nikde jinde na světě, můj Kalanisi."

"Otče, a co když se přece oba zachráníme?" vzešlo se to v Kalanisovi, neboť si hrozně nepřál, aby všechno dopadlo, jak mu to otec vnucoval.

Otcovo objetí se náhle uvolnilo, jeho silné paže ho odhodily od sebe, až málem spadl na kamennou suť. Otcova tvář, dosud zjihlá rozhovorem se svým synem, opět nabyla ukrutného výrazu, jaký měla předtím, když mohutný meč srážel k zemi jednoho muže po druhém.

"Jeden z nás," zařval hlasem zuřivého tura, "tu skončí jako oběť bohyni! To říkám já, bůh Karkanis!"

Všichni kolem zvedli paže se zbraněmi a na souhlas vydali tak mocný řev, jako by tu zuřilo ohromné stádo zubrů. Zřejmě si nikdo nehodlal nechat ujít podívanou na souboj dvou bohů. Bitva sice dosud neskončila, ale v tom hlavním, jak se zdá, už je rozhodnuto.

"Vezmi svůj meč a bojuj!" ustoupil Karkanis, aby si jeho syn mohl sebrat svoji zbraň, ležící na udusané trávě.

Kdo chtěl, mohl vidět každý detail, neboť už zavládl plný den a celý kotouč na východní obloze začínal nabírat svoji barvu blýskavého bronzu, ne nepodobnou pancířům Karkanise a jeho syna.

Kalanis vyzkoušel pevnost řemínků, jimiž měl navázaný štít na levé paži, a pak se shýbl pro svůj ležící meč, na němž ještě nestačila oschnout krev prvního zabitého.

Rukojeť sedla do dlaně, jako by byla ulita právě pro tuto jeho ruku a pro žádnou jinou.

Světlý Avlunisi, mocný Tjusisi, stůjte při mně!

Meč v ruce jako by vléval do dlaně jakousi zvláštní sílu a lehkost, což se šířilo dále, napřed do zápěstí, lokte, do svalů, ramene a dále pak do celého těla. Že by to byla jedna z těch zázračných zbraní, o kterých kolují legendy, že v ruce toho pravého dokáží dělat divy? Je pravda, meč je označený celou řadou svatých znaků, ale podobně bývají zdobeny i jiné zbraně. Tento meč, což Kalanisovi začíná být jasné, však není obyčejným mečem. Dal mu jej přece bůh Karkanis a ten ho mohl nechat zhotovit za zvláštních

obřadů, o kterých ví v této krajině snad jenom dva lidé - Karkanis a Knyraška.

Něco zasvištělo vzduchem.

Byl to Karkanisův velký a těžký meč, zbraň hodná opravdového potomka obrů.

"Tak bojuj, synu boha!" zařval Karkanis a znovu se ohnal mečem, jímž doslova ukrojil okraj Kalanisem nastaveného štítu, jako by šlo o smetení suchého listí a nikoliv o kovový plech.

"Chraň se, otče boha!" zaječel náhle Kalanis a několikrát opakovaně ťal do otcova štítu, který už dost utrpěl po souboji s Pakpacolisem.

"Dobře, můj chlapče!" pronesl Karkanis s úžasem a jeho zjizvená tvář na pár okamžiků zjihla, než opět nabyla svého obvyklého krutého výrazu, ještě více umocněného bojovým zápalem.

Jeho velký meč opsal poměrně dlouhou dráhu, načež Kalanis musel udělat to jediné, co právě mohl - zachytit tu ohromnou sečnou a drtící ránu puklicí svého štítu, což se mu podařilo. Ocenil to nejenom otcův kratičký úsměvný pohled, nýbrž i hlasitý vzdech údivu z úst všech přihlížejících.

Rána to byla mocná, dala se však udržet...

Teď zaútočil Kalanis, přičemž jeho tnutí otec srazil svým štítem a následovalo jeho bodnutí, které dokázalo jenom vrápnout díru do nastaveného synova štítu.

Kalanis si stačil všimnout, že otec klade hodně dopředu levou nohu, právě tu, jíž předtím rozhodl boj s Pakpacolisem, když ho nakopnul do rozkroku. Rozhodl se této okolnosti využít. Zatím však byl nucen opět puklicí štítu zachytit ránu ohromného meče, až to s ním celým hodilo zpět o krok či dva.

Všiml si, že otec pokročil vždy levou dopředu. Ustoupil tedy o další krok, a když zpozoroval, že otec chce postoupit, udělal to, co ho najednou napadlo a v co právě vsadil celý svůj život. Mrsknul sebou na zem a podkopl otcovi nohu někde nad kotníkem. Jeho obří postava se těžce sklátila na zem a nijak se přitom nekryla. Kalanis, jemuž ani teď nebylo třeba napovídat, se vztyčil nad otcem a vši silou bodnul. Meč se vnořil do lesklého pancíře lehce jako do vody, až se zdálo, že byl odlit, skován a očarován právě pro tento svůj jeden jediný úkol.

Karkanisova zjizvená tvář zůstala chvíli s vypoulenýma očima hledět někam ke slunci, pak jeho pohledy těkaly všude kolem, než se pak oči ustálily na synově tváři. Potom upustil ze zvednuté paže svůj těžký meč a druhá paže s navázaným štítem ochable poklesla vedle těla.

"Dokázals to, chlapče můj," hlesl otec a jeho pravá dlaň se přimknula na ránu, jako by ji chtěla zacelit pouhým přiložením, "vidíš, žes to dokázal."

Krev se řinula po plechu pancíře. Ležící Karkanis si serval řemeny, držící jeho levici, oběma rukama pak si rozerval plech pancíře na hrudi, přičemž zašeptal: "Tady to rozřež a...jak jsem ti řekl... Už teď jsi Karkanis... já to chci, slyšíš? Já to chci!"

Jak je možné, že jediná rána může zabít Karkanise, myslí si Kalanis. Vždyť se o něm povídá, že je nesmrtelný. Tenkrát, když ho přepadli, nebyla to jenom jediná rána. Jenomže tehdy to bylo všechno jinak...

"No dělej!" vykřikl otec a ještě více rozevřel svůj pancíř, aby syn neměl nejmenší překážku k tomu, co má udělat.

Karkanis zrovna teď umírá, protože umřít chce...

Přihlížející se ku podivu zatím nepřibližují. To znamená, že to pro ně není obyčejný souboj, nýbrž něco jako obřad bohů.

Vždyť to také je obřad bohů!

Otec si vybral svoji smrt.

On, jeho syn, si také vybral...

Sáhl pro svoji dýku. Ta byla také jako stvořená pro svůj jeden jediný úkol.

"Dobře!" bylo to poslední, co pronesl bývalý karhis Karkanis, než se mu do úst vedrala záplava krve z proříznutého hrdla.

Ani srdce z těla nebylo těžké vyjmout. Hýbalo a třáslo se v rukou jako nějaké malé zvířátko. Bylo horké a kouřilo se z něho.

Jednotlivá sousta ukusoval svými zuby, v ústech to ještě rozměňoval a pak polykal. Cítil, jak do něho s každým kousnutím a polknutím vchází zvláštní síla a moc. Muselo to trvat hodně dlouho, alespoň jemu se to tak jevilo.

Naráz mu všechno připadalo úplně jiné, než jak to vždycky vnímal. Jak slunce, tak celé nebe, tak i tyto skály nahoře i trávník dole, posetý mrtvými i dosud živými, měly najednou zcela jinou barvu a jakousi podivnou průsvitnost s ještě podivnějšími tmavými fleky, jež se tvořily a hned nato se ztrácely. Pochopil,

že jeho starosti nejsou starostmi obyčejných lidí, že se stal někým docela jiným, než kým dosud byl. Pochopil, že všechno, co dosud prožil, poznal a viděl, bylo jen zlomkem toho, co prožívá teď. Právě teď, když se stal karhisem Karkanisem, ať to všichni kolem chtějí nebo ne. I kdyby ho tu teď potkala náhlá smrt pod mečem nebo sekerou někoho z těch, kteří ho přišli zabít, vůbec by se v něm nic nezměnilo. Stal se nesmrtelným stejně jako jeho otec, který se kdysi jmenoval stejně jako on - Karkanis.

Povstal od otcova těla s úctou, jako od té nejvzácnější oběti.

Pochopil, že teď už tu nemá co dělat. Dokonal, co měl dokonat, a před ním je cesta, kterou se musí dát.

Obrátil se tedy k ostatkům otce zády a vykročil.

Sotva učinil několik kroků, jako na povel se všechny ty spousty lidí daly do pohybu a boj na nějaký čas přerušeny velkým božským výjevem opět pokračoval.

Vrhali se na mrtvé tělo jeho otce s noži, meči a sekerami a brali si z něho, co kdo mohl. Ne každému se poštěstí získat kousek z těla boha, který by mohli spolykat na místě nebo si jej odnést jako tu nejvzácnější trofej.

V tom ho kdosi zatáhl za ruku. To najednou se před ním objevila známá Stinčina tvář, avšak celá špinavá, mnohem špinavější, než kdykoliv předtím: "Karkanisi! Honem! Pryč!"

Ano, je to Stinka, avšak proč by měl utíkat? Jeho nikdo nedonutí, aby utíkal.

Zrovna před ním tři chlapi znásilňují jednu z žen, Kancízinych bojovnic. O kus dále se jeden chlap zvedá od další bojovnice, jiný jí svým sekáčem podřezává hrdlo. Dva bojovníci, ve kterých lze snadno poznat cizince, tnou sekerami do muže ve vlčích kožešinách. Je zřejmé, že tohle už není boj, ale pobíjení poražených.

Jeho se tohle všechno už netýká. On je duchem úplně někde jinde.

Náhle před něho předskočí chlap s oštěpem a napřáhne se, aby bodl.

Nedošlo však k tomu, neboť ještě hbitější byla statná postava silného muže, která opovázlivce srazila na zem a ještě k tomu nakopla.

To Pakpacolis ho teď zachránil. Poznává ho, přestože před očima vidí všechny ty výjevy tak podivně, jako by se na to všechno díval odněkud z jiného světa. Tak nějak, napadá ho, se na svět živých zřejmě dívají mrtví předkové...

"Karkanisi!" ozve se Pakpacolisův hlas, znějící velmi přátelsky. "Musíš co nejrychleji pryč!"

Něco dopadlo na Pakpacolisovu nekrytou hlavu, takže se zhroutil a zůstal nehybně ležet.

"Karkanisi! Rychle pryč!" zazněly ženské hlasy, z nichž bezpečně poznal jeden, který si nemohl splést s žádným jiným a který patřil obryni Baldě.

38.

Ukryli se v nedaleké jeskyni, docela dobře skryté před těmi, kdo o ní nevěděli. Kalanise tam zavedly Balda se Stinkou, za nimi pak do jeskyně vlezlo ještě několik mužů, z toho čtyři z těch divousů ve vlčích kožešinách. Dříve si o nich myslel, že jsou lidmi jenom napůl, protože je slyšel vydávat jakési divné pazvuky a skřeky. Ve skutečnosti šlo o tajnou řeč jejich vlčího rodu. Když chtěli, pak docela obstojně dokázali mluvit běžným jazykem, jakým se mluví nejenom v těchto horách, pojmenovaných po Kancízách, nýbrž s drobnými odlišnostmi i všude kolem. Ukřývali se už několik dní a okolí jeskyně proslídilo hodně Turpalisových tlup, pátrajících po zbytcích utečenců. Vodily s sebou vzteklá psiska všech možných velikostí, jako by pátrači chtěli vyzkoušet všelijaké způsoby, aby zdejší kopce, hory a jeskyně zbavili jejich obyvatel a také všeho, co by mohlo připomínat nedávné slavné doby Kancíz.

Ven na výzvědy se odvážila jedině Stinka s vlčími muži. Ti pokaždé pozametali své stopy tak důkladně, že na úkryt nepřišli ani nejlepší Turpalisovi stopaři, ba dokonce ani jeho strašliví psi.

Karkanis nevedl žádné řeči, jen mlčel a nanejvýš naslouchal, pokud ovšem nedával přednost svým vlastním úvahám a pocitům, jež samozřejmě upřednostňoval kvůli svému božství. Pokud ho nějaké řeči zajímaly, pak to byly především zprávy přinášené Stinkou a jejími průvodci. Některé muže zajaté v boji prý vítězové odvedli do Avaran, kde se rozhodnou, jak s nimi naložit. Nejspíš prý připadá v úvahu, že je vymění za různé cenné věci u cizích kupců, kteří za ně dávají tolik jako za koně. Zato z žen, které padly do zajetí přímo na bojišti se zbraní v ruce, prý vítězové neušetřily ani jedinou. Všechny byly ihned podřezány, některé z nich předtím ještě znásilněny. Takovou hrůzu mají všechny okolní rody z

Kancízíných bojovnic, že nehodlali nechat na živu ani jedinou. Jejich hrůza navíc pramení i z toho, že všechny bojovnice bez výjimky byly Kancízínými družkami. Z toho vyplývá svatá povinnost krevní msty vůči vrahům, jimiž se vítězové bezpochyby stali už tím, že v boji prolili krev nejenom Kancízínu, nýbrž i mnohých dalších jejích družek. Bojiště, na které se Stinka odvážila, už prý není pokryto mrtvými, jak tomu bylo hned po bitvě, neboť vítězové odvezli na vozech všechna těla, aby vlastním padlým připravili tryzny ve svých osadách i v hradištích. Proč odvezli i těla pobitých nepřátel, se snad dalo vysvětlit tím, že s nimi měli své vlastní úmysly. Chtěli totiž dopřát vítězné hody i těm, kdo se bitvy neúčastnili, tedy svým ženám a dětem, ale i nemocným a starcům. Od dalších ukrytých po vedlejších jeskyních se Stinka ještě dozvěděla, že vítězové se zmocnili mnoha žen, dětí a starých lidí Kancízína rodu, přičemž staré muže a ženy pobili na místě a pohodili na skalách pro supy, krkavce, vrány a havrany a stejně tak naložili s některými ženami i dětmi, zato ty ostatní pak odvedli do Avaran, aby si je mezi sebou rozdělili.

Zvláštní osud potkal houf starců, žen a dětí, kteří unikli zajetí. Utekli do jedné z jeskyní a povídá se, že když na ně pátrači přišli, unikali stále dál a dál do nitra jeskyně, až tak daleko, kam se za nimi pátrači neodvážili, ačkoliv to byli samí bojovníci v plné síle. Povídalo se, že pronásledovaní se rozhodli podniknout cestu až úplně dolů do příbytku samotné bohyně Vludy a uchýlit se pod její ochranu. Nechtěli se vzdát vítězům, od nichž se dalo čekat, že starce zabijí, děti si přivlastní a z žen si udělají své souložnice a rodičky, nebo je za něco vymění u cizích kupců.

Karkanise obzvlášť zaujala zpráva o Kancízíně těle, které prý jakýmsi zázrakem zmizelo a vítězové je prý nenašli, ačkoliv se o to snažili, jak mohli. Začíná se prý mluvit o tom, že Kancíza v bitvě nepadla, nýbrž se proměnila v orla a od té doby krouží nad krajinou a netouží se vrátit zpět do své podoby. Její dcera Čilpana, která se po ní má stát novou Kancízou, prý také nebyla nalezena. Nikdo ji však neviděl umírat, takže je možné, že se také někde ukrývá. Mezi zajatci rozhodně nebyla, o tom by se mluvilo.

Ještě v den bitvy se vítězové zmocnili celého pokladu v Býčí skále, aniž vůbec brali v úvahu, že jde o tak svaté místo. Přivlastnili si kovárnu se slévárnou i s muži, kteří se prý nijak nevzpírali, neboť pro ně je důležitá jejich práce a nikoliv to, pro koho ji mají dělat. Téhož dne byl vypleněn a spálen i velký Kancízín dům. Zpupní vítězové se rozhodli, že po této stavbě nesmí zůstat žádná památka. Proto vyrvali ze země trámy, do nichž byla zapuštěna konstrukce domu, rozštípli je a spálili na pouhý popel. Půdu v oněch místech dokonale rozryli a rozkopali na znamení, že tu už nikdy nesmí stát žádná stavba. Značná kořist padla vetřelcům do rukou také v obydlích jednotlivých rodin. Kromě věcí, kterých tam bylo mnohem více než třeba v západních osadách, si odehnali početná stáda krav, ovcí, koz a vepřů, a dokonce i koní, jichž lidé západních osad zcela určitě nikdy neviděli tolik pohromadě.

Pátrači naštěstí nedokázali vyčmuchtat zásobní jámy, které nechali předchozí Karkanisové vyhloubit dokonce i do skal. Přechovávali v nich pšenici, ječmen, ale i dostatek hrachu, bobů a dalších potravin. Bylo totiž jasné, že se dříve nebo později všechny okolní rody domluví a vrhnou se na tuto krajinu.

Do bitvy totiž nešli jenom ti z Avaran a západních osad.

Turpalisovi se podařilo utajit, že pro válku získal silné spojence, především karhise Molperise z východu a další velmože z půlnoci.

Vůdci houfů se dohodli, že nakonec potáhnou v jednom jediném proudu, neboť se obávali pověstných léček Karkanisů a také toho, že by rozdělené houfy snadněji podléhaly zákeřným útokům domácích obyvatel, skvěle obeznámených s terénem. Byli přesvědčeni, že jejich šance na vítězství vzroste, jestliže se nenechají zaskakovat po částech, nýbrž když překvapené obránce náhle přecházejí ohromnou přesilou.

Válečná lest to byla hodně jednoduchá, avšak vydařila se jim dokonale...

39.

Vítězné tlupy přestaly slídit v takovém počtu, jak tomu bylo ještě pár dnů po bitvě, neboť muži museli do svých osad za svými povinnostmi. Vždyť bylo třeba dokončit přeorávky úhorů a čekala i další práce, značně zanedbaná válkou. Stinka potvrdila, že v Kancízíných kopcích zůstali už jenom Turpalisovi muži společně s cizími ozbrojenci. Ty vede jejich kanis Klonvichus, muž, který nikdy nenosívá zbraň a dokonce ani do bitvy si žádnou nevzal.

Turpalisovy tlupy přestaly prozkoumávat celé území a stáhly se jenom do určitých míst. Svědčilo to o tom, že Turpalisovi skutečně šlo hlavně o železnou rudu, neboť poklad z Býčí skály skoro celý rozdal

svým spojencům. Stejně tak byl štědrý i co se týká ukořistěných stád dobytka, bravu i koní. Jenom ze zajatých lidí si pro sebe a svůj rod ponechal téměř všechny, kteří zůstali naživu, a kdo ví, co s nimi zamýšlí. Prý je stále drží v jakýchsi ohradách, jako by pořád na něco čekal.

Vítězové se pohybovali mezi kopci s nalezišti rudy, Býčí skálou a avaranským hradištěm. Tam všude procházely mebo na koních projížděly hlídky cizích bojovníků, kteří při nejmenším podezření vpadali do křovisek a vybíhali do kopců přesvědčit se, zda se tam náhodou neskrývá záludný nepřítel.

V kopcích nedaleko údolí s Býčí skálou, kde se už za Kancízy hledala ruda na povrchu země a občas se i sem tam někde kopal, se v těchto dnech začalo pracovat mnohem usilovněji, než bylo zvykem kdykoliv předtím. Turpalisovi lidé zde ryli dřevěnými kůly a tyčemi, zatloukávali do škvír dřevěné klíny, které polévali vodou. Bobtnající dřevo trhlo tvrdou horninu, jejíž kusy pak muži roztloukali těžkými dřevěnými palicemi a kamennými kladivy, nakládali ji na vozy a ty pak neúnavně tahali přes drkotavý terén. Ten dosud nebyl uježděný tak, aby do vozů mohli zapřahat voly a krávy. Rudu vozili do Býčí skály nebo přímo až do Avaran.

Do jeskyně se za Karkanisem začali přikrádat uprchlíci, kteří se před vítěznými tlupami ukryli, kde jen mohli, především do jeskyní, které dobře znali, neboť se tady v této zemi narodili a žili zde po celý svůj život.

Přihlásilo se osm mužů, otcových bojovníků, kteří když viděli, že je bitva prohraná a nepřátel přibývá, zachránili se útekem anebo předstírali, že jsou mrtví nebo těžce ranění. Pět žen přivedlo své děti, mezi kterými byli dva hoši schopní nosit zbraň, ačkoliv na svůj vstup mezi dospělé si ještě budou muset rok či dva počkat. Přišlo několik starých lidí, mezi nimi dokonce i Marvanes. Karkanise potěšilo, že tento stařec, s nímž si před časem tak dobře popovídal, je naživu a neocitl se mezi těmi, jejichž ostatky teď na skalách rozklouvávají krkavci, vrány a havrani. Byly to jenom žalostné zbytky rodů, které tu za Kancíz vzkvétaly. Všichni tito nynější štvanci přicházeli za Karkanisem a svěřovali se do jeho ochrany, protože zůstal jejich jedinou nadějí.

Karkanis je vyslechl vlídně a každému řekl, že podle vůle svého otce je přijímá pod svoji ochranu. Nemusejí se ničeho obávat, protože jeho božství společně s přízní bohyně Vludy a bohů Tjusise a Avlunise jim dokáže vydobýt potřebný klid a bude záležet jenom na nich, jestli sami přispějí k budoucí slávě rodu.

Pohlíželi na něho s úctou, ale také s patřičnými rozpaky, neboť rozhodně neočekávali takovýto souběh věcí ani to, že jim v čele bude stát kdosi, koho ani pořádně neznají.

Nijak si nevšímal jejich rozpaků, neboť stále byl svým duchem přítomen v bitvě, od které už uběhla celá řada dní. Stále držel v ruce to hýbající se horké a kouřící srdce a v ústech a v hrdle cítil jeho podivnou chuť. Stále přitom prožíval, jak do něho proudí veškerá otcova moc a síla, takže nakonec on sám se stal Karkanisem, posledním potomkem rodu obrů, ačkoliv svým tělesným vzrůstem tak jistě nikomu připadat nebude. Svědčí to o tom, jak jsou lidské smysly nedostatečné a tudíž značně šálivé a zavádějící.

S nikým příliš nemluvil, jenom naslouchal zprávám o tom, co se děje venku, nedaleko odtud, kde Turpalis těží železnou rudu a odváží si ji k hutnění. Ale zajímaly ho také zprávy o tom, co se děje i ve vzdálenějších místech, hlavně v západních osadách. Slyšel také o Bělce. Provdali ji za Ruhčanise, který se prý zanedlouho stane kanisem Dysenu, neboť jeho otec Govris, který společně s Drhdoudisem vedl muže ze západních osad proti Karkanisovi, v bitvě padl. Na sněmu kanisů bude o Ruhčanisově zvolení hlasovat také starý Drhdoudis, který usiluje o to, aby sám byl jmenován kanisem Gorinu. Kanis Labkanis prý už vůbec nehodlá plnit své obvyklé povinnosti kanise. Úplně se odloučil od všeho světského a zabývá se jenom posvátnými záležitostmi. Dokonce už ani nebydlí v osadě, nýbrž stále pobývá na svatém poli, kde přemýšlí o božských věcech a hovoří s dávno mrtvými dědky. Pije přitom ohromné množství piva a neustále vdechuje dým konopných pryskyřic nebo upíjí vývar ze sušených muchomůrek, takže je zcela zřejmé, že se úplně zřekl běžného profánního života a stal se svatým mužem.

40.

Nadešel svátek ohně a vody, kdy slunce získalo svoji největší sílu a dalším dnem začalo slábnout jako každého jiného roku. Starý Marvanes přišel za Karkanisem, který stále dlel jenom ve svých úvahách.

"Karihisi Karkanisi, lidé nevědí, jestli mají na některé hoře zapálit hranici, jak to dělávali každým rokem, anebo jestli se spokojíme jenom s ohněm v údolí. Víš přece, že by nás mohli zahlédnout Turpalisovi zvědové, a pak by mohli zjistit, kde se ukrýváme."

Karkanis měl tohoto starce rád. Vždyť byl jedním z mála, koho z těchto všech štvanců znal před osudnou bitvou.

"Uděláme hranici na hoře!" rozhodl Karkanis a netrvalo ani dva dny, když tohoto rozhodnutí začal opravdu litovat.

Právě tento oheň to zřejmě zapříčinil neštěstí, neboť oblast kolem hory opět začali pročesávat Turpalisovi pohůnci, jimž se podařilo překvapit a chytit celkem dva muže. Karkanis je litoval a začal si tuto chybu vyčítat. Zvláště poté, co mu vyzvědačka Stinka vykládala, jak s oběma zajatými muži naložil Turpalis. Nechal je připoutat na skalku poblíž místa, kde se těží železná ruda. Cizák Klonvichus pak dostal za úkol je obětovat svému bohu Chévistusovi. Vykonal to těžkým, zvláště okovaným kolem vozu, které vzpíral vysoko nad hlavou a nechával je dopadat zajatcům na pouty znehybněné nohy a ruce. Takto jim drtil kosti, jejichž tříšť vylézala svými hroty skrz maso i kůži. Těm dvěma obětovaným to bezpochyby působilo příšernou bolest, strašlivě křičeli a nakonec umřeli.

Proběhla doba žní, které byly v západních i avaranských osadách ukončeny obvyklými slavnostmi. Karkanis hodně uvažoval o pomstě. Dost litoval, že propásl dobu, kdy obilí ještě stálo na polích, neboť stačilo po lesích pochyťat nějaká zvířata, uvázat jim na ocas povřísla a ta zapálit. Takto opatřená zvířata by vehnali do obilných polí, kde by roznesla požáry a s nimi hotovou zkázu. Pak by všichni kolem byli na tom hůř, než oni tady, neboť zde mají celou řadu plných zásobních jam ještě z minulých let. Nějakou dobu přemýšlel o dalších činech, jimiž by upozornil na to, že Karkanis stále žije a je nutno s ním počítat. Avšak další muž chycený Turpalisovými nohsledy a popravený rovněž Klonvichusovým okovaným slunečním kolem ho dokázal odvrátit od úvah na podobné akce, neboť nepřítel by jistě vynaložil co nejvíce sil, aby tu prošťáral každý kámen. Pak by mohlo být hodně zle nejenom s ním, ale i s ostatními lidmi, kteří zůstali ze zdejších, kdysi tolik obávaných rodů.

Takto se v úkrytu krčili až do podzimních svátků, kdy se v určitou noc mezi dvěma dny zastírá rozdíl mezi světem živých a mrtvých a člověk se tak může dostat do jiného světa mnohem snadněji a bezpečněji než kanis Labkanis svým pivem, vývarem z hub a čmoudem pryskyřic. Tehdy šel sám do nitra jeskyně, až tam, kam se neodvážil nikdo jiný, neboť to všem zakázal. Tam vetknul pochodeň do spáry ve zvrásněné stěně. Šel ještě dále, do tmy, aby se ukázal svému otci a promluvil s ním. Ačkoliv svoji žádost opakoval a dokonce začal i prosit, nic se mu neukázalo, ani jinak neprojevalo. Tehdy pochopil, že to všechno, co se v této zemi v poslední době stalo, mělo svoje mnohem hlubší příčiny a že Kancíziny rody musely dopadnout zrovna takovýmto hrozným způsobem. To všechno proto, řekl si, když bral pochodeň a vracel se ke svým lidem, že předkové opustili svůj rod, ustoupili předkům nepřátel a nechali je činit si v této krajině, co se jim zalíbilo. Ano, on už to ví, protože to, že se mu otec vůbec neprojevil, je spolehlivým znamením. Rod opustili všichni předkové mužů i žen a nechali ho na pospas. Možná to bude i tím, že Kancízini rodáci tak nakvap opustili svá obydlí, takže si ani nestačili vzít popel z ohnišť, který přece vždycky spojuje žijící s jejich předky. Turpalisovi muži totiž určitě věděli, co dělají, když rozbili všechny pícky a všechn popel rozmetali do větru. Bylo to znamení, které nesměl brát na lehkou váhu, na druhé straně však nehodlal o něm mluvit před ostatními. Proč by měl ještě více děsit všechny ty, kdo si strachu užili už víc než dost?

Přicházela zima a bylo třeba se mít na pozoru, aby nepřátelští zvědové náhodou nezahlédli stopy ve sněhu a nevypátrali podle nich místo úkrytu Karkanise a jeho lidí.

Jíst bylo co, neboť předchozí Karkanisové byli obezřetní a díky jejich zásobním jámám bylo v tomto počtu lidí možno přežít zim několik. Nedostávalo se však ostatních věcí. Hlavně teplých oděvů a obutí. Dokonce i obyčejné nádoby tu byly vzácností a střežili je jako oko v hlavě, aby se náhodou nerozbily. Vždyť vítězové tak dokonale poplenili veškerá obydlí, že spolu s dalšími předměty odvezli jako svoji kořist i nádoby, pokud je v nenávisti nerozdrtili na prach.

Jednou v zimě, když se poněkud oteplilo a sníh roztál, rozhodl se Karkanis jít se Stinkou na výzvědy. Vždyť z jeskynního úkrytu už dávno nebylo znát, který je den a kdy který svátek zrovna nadchází.

Táhl ho to hodně daleko. Až k osadě Dysen...

Stinka to dokonce předvíдалa. Potutelně se usmívala a netvářila se nijak překvapeně, když jí řekl, kam hodlá jít.

"Já vím, Karkanisi, však ji za chvíli uvidíš, zařídila jsem to."

Nemyslel si, že by právě ona byla z těch, kdo mu dokážou číst myšlenky. Avšak nijak se na tu vyzáblou štěnici nehněval.

Stinka opravdu neslibovala naplano. Nechala ho ležet v blátě pod holým černým křovím, odkud měl výhled na východní bránu dysenské osady, a sama se odplížila někam stranou. Když už dávno ztrácel

trpělivost, z ničeho nic zalehla do bláta vedle něho. Rozhlédla se kolem a tichounce zašeptala, aby to nikdo jiný neslyšel: "Za chvíli ji uvidíš, jak vyjde před bránu, protože si bude myslet, že tu na ni čeká nějaká žena se vzkazem od matky."

Uznale přikývl: "Jak jsi to dokázala zařídit?"

Káravě přiložila prst na rty, aby mlčel, neboť se jí jeho slova zdála příliš hlučná.

"Kancíza ještě všude není mrtvá," zašeptala s tajemným úsměvem.

Brána osady se rozevřela s dřevěným skřípěním, praskáním a pištěním. Otvorem prošla neveliká postava, zahalená nejenom do hrubého pláště, nýbrž i do objemného šátku.

Karkanis ji poznává.

Je to opravdu Bělka, ačkoliv teď už, po obřadu dospělosti pochopitelně nosí jiné jméno.

Bělka se zastavila a zvědavě se rozhlédla. Otočila se, za ní vyšel jakýsi chlap s oštěpem, asi strážný od brány. Ten rozpačitě pokrčil rameny a podle toho, co ukazoval, jí poradil, aby vyšla ven a zvenčí obešla hradbu, jestli tam náhodou nepotká toho, kdo jí měl přinést vzkaz.

Bělka tedy vychází ven a nahlíží za ohyb palisádové hradby.

Ani tam nikoho nevidí. Proto se vzdaluje od brány a kráčí podél příkopu s hradbou, čímž se dostává poměrně blízko ke Karkanisovu a Stinčinu úkrytu.

Karkanis na ni hledí a odmýšlí si všechny ty hadry a hadýrky, které Bělka má na sobě a celou ji skrývají. Ať si odmýšlí jak chce, pořád mu v těchto představách něco nesedí a hned poznává co.

Břicho. Tak velké! Takové nikdy nemívala.

No přece! Ano... je to tak.

Bělka je těhotná!

Musí být těhotná, když spolu přece tehdy v tom údolíčku u potoka s červenou vodou...

Byla to celá řada dní, ani přesně neví, kolik jich bylo, protože je nepočítal.

A to dítě, které teď v tom břichu nosí, to rozhodně není Ruhčanisovo.

To dítě je jeho vlastní, Karkanisovo, akorát že bude vyrůstat v rodině dysenského kanise, jako on vyrůstal v Gorinu. Sevla o tom přece mluvila. Dítě je jeho. To se odehrál jeden z posvátných obřadů, o kterém tady v Dysenu samozřejmě nikdo neví, pochopitelně ani sám Ruhčanis. Ten už vůbec ne... Byl to obřad, prý tanec, tak šikovně nazvaný podle ptáka zanášejícího svá vajíčka do hnízd jiných okřídlelců.

Hrozně moc by si přál, aby Bělka byla s ním! Tolik by si to přál... Avšak nemohl by po ní žádat, aby porodila v jeskyni, kde by nemohla mít všechno to, co jí poskytne kanisův rod. A ke všemu ještě to neustálé ohrožení Turpalisovými slídily!

Bělka prošla kolem nich a se zjevnými rozpaky se vydala ke druhé bráně, přitom už jistě ani nedoufala, že by ji tu venku nějaká zpráva mohla čekat. Velice dobře si všiml, jak teď hrozně neobratně chodí. A přitom vždycky mívala krok svižný a ladný. To má na svědomí její břicho obtěžkané dítětem, které se mocně dere na svět.

Karkanis se vysunul z křoví, aby lépe viděl, Stinka ho však hned stáhla zpět, neboť se za bránou opět objevil strážný s oštěpem a zvědavě se rozhlížel, jestli Bělka přece jenom někoho nepotkala.

To její břicho! usmál se pro sebe Karkanis. To je opravdu znamení... A v této situaci, ve které jsou on a jeho lidé, to přišlo opravdu v pravý čas.

Najednou pocítil, že z něho spadlo všechno špatné, veškerá tíha strachu z budoucího.

I kdyby došlo k nejhoršímu, teď už ví, že něco z jeho rodu bude dále žít, třebaže takto tajně jako v nějakém úkrytu.

A to jistě není špatná zpráva.

Ba právě naopak...

Náhle se mu zachtělo se smát jako už dlouho ne. Začala se usmívat i Stinka, hned se však zamračila a ukazovala, aby se mírnil, protože se dokonce smál i nahlas.

Usmíval se pak po celou cestu zpět, a kdyby s sebou neměl tak obezřetnou průvodkyni, asi by to s ním dopadlo špatně, protože by svým hlasitým smíchem několikrát prozradil svoji přítomnost na území zarytých nepřátel.

Došel zpátky ke svým lidem se šťastným úsměvem.

Jako posel přinášející radostnou zprávu.

A především naději.

Na serveru WWW.PADYCHBOOKS.COM jsou pro registrované uživatele k dispozici ke stažení
ZDARMA ještě dva tituly:

LÁMÁNÍ KŘÍŽŮ - stěžejní novela z knihy Krysa v hlavě

BOUŘE VE SKLENICI PIVA - pojišťovací román (podle této předlohy byl natočen Českou Televizí i celovečerní film)
